

*MASTER
NEGATIVE
NO. 92-80805-2*

MICROFILMED 1992

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States -- Title 17, United States Code -- concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material...

Columbia University Library reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

PONTOPPIDAN , ERIK

TITLE:

OPBYGGELIGE
BETRAGTNINGER OVER
DEN LIDENDE KRISTUS

. . .

PLACE:

BERGEN

DATE:

1883

Master Negative #

92-80805-2

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

240 Pontoppidan, Erik, bp 1698-1764 & others
P77 Opbyggelige betragtninger over den lidende
Kristus i Gethsemane, bibeltro og praktisk fremstillet
af Biskop Pontoppidan, Dr Rambak, Johan Arndt ...
Bergen 1883 S 204 p 1 pl

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35
IMAGE PLACEMENT: IA IIA IB IIB
DATE FILMED: 10/15/92 REDUCTION RATIO: 11x
INITIALS S.M.
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

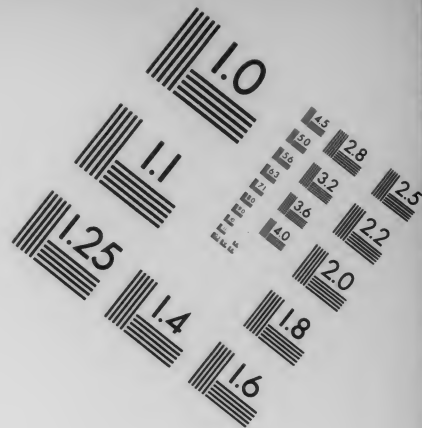
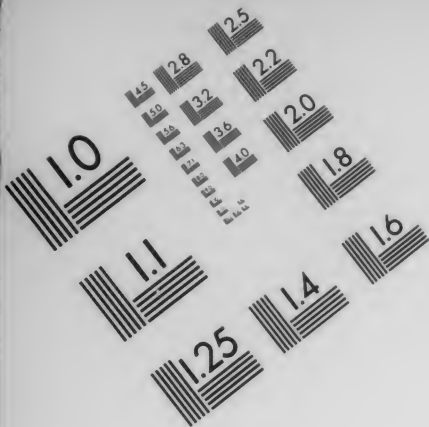

AIM

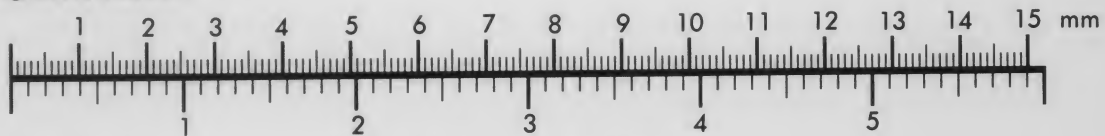
Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

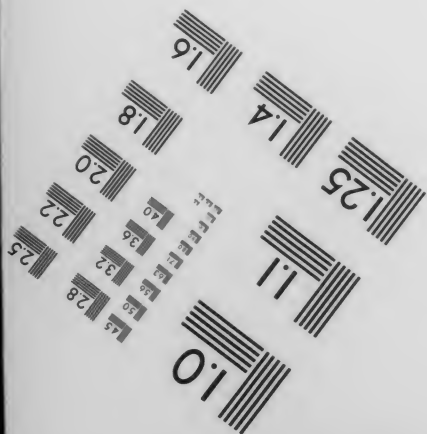
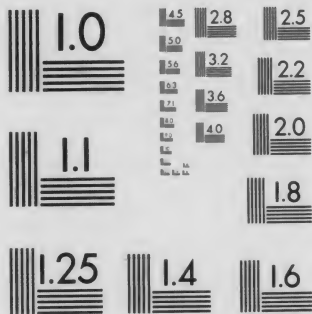
301/587-8202

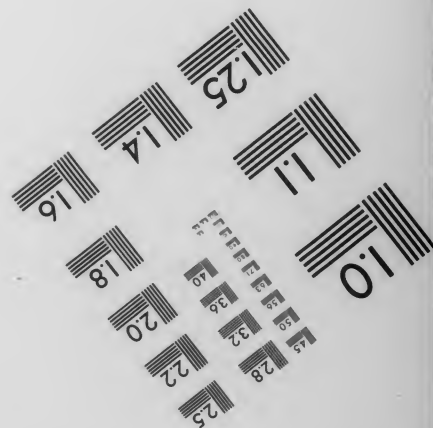
Centimeter

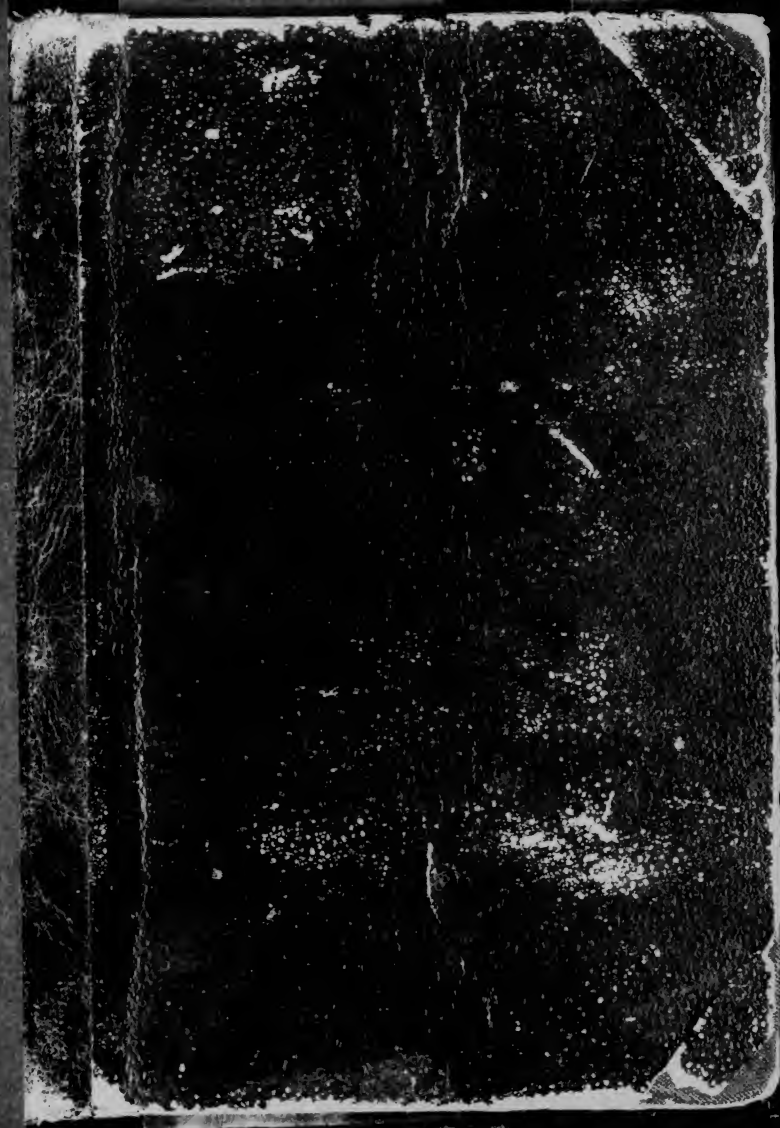
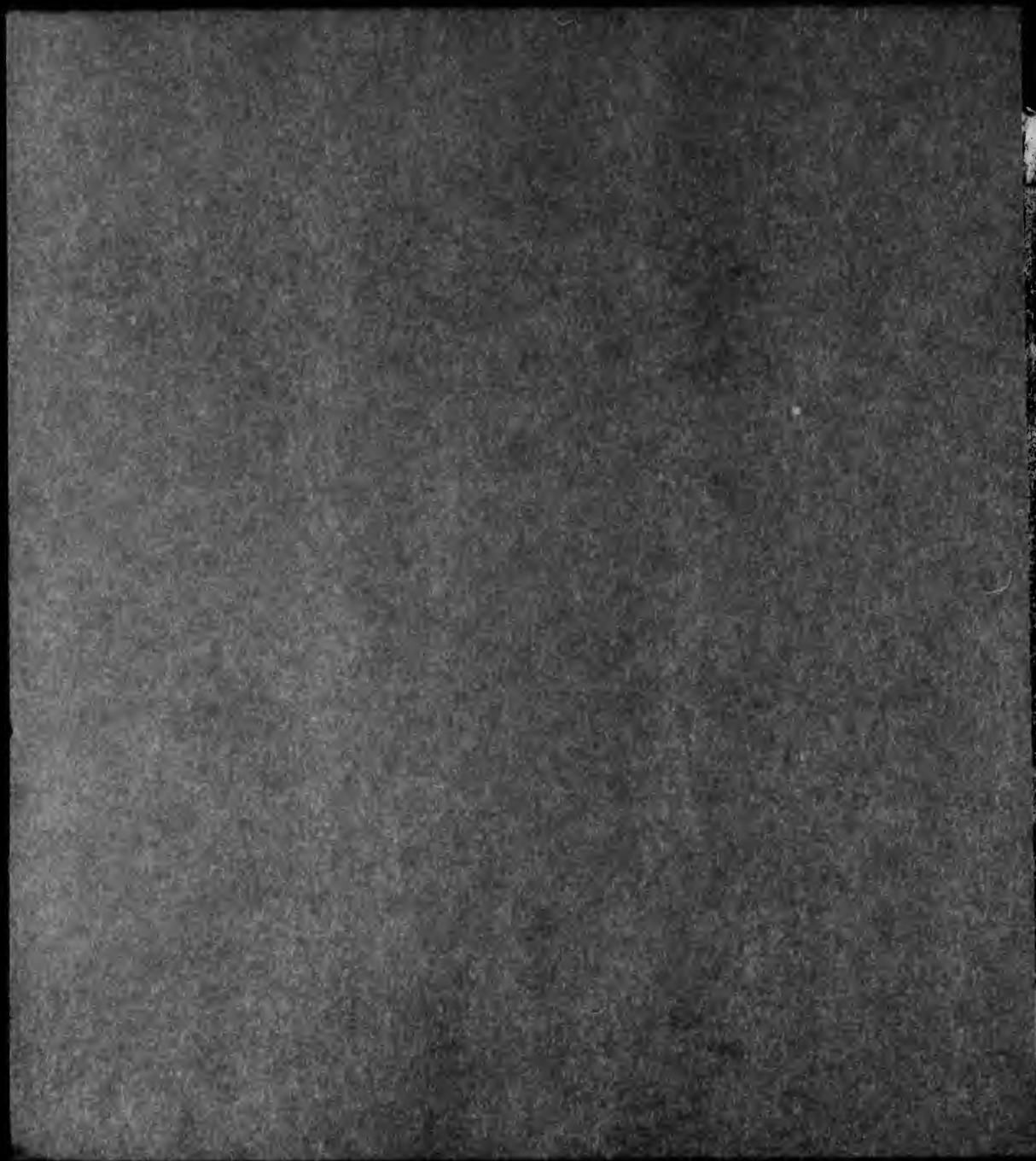

Inches

MANUFACTURED TO AIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

240

P77

Columbia University
Library

Henry Livingston Thomas

BORN 1835-DIED 1903

*

FOR THIRTY YEARS CHIEF TRANSLATOR
DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON, D. C.
LOVER OF LANGUAGES AND LITERATURE
HIS LIBRARY WAS GIVEN AS A MEMORIAL
BY HIS SON WILLIAM S. THOMAS, M. D.
TO COLUMBIA UNIVERSITY
A. D. 1905

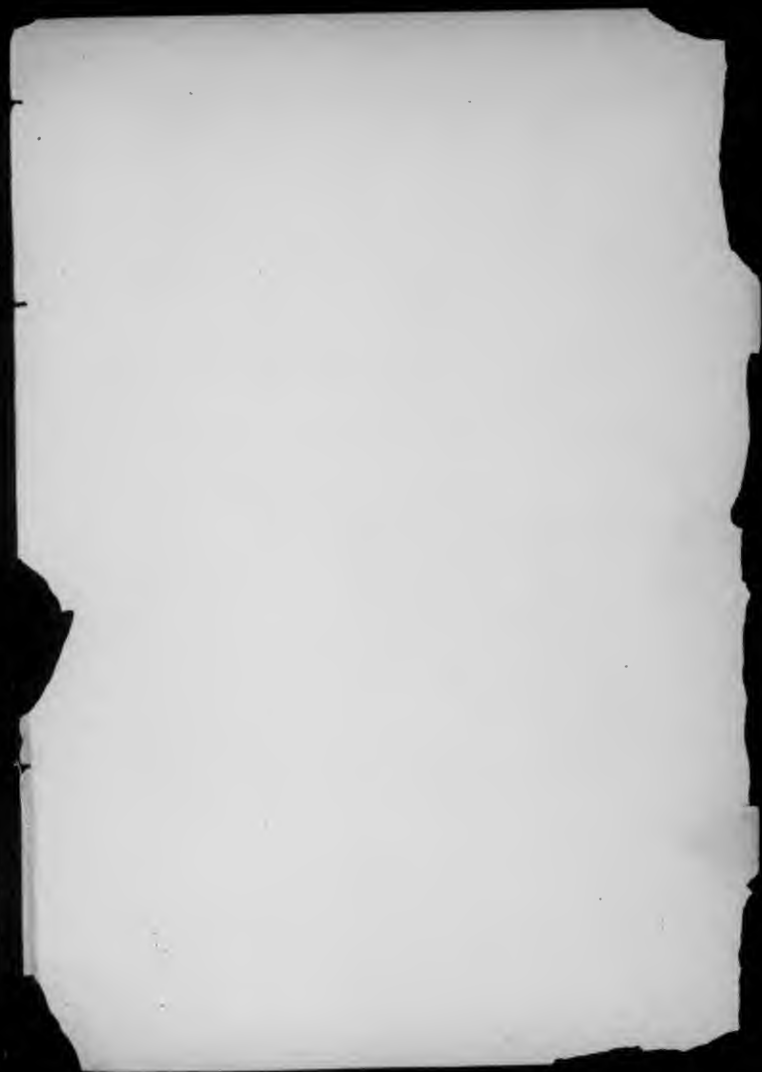
240

P77

240

Ann Hansen Greene

from C. L. H. Greene

Jesu Lidelse i Gethsemane.

Dg der han stred hardt med Dødsangst, bad han heftigere; men hans Svøb blev som Blodsdraaber, der faldt ned paa Jorden.
(Lut. 22, 44.)

Opbyggelige Betragtninger

over den lidende

Kristus i Gethsemane

bibeltro og praktisk fremstillet

af

Biskop Pontoppidan, Dr. Rambak,
Johán Arndt, Chr. Scriver,
Brodyman m. fl.

Tillæg:

Eksempel paa troende Sjæle, som især i deres
Dødsstund have trostet sig ved Jesu Lidelse
og ere frimodige og salige henfødte i
Troen paa Frelseren.

København.

C. J. Gustavsen's Forlag
1883.

Bogladepriis:

3 Vælfbind 1 Krone 20 Øre.

3 Skriftbind 1 Krone 50 Øre.

Griegs Bogtrykkeri.

Forord.

En 28. Feb. '86

Nærværende Skrift er forfattet af flere Geistlige indenfor den evangelisk-lutheriske Kirke, hvis Navne er meget godt kjendt, og som altid vil have en god Klang iblandt de lutheriske Kristne. Disse Navne ere Biskop Pontoppidan, Dr. Rambak, Dr. Brochman, Johan Arndt, Chr. Scriver m. flere Andre. Det er i Sandhed ret overbevisende og troestyrkende at gjen-nemlæse deres fælles evangeliske Vidnesbyrd om den lidende Kristus, om hans Blodsved og Sjælekamp i Gethsemane, at han er det „Guds Lam, som bærer Verdens Synd“. Ligesaa vil man ved Læsningen af nærværende Skrift ret faa et levende og kraftigt Indtryk af, at hvad disse kjære og gudselvende Vidner her har forkyndt og meddelt os, det har været for dem den allertjæreste Skat og Eiendom, af hvis velsig-nelsesrige Bæld de stedse og altid har øst Næring og Mættelse for sine Sjæle, og at det har været dem en Hjertetrang, ved Vidnesbyrdet om den „lidende Kristus i Gethsemane“, at meddele og lykkeligjøre sine Medforløste i disse høie Skatte og kostelige Aenodier. Herren velsigne da i Naade dette lille Vingaards Arbeide, at det maa blive til stor Velsignelse for mange Hjertier.

Bergen i Marts 1883.

E. Engh.

390276

Indhold.

1ste Del.

	Side.
Bøn	14.
Første Betragtning.	
Tekst:	
Da kom Jesus til en Gaard, som kaldes Gethsemane. Matth. 26, 36	15.
Anden Betragtning.	
Tekst:	
Der var en Urtegaard, i hvilken Jesus og hans Disciple gik ind. Joh 18, 1	16.
Tredie Betragtning.	
Tekst:	
Dg han begyndte at bedrøves og svarlig at ængstes. Matth. 26, 37. Mark. 14, 33.	21.
Fjerde Betragtning.	
Tekst:	
Da siger Jesus til sine Disciple: Min Sjæl er bedrøvet indtil Døden. Matth. 26, 38.	31.
Femte Betragtning.	
Tekst:	
Dg han gik lidt frem, faldt paa sit Ansigt og bad og sagde: Min Fader, er det muligt, da tag denne Kalk fra mig! Dog ikke	

som jeg vil, men som du vil! Matth. 26, 39. Mark. 14, 36. Luk. 22, 41.	35.
Siette Betragtning.	
Tekst:	
Men en Engel af Himmelen aabenbarede sig for ham og styrkede ham. Luk. 22, 43	42.
Syvende Betragtning.	
Tekst:	
Dg der han stred hart med Dødsangest, bad han heftigere; men hans Svend blev som Blodsdraaber, der faldt ned paa Jorden. Luk. 22, 44	43.
Otteende Betragtning.	
Tekst:	
Men hans Svend blev som Blodsdraaber, der faldt ned paa Jorden. Luk. 22, 44	50.
Niende Betragtning.	
Tekst:	
Til den nye Pagts Midler, Jesus, og til Bestænkelsens Blod, som taler bedre end Abel. Hebr. 12, 24	60.
Tiende Betragtning.	
Tekst:	
Jeg, jeg er den, som udsletter dine Overtrædelser for min Skyld, og jeg vil ikke ihukomme dine Synder. Ef. 43, 25	66.
Ellevte Betragtning.	
Tekst:	
Jesu Kristi, Guds Søns Blod renses os fra al Synd. 1 Joh. 1, 7	71.

	Side.
Tolvte Betragtning.	
Tekst:	
Se, hvor han elskede ham! Joh. 11, 36 . . .	75.

Trettende Betragtning.	
Tekst:	
Hvo, som tror paa Sønnen, har et evigt Liv; men hvo, som ikke tror Sønnen, skal ikke se Livet, men Guds Brede bliver over ham. Joh. 3, 36	78.

2den Del.

Bidnesbyrd om Jesu blodige Lidelse.

Fjortende Betragtning.	
Tekst:	
Rom Jesum Kristus ihu, som er opreist fra de døde. 2 Tim. 2, 8	83.

Femtende Betragtning.	
Tekst:	
Jeg har hjertelig længtes efter at æde dette Paa- ffelam med eder. Luk. 22, 15	87.

Sekstende Betragtning.	
Tekst:	
Jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt eder, uden Jesus Kristus og ham korsfæstet. 1 Kor. 2, 2	96.

	Side.
Eyttende Betragtning.	
Tekst:	
Jeg formaar alt i Kristus, som gjør mig stærk. Fil. 4, 13	99.

Attende Betragtning.	
Tekst:	
Herre! her er det os godt at være. Matth. 17, 4	104.

Attende Betragtning.	
Tekst:	
Wider, at I ikke med forkrænkkelige Ting, Sølv eller Guld, ere forløste fra eders forsæn- gelige Omjængelse, men med Kristi dyrebare Blod som et ulasteligt og lydeløst Lams. 1 Pet. 1, 18, 19 . . .	107.

Tyvende Betragtning.	
Tekst:	
Bed hans Blod have vi Forløsning, Syndernes Forlabelse. Kol. 1, 14	109.

En og Tyvende Betragtning.	
Tekst:	
Derfom eders Synder end vare som Purpuret, da skulle de blive hvide som Sneen, om de end vare røde som Skarlagenets Farve, da skulle de dog blive som den hvide Uld. Gj. 1, 18	112.

To og Tyvende Betragtning.	
Tekst:	
Der er slet ikke Frelse i nogen anden. Ap. Gj. 4, 12. Han er en Forsønning for	

	Sibe.
vore Synder, dog ikke for vore alene, men ogsaa for hele Verdens. 1 Joh. 2, 2.	115.
Tre og Tyvende Betragtning.	
Tekst:	
Kristus Jesus gav sig selv til en Gjenløsnings Betaling for alle. 1 Tim. 2, 6 . . .	121.
Fire og Tyvende Betragtning.	
Tekst:	
Den ugudelige forlade sin Vej, og hver, som gjør Uret, sine Tanker og omvende sig til Herren, og han skal forbarme sig over ham, og til vor Gud; thi han skal mangfoldig tilgive! Ef. 55, 7 . . .	126.

Tilleg.

Eksempler paa troende Sjæle, som især i deres Dødsstund have trostet sig ved Jesu blo- dige Lidelse og ere frimodige og salige hensjovede i Troen paa deres Frelser . . .	135.
Bøn	155.

1.	
Middel til Gudsfrygtigheds Øvelse af	
Christian Schriver	158.
2.	
Søndags Betragtning.	
Sabbatens Helligholdelse	169.

	Sibe.
3.	
Mandags Betragtning.	
Kristus — Synderes Tilflugt	172.
4.	
Tirsdags Betragtning.	
En Kristens rette Hjem	175.
5.	
Onsdags Betragtning.	
Advarsel mod Opjættelse af sin Omvendelse . .	176.
6.	
Torsdags Betragtning.	
Gudsfrygtigheds Forjættelse	179.
7.	
Fredags Betragtning.	
Den sande Rigdom	181.
8.	
Lørdags Betragtning.	
En pludselig Død	184.
9.	
De jordiske Ting's Forjængelighed	
	185.
10.	
De jordiske Ting's Forjængelighed og Ewig- heden	
	187.

	Sibe.
Forberedelse til Døden	11. 188.
En salig Død	12. 189.
Bøn i Armod	13. 192.
Trosth ved Beuvers Død	14. 193.
Tidens Misbrug	15. 196.
Menneskenes Tale	16. 196.
Admnggheds Sjælehed	17. 198.
Tilslutning flere Sange	18. 199.

Forste Del.

Bøn.

Taalmodigste Jesu! Du arme Blodorm! Du, som er mit Hjertes Glæde og min Sjæls eneste Hvile! Jeg træder med et naadehungrigt Hjerter og med taarefulde Dine i Manden ind i Gethsemane Have, hvor du har udøst Taarer og Blod, for der at beftue og i mit Hjerter at opsamle de Taarer, som randt ned over dine hellige Kinder.

Du trofaste Hjerter! hvad er dog Aarsagen til disse dine mangfoldige Taarer og til den store Mængde Blodsdræber, som du har udgødt? Jeg forferdes og af Forundring ved jeg fast ikke, hvorhen jeg skal regne dette. Dog, hvad siger jeg? Ak! du beder jo for min syndige Sjæl, og din Bøn kommer, o sande Hjerteven, fra Hjertet. Du begræber Menneskenes skammelige Ubodserdigbed og hæslige Synd. O, du onde og forbandede Synd! hvilken en tung Byrde du er for min Sjæleven! Du presser Svæb, Taarer og Blod af den, som dog ikke vidste af Synd. Du gjør, at han græder bitterlig, han, som gjorde, at Englene glædede sig ved hans hellige Fødsel og fattige Indgang

i denne Verdens Taarebal. O, du affhyelige Synd! du gjør min Jesus til en ret Blodorm. Ak, Jesu! Du, mit Hjertes Glæde! se, jeg kommer med Taarer til dig i Gethsemane og bringer dig et Hjerter fuldt af Kjærlighed og Dine fulbe af Graad og vil ydmygt sætte mig ned ved dine Fødder. Ja, taarefulde Forløser! du ved, at jeg har intet andet at bringe dig end Taarer, antag mig derfor og se til mig i Naade. Lad dine Taarer og Blodsdraaber, som du til min Trøst har udgydt i Gethsemane, aldrig gaa af min Erindring. Kjære Frelsermand! lad dine hellige Taarer glæde mig, lad dit udøste Blod vedertvæge mig, lad dine Taarer og dit Blod, min Forløser, komme mig tilgode endog i mit Hjertes sidste Angest, lad mig endogsaa da ikke vide af noget andet end dine Taarer, ikke høre om noget andet end dit hellige Blod, ikke tale om andet end din bitre Død, saa skal jeg ikke dø, men leve, og dine hellige Taarer skal velsigne mine sidste Taarer, og jeg skal, ligesom jeg her har bestuet dig fornødret paa Oliebjerget, hisset evindeligt i en salig Fryd og Glæde beskue dig herlig forklaret i dit Rige og evige Paradis. Amen.

Forste Betragtning.

Da kom Jesus til en Gaard, som kaldes Gethsemane (Matth. 26, 36).

Gethsemane var en Gaard nedenfor Oliebjerget og betyder Olieperse. Herhen gaar nu Jesus til et Tegnet, at han skulde træde Persekarret, nemlig Guds Bredes Vins Persekar (Matth. 19, 15). Esaias afbilder og afmaler denne Persekarret med livagtige Farver (Es. 63, 1. flg.). Her i Gethsemane bliver Jesus Kristus, den sande Vinbrue, perset under Guds Bredes og trykket saaledes af Forbandelsen for Syndens Skyld, at han sveder Blod, og den kostelige Balsom og den lægende Olie, hans Blod, flyder ned ad ham til Lægedom for vore Syndesaar, (Salm. 103, 3). Thi ligesom den fede, purpurrøde Saft og den ædle Vinbruemost flyder ned fra Vinruerne under Pressen, saa har ogsaa Kristus her i Gethsemane svedt Blod under Guds Bredes Persekar. Paa dette Sted skal den kongelige Lysthavn have været (Meh. 3, 15), hvor Kongen ofte har forlystet sig, og havt mangen en timelig Fornøjelse. Men her har Kristus, alle Kongers Konge, betalt for alle Menneskers Velsigt og ved denne sin Sjæls store og haarde Lidelse tilberedt en ret Lysthavn for vore Sjæle. Naar hans rosenrøde Naglegab, hans røde Bunder, hans blaa og brune Stri-

mer ret inderlig vedervæger os, saa gaar vor Sjæl paa Roser. Naar vi tænker derpaa, da vedervæger og forfrister en Passionsrose os efter den anden, og det kommer kun an paa, at vi med Troens Haand afplukker dem.

Men ligesom der udslyder lutter kostelig Saft fra en Vin- eller Olieperse, saa udslyder der ogsaa lutter herlig Trøst af Kristi Lidelse. Thi hans Fortjeneste overvinder Synd og Død, Djævel og Helvede, den stiller Guds Brede og læger vor saarede Samvittighed. Ved Jesu Lidelse bør vi i al vor Nød trøste os, og i alle Omstændigheder bør vi erindre os Jesu Lidelses Persekler og af Hjertet sukke: Jesu! giv mig en eneste Draabe af dit dyrebare Blod for mit vansmægtende og tørstige Hjerter! Giv mig en liden Naadedraabe af din saliggjørende og blodige Fortjeneste til at læste og vedervæge mit matte Hjerter med!

Anden Betragtning.

Der var en Urtegaard, i hvilken Jesus og hans Disciple gik ind (Joh. 18, 1).

Ligesom Begyndelsen til al Synd og Ondskab blev gjort i Paradisets Have, saa begynder ogsaa Kristi Lidelse i Gethsemane Have, hvorved vi ere befrieede fra Synden og satte i Naade-

standen igjen. Saa ofte du derfor, kjære Sjæl, kommer i en Have, saa lad dig ikke nøie med, at du der alene søger en timelig Fornøielse, men tænk tillige paa Gethsemane, i hvilken Kristus er gaaet ind, og tag ham for det, som han der har forhvervet dig. Tænk paa Gethsemane, hvor Jesus ved sin Dødsangst har tilveiebragt dig det Liv, som vore første Forældre mistede i Paradiset. Tænk paa den Have, i hvilken din Frelser blev begravet; derved har han indviet sine Døds Grave, at de ogsaa igjen skal opstaa, grønnes og blomstre til et evigt Liv.

Vær tusinde Gange hilset du deilige Gethsemane Have! i hvilken min Jesus vedervæger og søder mig iblandt sit aller helligste for mig udøste Blods Likør (Høis. 2, 16), hvor hans Blod er perset ud af ham igjennem alle Svedehuller. Du kjære Have, hvor vedervæger du mig! Rif. Hartkopff har havt Haver saa kjære, at han blandt andet har skrevet: „Jeg maa bekjende, at jeg, idet jeg træder ind i en smuk Have, faar et andet og bedre Mod, som om jeg ved Haveporten havde neblagt al Tungfindighed og Mæthed. Maa jeg ikke meget mere sige dette, naar jeg i Landen træder ind i den Have, i hvilken den Herre Jesus har tiltraadt sin Lidelse og derved forhvervet mig det himmelske Paradis, hvormed han trøstebe den omvendte Nøver“ (Luk. 23, 42).

Saaanne skjønne Passionstanter skalde vi

have; vi burde altid betragte Kristi Gang i Gethsemane og tænke paa hans smertefulde Lidelse, og det burde være vor Dybt hjertelig at takke ham derfor og bede ham, at hans hellige Arbeide ikke maa blive spildt paa os arme Syndere.

Kommer hid alle I syge og bestuer eders Herre Jesus i Urtegaarden, hvorledes han ligger der fuld af Smerter (Ef. 53, 4), og trøster eder ved ham i alle eders Sygdomme. Se, du syge Hjerter, din Herre Kristus er her saa fuld af Piner og dødelig Afmagt, at han falder ned paa Jorden og sveder blodig Sved. Han er syg og elendig for din Skyld og staar tre Gange op paa Grund af stor Hjerteangst. Ligger du nu syg og pønster Vedervægelse, saa udbølg dig dertil Gethsemane Have, hvor din aller kjæreste Sjælebrudgom ligger; der skal du finde den blodige Honningbug, som kan vedervæge dit Hjerter, de blodrøde Roser, som skal forfriske dig, det Livsens Træ, som med sine Frugter kan fornøje dig, og den rette Naadens Salve, som kan stille, lindre og læge dine Smerter. Ligger du i din smertefulde Sygdom, og du synes, at du ligger meget haardere end Jakob, da han maatte hvile paa Stenen (1 Mos. 28, 11), saa tænk paa din blodige Jesus i Gethsemane. Der ligger han paa den bare Jord og vrider og vender sig som en syg lille Dorn og ved for Smerte, Jammer og Helvedangst ikke, hvor han vil være. Han finder som et lyst Hjerter intetsteds No, snart

gaar han til sine Disciple, snart igjen fra dem, snart falder han ned paa Jorden, snart staar han op igjen, snart begynder han at skjælve, snart beder han, snart taler han med Engelen, snart kjæmper han med Dødens Angest, snart presser Helvedes Pine den blodige Sved af ham og det saaledes, at han ikke alene græder Blod med Dinene, men endog med det ganske Legeme, saa at blodige Taarer og Sved falder ned paa Jorden.

Din Herre Jesus var i Gethsemane saa elendig, at han har stridt med Døden, det er: han taalte saa stor Dødsangst, at om tusinde Gange tusinde, ja, om alle Mennekter paa engang havde døet en gruelig og smertefuld Død, saa var dog saadan Dødsangst ikke at ligne med den Herres Kristi Døds Smerter. Thi hvem har nogensinde været saa syg, at han har svedet Blod? Har du derfor store Smerter i din Sygdom, saa tænk paa den Herres Jesu smertefulde Lidelse i Gethsemane. Dersom din Sygdom udpresser en heftig Angstisved af dig, saa overvei den blodige Sved, Kristus har udgydt i sit smertefulde Gethsemane, og du skal med Taalmodighed kunne modtage og overvinde alle Slags Sygdomme. Derved trøstede en gammel troende sig i sin haarde Sygdom og sagde: „Kristus har ogsaa svedet, ja, han har svedet Blod i Gethsemane.“ Just saaledes maa ogsaa du trøste dig, naar Sygdommens Tid kommer. Thi Kri-

stus har for din Skyld taget Korsets Kalk i sin Haand, den Kalk, som var fyldt med Syndens aller stærkeste Forgift, med den vrede Djævels Galde, med Helvedes Svovlstank; og han har taget en stor Drik deraf, hvilken har virket saa meget hos ham, at den har udbrevet den blodige Sved, paa det at du skulde have Ro i din Sygdom, villig tage hans Kalk, trøste dig ved hans blodige Sved og sige: Jeg vil optage den mangfoldige Saligheds Kalk og paa kalde i Herrens Navn. (Salm. 116, 13).

Hav Tak, kjære Herre Jesus! for dit blodsure Arbejde i Gethsemane. Jeg skulde have udstaaet saadan Bedrøvelse, Skjalven og Bæver i den evige Helvedpine for mine Synders Skyld; mit Legeme og min Sjæl skulde evig have været saaledes ængstet; men du har ved din Angest forløst mig deraf. Det skal være min Trøst, naar jeg skal ligge paa min Sygeseng, og om Døden eller Helvedes Angest vil strække mig, saa vil jeg tænke paa din Angest i Haven, at du i den har lidt for mig og mine Synder Dødens og Helvedes Smærter og overvundet dem.

Credie Betragtning.

Dg han begyndte at bedrøves og svarlig at ængstes (Matth. 26, 37; Mark 14, 33).

Elstelige Sjæle! Jeg vil nu forestille eder vor blodsvedende og med Døden kjæmpende Jesus. Jeg vil forestille eder hans dyrebare og fuldgjældige Offer, som han har ofret sin himmelske Fader i Gethsemane. Jeg ser allerede i Aanden, hvorledes han klynker og giver sig, hvorledes han kaster sig hid og did, hvorledes han sveder, klager, skjælver og bæver. Jeg ser hans jammersfulde Angest, hans skjælvende Legeme og hans blege Ansigt. Jeg forfærdes, mit Hjerte bliver kolbt, min Tunge klæber ved min Gane af Frygt, og jeg finder ikke Ord nok til at udtale dette, saaledes som jeg burde, eller i en brændende Andagt at fremstille det. O, et ynkværdigt Syn! Jesus, som selv gjør alting levende, er bedrøvet indtil Døden. Han, som har hjulpet alle Mennekter, ligger her hjælpeløs. Han, som er alle Menneksters Trøst, behøver selv Trøst. Han, som vil astørre alles Taarer (Mat. 7, 17), han græder selv blodige Taarer. Ak, hvilken en Nød! her græder Gud. Kommer hid, I Sjæle, som elsker Jesus! Kommer dog hid! Vi vil i Aanden træde ind i Gethsemane og bestue denne Dørm (Salm. 22, 7). O, Jesu! hvad ser jeg? Jeg ser dine Taarer, din Sved

og dit Blod. Hvo, som kan ynkes, han ynkes her. Se, Jesus er en Smerters Mand (Ej. 53, 3). O, du Jord! hvorpaa min Jesu Lærer og Blodsdraaber falbt, skjul ikke disse Lærer for mig; thi de tilhører mit Hjerte.

Saa kom da min Sjæl med taarefulde Dine til din Herre Jesu Angestes Hæve, bestu og betragt med brændende Andagt hans aller smerteligste og aller ynkeligste Lidelse! Oplad dine Øren og hør, hvor ynkelig han klager og raaber: Alle I, som gaar forbi ad Veien, skuer og ser, om der er en Smerte som min Smerte, der er mig vedersfaren! Thi Herren har bedrøvet mig paa sin grumme Brebes Dag. (Begr. 1, 12). Ak, min Jesus! hvor du begynder at bedrøves, hvor dit hellige Hjerte begynder at bæve, svie, banke og slaa i dit ømme Legeme! Hvor begynder ikke din Mands Frimodighed at forgaa! Du bliver saa bedrøvet, saa aldeles bæængstet, og Guds Brebe trykker dig saa meget, at ingen menneskelig Forstand kan begribe det. Du deilige Guds Billede! hvor begynder du at skjælve, dit hellige Legeme ryster, dine hellige Hænder og Fødder bæver, alle dine Blodsdraaber er i den største Bevægelse, du er ganske afmægtig. Det er dig, som om du skulde forgaa dette Dieblik. Du trofaste Hjerte! hvor du begynder at bæve. Det er, som om alle dine hellige Lemmer skulde stilles ad (Salm. 88, 6). Du er dog ganske elendig og som en Mand,

der har ingen Styrke (Salm. 88, 5). Vil du dog aldeles forgaa i din Angest, du er jo som et Menneske, der har ingen Hjælp mere. O, hører dog I Himle! og mærk du Jord! thi den bedrøvede, skjælvende og bævende Herre Jesus taler (Ej. 1, 2). Hører dog, hvor eders bedrøvede, skjælvende og bævende Frelser giver sig, hvor han klager, hvor ynkelig han raaber: **Min Sjæl er bedrøvet indtil Døden.**

Vor Forlørsers Lidelse i Gethsemane er saa stor, siger Luther, at den ikke lader sig udfige med Mennesketunger, og den overgaar al menneskelig Fornuft. Vi vil derfor betragte den Herres Jesu Bedrøvelse. Vi vil gaa med ham i Gethsemane og se hans Sjæleangst med Dine fulde af Lærer. Thi ligesom Josefs Brødre forðum talte til hverandre (1 Mos. 42, 21) og sagde: Vi forstkyldte sandelig dette paa vor Broder, da vi saa hans Sjæls Angest, idet han bad os, og vi vilde ikke høre, saaledes maatte Gud ogsaa sende os Drængsler, hvori vor Sjæl og vort Hjerte maatte blive ængstet og ydmyget, dersom vi ikke tager vor Broders, Jesu Kristi, Angest til Hjerte og lader hans Graad bevæge os til at hentslyde i Lærer.

Men nogen maatte spørge: Mon ogsaa Kristi Legeme har følt den evige Døds Smerters? Ja, visseelig. Dersom der skulde ske en fuldkommen Forløsning ved Kristi Lidelse, saa maatte han ikke alene lide paa Sjælen, men ogsaa paa Legemet.

Han maatte ikke alene taale en timelig, men endog en evig Straf. Thi Mennesket havde syndet mod Gud med Sjæl og Legeme og havde derfor fortjent at straffes baade paa Legeme og Sjæl, baade i Tid og Evighed. Derfor maatte ogsaa vor Frelser, naar han vilde lide og betale alt for os, tage dette paa sig. Vi kan til en vis Grad forstaa denne Helvedpine og de Smærter, som Jesus har følt paa sit Legeme, naar vi tænker paa de klagende Ord, han har talt i Gethsemane, og paa hans ynkelige Gebærder, da han med sit hele Legeme kastede sig ned paa Jorden. Men fornemmelig kan vi se det af den blodige Sved, som blev udøst og udpresset af hans Legeme.

Hvo, som nu ikke kender sine Synder, kan komme hid til Gethsemane Have og træde nær til Jesus paa Oliebjerget og se og betragte, hvad Møje han har gjort Kristus med sine Synder. (Ej. 43, 24). Thi denne tunge og store Byrde af al Verdens Synd laa paa ham tilligemed Guds fortærende Brede, Helvedes Ild og den evige Død og Fordømmelse. Alt dette har Jesus følt og baaret, paa det at vi skulde befries derfra. Her ser vi et ret Speil paa den Helvedes Pine, som vi ved vore Synder har fortjent, da vi uden Hjælp og Trøst skulde skjælve og bære. Alt dette har nu Kristus lidt for os. Nu maa Djævelen skjælve; thi han har aldeles ingen Trøst. Nu maa de fordoømte skjælve; thi de har ingen Fred. De maa skjælve for Guds

streng Dom, de maa skjælve i Mørkhedens Land, hvor der er Graad og Tænders Guidsel. Men vi er forløste derfra ved Kristus, som her følte en ret Helvedes Angest, som led vore Synders Straf og blev forfærdet af Døden og Helvede. Han led en Angest, hvilken intet Menneskes Tanker kan udgrunde. Her maa Forstanden give tabt, Tungen tie og Fornuften staa stille. Har da vor aller kjæreste Frelser for fremmede Synders Skyld været i saa stor Hjertets Angest og Bedrøvelse, at han hverken har vidst Hjælp eller Raad, at han endog tre Gange med grædende Taarer har bedet sin himmelske Fader, at denne store Lidelse maatte gaa forbi, har han i Gethsemane Have vendt sig hid og did og krummet sig som en arm Blodorn, da Fadereen saa grumt slog ham, hvad vilde der vel da blive af os, om vore egne Synder skulde træde frem for os, hvilke dog er utallige mange, og hvoraf hver enkelt fuldkommen har fortjent Helvede, dersom Gud skulde handle med os efter sin strenge Retfærdighed? Jeg tror, at hvis det skulde ske, da vilde hele Verden blive et Menneske for snæver (1 Mos. 4, 13.) Men Gud være evig Lov og Pris! vi har nu den Trøst, at vore Synder er afbetalte ved Kristi Lidelse.

Jesu Bedrøvelse bør nu tjene os til den aller største Glæde; thi ene og alene derfor har han af sin store Kjærlighed paataget sig vor Bedrøvelse. Dersom Kristus ikke havde ubstaaet

bette for os, saa havde vi ikke havt Ret til et eneste Dieblif at være glade hverken i Tid eller Evighed. Men nu, naar vi i Sandhed staar i Troen og Guds Naade, har vi ikke Marsag til at sørge et eneste Dieblif endog midt under Kors, Trængsel og Sygdom. Af Jesu Bedrøvelse har vi ogsaa den Trøst, at han er det aller trofasteste Hjerte, som er bleven sine Brødre lig i alle Ting, undtagen i Synd for at han skulde blive en barmhjertig og trofast Ypperstepræst for Gud til at forsoner Folkets Synder. Thi efterdi han har lidt og selv er bleven fristet, kan han komme dem til Hjælp, som fristes (Hebr. 2, 17. 18). O, at man derfor i al Bedrøvelse ret tilidsfuld vilde tale med sin Frelser, der af egen Erfaring ved vor Nød og Bedrøvelse og vil derfor have desto større Medlidenhed med sine aandelig syge Brødre og Søstre.

Kommer det endelig til den sidste Døds Nød, og vi i den skulde mærke nogen Bedrøvelse, saa maa vi ikke glemme den allermest bedrøvede Nat, som Jesus har havt paa Oliebjerget, men trøste os derved. Hvor høit vor Frelser elsker os, kan vi se af denne hans Glendighed i Gethsemane og i hans hele Lidelse. Han skjalv paa Oliebjerget, for at vi ikke i Evighed skal skjælve og bæve. Han er fuld af Forstrækkelser, for at vi i den sidste Døds Kamp kan være forsikrede om, at, om Frygt og Forstrækkelser ellers med Rette kunde overfalde os, saa

har vi ikke nødig at forsage; thi Jesus har i vort Sted taget alt det paa sig, som kunde nedslaa os. Saa ofte Satan og vor Samvittighed vil forstrække os, saa skal vi foreholde dem Kristi i vort Sted ubstaaende Frygt og sige: Jeg ved, at, da min Frelser ustyldig har taget denne Byrde paa sin Sjæl, saa har han forhvervet mig saa meget dermed, at du ingen Ret mere har til at gjøre mig frygtagtig. Ingen Frygt skal derfor i Dødens Stund herske i vore Hjerter; thi Jesus har gjort, at vi med Glæde kan vente paa hans herlige Aabenbarelse og med hjertelig Rængsel bide efter den. Ja, kjære Herre Jesus! naar jeg skal ligge paa min Sygeseng, og der maasse vil overkomme mig Frygt for den bitre Død, for den kolde Grav, for mit Legems Forraadnelse eller for Helvedes Angest, saa vil jeg vandre med mine Tanker hen paa dit Oliebbjerg og erindre mig, at du for at betale for mine Synder har taget Dødens og Helvedes Smerter paa dig, saa at min Tro kan blive styrket, og jeg kan overvinde al Angest ved dig.

Naar jeg tænker paa Guds strenge Dom, da har jeg vel Marsag til at skjælve og bæve og være bedrøvet indtil Døden. Men for at jeg ikke skal fortvile, da træder jeg ydmygt frem for Gud og har dig, o Jesu, i mit Hjerte og viser Gud dig og siger: Saa sandt som min Frelser skjalv og bævede og var bedrøvet indtil Døden for mine Synder, saa vis er jeg, at jeg med

Frimodighed før Jesu Skjeb skal bestaa for Guds Domstol. Johannes siger jo til mig: Se det Guds Lam, som bærer Verdens Synd. (Joh. 1, 29. 1 Joh. 3, 5). Saaledes taler ogsaa Herren selv til mig hos Esaias: Han er saaret for vore Overtrædelser, er knust for vore Misgjerninger; Straffen laa paa ham, at vi skulde nyde Fred. (Es. 53, 5). Dersom Døden og Djævelen, mine Synders Mangfoldighed, Guds Løvs Strengthed, Guds Bredes Grumhed og den ulibelige Pine i Helvede gjør mig saa bange og bedrøvet, at jeg begynder at skjælve og bæve, og min Sjæl er bedrøvet indtil Døden, da vil jeg tale til mit Hjerte saaledes: Hvorfor er du saa bedrøvet, min Sjæl? og hvorfor vansmægter du mit Hjerte? Ved du ikke, at Jesus i Urtegaarden har udstaaet den Skjalven, den Bæven, din Sjæls Frygt og Bedrøvelse, som du burde udstaa.

Naar Døden kommer, da savn og sat den skjælvende og bævende Jesus og sig med Fryd: Herre! nu lader du din Tjener fare i Fred; thi mine Dine har seet din Frelse. (Luk. 2, 29). Naar Dommens Dag stunder til, da luk ind i dit Hjerte Jesu Kristi Skjalven og Bæven og hans Sjæls Bedrøvelse, ophold dig ved dem og sig efter Kristi Formaning: Jeg opløfter mit Hoved; thi min Forløsning stunder til (Luk. 21, 28). Dette er Frugten af, at Jesus i Urtegaarden skjælver, bæver og er bedrøvet indtil Døden.

Men derhos er at betænke, at du albrig

kan trøste dig i din Sjæls Bedrøvelse ved Jesu Lidelse, med mindre du hver Dag bruger denne til at døbe Synden i dig. Saa snart du mærker, at der kommer en syndig Lyst i dit Hjerte, da gaa uførtøvet til Urtegaarden og besku der, hvorledes Jesu Sjæl er bedrøvet til Døden. Sig: Ak, skulde jeg samtykke i disse onde Begjæringer, som har bedrøvet min Herre og Frelser saa meget! Jeg vil lægge min Sjæl op til Kristum og bede ham, at, saa sandt som hans Sjæl var bedrøvet indtil Døden, saa vist vil han staa mig bi, at jeg kan overvinde Synden i mit Hjerte. Naar mine Lemmer vil labe sig bruge til denne eller hin Synd, da vil jeg straks gaa til Jesus og sige: Vogter eder mine Lemmer, at I ikke begaar disse Synder; thi for at afflasse saadanne har Jesu Kristi Lemmer skjælvet og bævet. Saaledes skal vi bruge Jesu Bedrøvelse, som han udstod i Urtegaarden, baade til at faa Syndernes Forlæbelse og til at imodstaa og overvinde Synden.

Ak, min Jesus! hvorfor ser jeg dig saa hjertelig bedrøvet? Hvorfor skjælver og bæver dine Hænder og Fødder? Hvorfor bæver dit ganske Legeme? Hvorfor bæver dit hjerte? Hvorfor ser du saa bleg og forstrækket ud? Hvorfor klager og ængster du dig saa? Jeg er bange ved at se dig i en saa jammerlig Tilstand. Hvad er Aarsagen til denne din store Angest, Bedrøvelse, Forstrækkelse, Skjalven og Bæven? Er

det mine og den hele Verdens Synder? Er det Guds utaaelige Brede, som du har lagt paa dig for vor Skyld? Er det den forestaaende store og bitre Lidelse og den høist forsmædelige og smertefulde Korsfets Død? Ja sandelig, disse Ting er det, som saa heftig ængster og bedrøver dit Hjerter, for disse Tings Skyld er det, at du skjælver og bæver. Jesus! mit Hjerter, min Skat! Jeg omfavner og kysker dit bævende Hjerter, dine skjælvende Hænder og dit blege Ansigt. O! jeg har ved mine Synder forarsaget dig, du uskyldige Guds Søn, en saadan Ængst, en saa stor Bedrøvelse og Pine og saa mange Smærter. Det gjør mig ondt, min kjære Frelser, at du for min Skyld maatte lide saa meget ondt. Men du har frivillig taalt det altsammen af lutter Naade. Hav derfor Tak! min dyrebare Frelsermand, og forsmaa ikke min Taksigelse, omend skjønt den er daarlig og ringe. Naar det ogsaa, o Jesus, engang skulde komme dertil med mig, at mine Synder vil gaa over mit Hoved og blive svære som en svar Byrde, naar jeg gaar trum og nedbøjet og bedrøvet, naar mit Hjerter bæver, min Kraft forlader mig, og mine Dines Lys ikke mere er hos mig (Salm. 38), naar jeg maa strige og sukke for mit Hjertes Uro, saa vil du tilgive min bedrøvede og forsagte Sjæl en kraftig Trøst ved at erindre den om din Bedrøvelse, Skjælven og Bæven og ikke lade den synke i Nød og Ængst. Du skal gjøre det til din

Være og til min Salighed. Derfor være du evig lovet, takket og elsket. Amen.

Fjerde Betragtning.

Da siger Jesus til sine Disciple: Min Sjæl er bedrøvet indtil Døden (Matth. 26, 38).

Staa stille, kjære Sjæl, overvei og betragt den store Ængst og Nød, som her har truffet Jesus, dit trofaste Broderhjerter. Her ser du ham omgivet med Helvedes Æb og omringet med Dødens Snarer (Salm. 18, 6).

Ligesom Jonas i Havets Dyb paa alle Sider var omringet med Floder, saa at ogsaa de brusende Bølger sloge sammen over hans Hoved, saaledes har Lidelser uden Tal her omgivet Frelseren. Al Verdens Synd laa paa ham; thi han er det Guds Lam, som bærer al Verdens Synd (Joh 1, 29).

O! hvor ynkelig har vor Frelser her ikke anstillet sig i Ord og Miner, hvor har han ikke klaget, hvor har han ikke kastet sig hid og did, grædt og sagt: Jeg er saa hjertelig bange, angst og elendig. Hvor skal jeg hen? Den rette Glædeligheds Tid er kommet over mig. Der er ikke et elendigere Menneske paa Jorden end jeg. Ufornuftige Dyr, Fugle under Himlen have det bedre end jeg; thi de kan und-

flk Uveiret paa et sikkert Steb; men hvor skal jeg hen? Min Sjæl er bedrøvet, mit Hjerte bæver, og mit ganske Legeme skjælver af den Helvedes Angest, jeg nu maa lide for al Verdens Synd. Se derfor, mine Disciple, mine Smerter, se, er der vel en større Lidelse til? Bliver dog lidt hos mig i mine Fristelser. Som om han vilde sige: Jeg synes, det er en Trøst for mig, naar I er hos mig. Men I maa ikke falde i Svovn, vaager og beber med mig, ellers maatte Djævelen ogsaa friste eder. Se, hvor han sætter an paa mig og plager mig, saa at jeg neppe kan udholde det; hvad vil der ske, om han sætter an paa eder? Derfor vaager og beber.

Martyrerne gif saa glade til deres Død, at man saa dem ile til Sværd, Jlb og andre Plager ligesom til et Bryllup. Hvorfor opkommer da en sliq Bedrøvelse og Skjælven hos Jesus? Er han som Martyrernes Konge mere forsagt og blødhjertet end de? Frygter han for den forestaaende Hudstrygning, Forasmødelse og Død? Det være langt fra. Hans Frygt har ganske andre Marsager. Han maatte lide en Død, som endnu havde Braaden; men Martyrernes Død havde allerede mistet Braaden i Kristo (1 Kor. 15, 54 — 57). Gud stillebe ham for sin Dom og lod ham føle sin Brede. Naar en Misbæder, som bliver dømt til den timelige Død af Frygt ofte ikke ved, hvor han skal hen, saa kan man let tænke, med hvilken

Frygt Kristi hellige Sjæl har været opfyldt, da den i hele Menneskeslægtens Steb ei alene blev dømt til den evige Død, men endog paa det aller smerteligste maatte bære den evige Døds Kvaler.

O, betænk dog du arme Mennecke! du begaar Synden med Lyst, og Guds Søn maa betale den med en saadan ubegribelig Angest. Du finder et Paradis i den, men Jesus finder den aabne Helvedes Strube. Gjør det dig ikke ondt, at du har foraarsaget din Frelser sliq Skjælven og Bæven? Naar en Misbæder straffes paa en usævanlig Maade, saa slutter man deraf, at dette Mennecke har begaaet en gruellig Gjerning. Nu har Herren ikke lidt for sine egne, men for vore Synders Skyld.

Forstaa derfor af hans Bedrøvelses Storhed, hvor affhyelig Synden maa være, som har tilskyndet den retfærdige Gud til en saa haard Straf mod sin Søn. Hvad du her ser ham at udstaa, det skulde du have lidt, denne Angest og Bedrøvelse skulde have trykket dig i al Evighed. Men du bedrøvede Sjæl, som med Ezechiel maa klage: For Trøst er jeg bange, se paa Jesus den bedrøvede Persetræder (Es. 63, 1 flg.), som ligger i Gethsemane Have, se paa denne blodige Forsoner. Han har ved sin Bedrøvelse frataget dig al Marsag til din Bedrøvelse. I din Forlørsers Angest og Døds Svæd er aabnet dig en Glædestilde, som aldrig udtørres.

I Jesu Kristi Sjæleangst er vor største Trøst. „Kristi Tidelse,“ siger Ambrosius, „er min Glæde.“ Ja, hans Bedrøvelse er sandelig min Fornøielse, hans Skjalven er min Glæde, hans Bøven er min Trøst, hans Døbskamp er min Forløsning og Bedrøvelses, hans Død er mit Liv. Vi havde ingen Trøst, dersom Kristus ikke havde været bedrøvet. Nu kan han have Medlidenskab med os, naar vore Hjerter er fulde af Bedrøvelse (Hebr. 4, 15). Han ved, hvorledes en bekymret og bedrøvet Synder er tilmode, og lader vor Nød, den være aandelig eller legemlig, gaa sig desto kraftigere og nærmere til Hjerte. Lader os derfor træde frem med Frimodighed for Naadens Throne, for at vi kan faa Barmhertighed og finde Naade til betimelig Hjælp! (Hebr. 4, 16).

Kommer nu I Mennesker, som begjære i dette Liv at fries fra den hange og bedrøvede Samvittighed, der plager eder for eders Synders Skyld! Kommer I, som efter dette Liv vil undgaa den ulidelige og dog evigvarende Helvedes Pine og bestuer, hvorledes Jesus for eders Synders Skyld smager Helvedes Angest og Pine! Gaar til den blodige Jesus, fatter og savner ham i eders Hjerter, kysser ham inderlig i Sjæl og Aand! Siger til ham: Se Herre Jesu! du er det Guds Lam, som bærer al Verdens Synd (Joh. 1, 29). Se, du har vore Synder paa dit Legeme paa Træet (1 Petr. 2, 24). Naar nu

eders Synder trænger eder enten i Liv eller Død, saa tager den Herre Jesus med sit blodige Legeme og indstiller eder med hans Saar for Guds Pine og beder Gud for den korsfæstede Jesu Kristi Blods Skyld om eders Synders naabige Forlæbelse og siger i eders Hjerter: Jesu Kristi, Guds Søns, Blod renses os fra al Synd. (1 Joh. 1, 7). Saaledes at fatte og savne den blodige Jesus i Liv og Død og ved hans Saar alene at begjære Syndernes Forlæbelse, det er ret at betænke Jesu Pine og Død, og hvo, det gjør, han skal høre denne glædelige Trøst: Hvo er den, som fordommer? Kristus er den, som er død, ja meget mere, som og er opreist, som og er ved Guds høire Haand, som og træder frem for os. (Rom. 8, 34). Saaledes at betænke Jesu Saar og Blod, det er retteligen at omgaaes med Jesu bitre Pine og hellige Død.

Femte Betragtning.

Og han gik lidt frem, faldt paa sit Ansigt og bad og sagde: Min Fader, er det muligt, da tag denne Kalk fra mig! Dog ikke som jeg vil, men som du vil! (Matth. 26, 39; Mark. 14, 36; Luk. 22, 41).

Er ikke disse den Herres Jesu Gebærder ret ynkværdige, da han her falder paa sit Ansigt

ned paa Jorden, kaster sig hid og did, strider og krummer sig som en arm Jordorm, græder og klager? Heraf lærer vi, hvilken en forstrækkelig og affkyelig Ting Synden er. Hvor gjerne vilde dog ikke Frelseren, at denne Syndens Straf, som han skulde lide for os, snart maatte gaa forbi. Hvor har han ikke skjælv og bævet for den og tre Gange raabt til sin himmelske Fader, at denne Time maatte gaa forbi. Ja, han har bedet med mange Taarer derom, men det kunde ikke være anderledes.

Vor Frelser søger altsaa sin største Hjertestyrkning og Beberkvælgelse i Bønnen. Et dybt Sul efter det andet opstiger af hans brændende Hjerter, saa at ogsaa de hede, bitre Taarer ruller ned over hans Kinder. Han strækker sig langs henad Jorden og vridder sig som en arm Orm, naar man træder paa den. Af saadanne Gebærder er det let at slutte, hvorledes han har været tilmode. Han ligger her med et blegnet Ansigt for det hjærlige Faderhjerter og beder, at denne Stund maa gaa forbi. Han ofrer her Bøn og Begjæring med Taarer og et stærkt Raab (Hebr. 5, 7), hvorved han har astøet vore Synder og ved denne Taareflod udslettet og dæmpet Guds fortærende Brede i Helvede, hvor vi formedelst vore Synder og Misgjerninger med uudsigelige Jammerstrig havde fortjent at ligge i al Evighed.

Frelseren beder, at hans Fader vil tage

denne Kalk fra ham, men siger derhos: *Ste ikke min, men din Vilje.* Dermed vil han sige: *Se, kjære Fader, kan Menneskeslægten ikke frelles paa anden Maade, saa har du her mit Legeme til et Syndoffer, min Sjæl til Helvedes Pine, min Ryg til Hudfletning og til Korsfets store Byrde, mine Hænder og Fødder til Gjennemboering, mit Hoved til Dornekroning, mit Liv til Skyldoffer.* *Ste din Vilje, hellige Fader!* Forsvrigt ved Frelseren ikke, hvor han skal vende sig hen; thi han gaar op og ned i Haven, snart til sine Disciple, snart fra dem igjen, men finder intetsteds Lindring. Thi i denne Kalk, hvorom Jesus her taler, var ifjænklet alle Synders Grumhed og Urenhed, den onde og syndige Verdens Bærme, hvilken Skriften kalder Blod, Edder, Galde og Slangegift (Es. 1, 15. Salm. 38, 6. 5 Mos. 32, 33).

Omendstjont han nu ængstelig klager og siger: *Min Fader er det muligt, da tag denne Kalk fra mig, saa tager Faderen den dog ikke fra ham.* Da Abraham havde bundet sin Søn og berebt ham til Offer paa Alteret og var nær ved at dræbe ham, blev han af en Røst fra Himmelen holdt tilbage, at han ikke skulde lægge Haanden paa sin Søn. Her staar den fortørnede Fader over sin enbaarne Søn med Hevnens dragne Sværd. Sønnen staar i sin Sjæls uudsigelige Angest og beder, at, om det var muligt, da maatte denne Time gaa forbi, og siden raaber

han paa Korset: Min Gud! min Gud! hvorfor har du forladt mig! Det synes, som om de livløse Skabninger havde Medlidenskab med ham: Solen mistede sit Skin, Klipperne revnede og Gravene oplødes. Men Faderen tog ikke denne Rask fra ham. Min Sjæl, betragt denne din himmelske Faders Haardhed imod sin Søn som et Kjærligheds Tegns mod dig og alle arme Syndere. Var hans Hjerte haardt mod din Frelser, saa er det blødt mod dig. Jeg vil visse- selig forbarme mig, siger Herren (Jer. 31, 20). Sid, at vore Hjerter ogsaa maatte blive blødgjorte, saa at de kunde tage imod og indprente den korsfæstede Frelseres Billede i sig! O, at dog Kristus maatte saa sin Skikkelse i os (Gal. 4, 19). O, at hans bitre Lidelse, hans Døds Kamp og blodige Svæd var saa dybt indgravet i vore Hjerter, at hverken Lykke eller Ulykke, hverken Liv eller Død skulde hindre os i at tænke paa vor Vorgen og Frelser.

Men naar jeg tænker paa Jesu Fodfald, som han gjorde for sin himmelske Fader, da forundrer mit Hjerte sig høilig, at min Sjæl ikke ved, hvad den skal tænke, og min Tunge ikke, hvad den skal tale. Thi hvorledes gaar det til, at du, Herre Jesus, falder paa dine Knæ, du, som er saa høi og hellig, at hvert Knæ, beres i Himmelen og paa Jorden og under Jorden skal bøje sig for dig? (Filip. 2, 10). Hvad betyder det, at du Herre ligger paa dit Ansigt,

du, som er den Herre, for hvis Ansigt Jorden bæver, og Himlene drypper? (Salm. 68, 9). Hvoraf kommer det, at du, som er al Trøstens Gud, skjælver og bæver? Hvorledes gaar det til, at du svæber blodige Taarer, du, som dog er en Herre, der taler saaledes: Kald paa mig paa Nødens Dag! Jeg vil udfri dig (Salm. 50, 15). Dette er en Begivenhed, som kan blødgjøre det haardeste Mennekehjerte, og om det var som Sten, maatte det smelte som Voks. Dersom Menneffene virkelig troede dette: Jeg er én, for hvem Frelseren har gjort et Fodfald for Gud, hvor snart skulde man da ikke se dem forandrede i Sind og Hjerte. De skulde falde Jesus, den Smertens Mand, til Fode, væde hans Fødder med Taarer og udraabe den ene Gang efter den anden: Hvad skal jeg give dig for alt dette?

Men hvad skal man sige om de Mennefter, som foregive, at de tror denne Guds Søns dybe Ydmygelse, men blive dog Slaver af deres Hornod, Gjerrighed og Bøllyst? Deres Tro er bare Skum, som svæver paa Løberne, og hvorom Hjertet intet erfarer, som Luther siger.

Dyrebare Frelsermand! hvilke store, vigtige og bedrøvelige Ting finder jeg at betragte hos dig i Gethsemane. Dit skjælvende, bævende og klagende Hjerte vil ingen No lade dig have. Dine Smertes jager dig fra et Sted til et andet. Men du finder ingen bedre No og ingen

kræftigere Hjertestyrkning end i Bønnen til din kjære Fader i Himmelen. Du mildeste Jesus! hvor brændende har ikke denne din Bøn været, hvor mange dybe Sukke er der ikke opstegne fra dit bedende Hjerte! O, hvilke hebe Taarer, hvilke Taarestrømme er der ikke løbet ned over dit hellige Ansigt, og hvor har du ikke vædet dine bedende Hænder med Taarer!

Du falder paa dit Ansigt ned paa Jorden ikke alene til et Tegns paa din Ydmyghed, men du giver ogsaa din store og smertefulde Hjerteangst tilkjende derved. Du elendige Blodorm! (Salm. 22, 7), din store Ydmyghed og din dybe Fornedrelse overgaar alle Engles Visdom og alle Menneskers Forstand. Du er Gud i Væsen, Magt og Herlighed, og dog fornedrer du dig saa dybt, at du tager en elendig Tjeners Skikkelse paa dig (Filip. 2, 7). Hvem kan tilfulde udsige dette? Dig ske hjertelig Tak! at du saa trolig har antaget dig min arme Sjæl. Du uskyldige Guds Lam! din kjære Fader har lagt alle vore Synder paa dig (Joh. 1, 29). De er den store Byrde, som trykker dig saaledes til Jorden, de giver dig saa meget at bestille, at du falder paa dit Ansigt, og de tillader dig ikke at opløfte dine Dine til Himmelen.

Saa oplad da dine Dine, kjære Sjæl! og bestu den istsjænkede Korsfets bitre Kalk, som den fortrønedede Gud i Himmelen har givet din Forløser at tømme. Oplad dine Dren og hør,

hvor jammerlig det trofaste Guds Hjerte klager, hvor angstelig han sukker, hvor bitterlig han græder, hvor ynkelig han raaber til sin kjære Fader og beber ham om at borttage denne Kalk. O, en for Engle og Mennesker ubegribelig Angest! Oplad dit Hjerte, Synder! giv vel Agt paa og lær at forstaa din Frelasers angstfulde og ynkkelige Ord, bevar dem vel og lad dem aldrig gaa af dit Hjerte. Jesus! mine Dine sælber mange Taarer, naar jeg ser dig ligge med dit hellige Ansigt paa Jorden, naar jeg ser dig saa ydmyg at udbrebe dine hellige Hænder og hører din hjerte-gjennemtrængende Bøn: Ak, Fader! Fader! min aller kjæreste Fader! trøst mig dog i min Angest og vær mig naadig og hør min Bøn! (Salm. 4, 2). Du er jo min Fader, og jeg er din Søn (Salm. 2, 7). Jeg er dog din kjære Søn — saa har du selv sagt — i hvem du har Velbehag (Matth. 17, 5). Hvorfor har du forglemmt mig? Hvorfor skjuler du dit Ansigt for mig? (Salm. 13, 2). Du forbarm dig jo over andre Mennesker, ligesom en Fader forbarmet sig over sine Børn (Salm. 103, 13), o, saa forbarm dig da ogsaa over mig, din egen Søn, ja din enbaarne Søn!

Sjette Betragtning.

Men en Engel af Himmelen aabenbaredes for ham og styrkede ham (Luk. 22, 43).

J Syndere! forundrer eder over det, som **J** her hører. Eders Frelser bedrøves og angstes saaledes, at Gud maa sende en Engel fra Himmelen for at styrke ham. Her ser **J**, hvor dybt eders Frelser har maattet ydmyge sig for eders Synders Skyld. Jesus er alle Engles Skaber; thi i ham er alle Ting skabte, de i Himlene og de paa Jorden, de synlige og de usynlige (Kol. 1, 16). Jesus er den hellige og høie Gud, som alle Engle tilbeder, og for hvem de skjule sine Ansigter, synge og sige til hans Ære: Hellig, hellig, hellig er den Herre Zebaoth (Ej. 6, 1—3). Men her fornedres han saaledes, at Gud ved en Engel maa styrke ham. Javn Jesus og sig til ham: Du velsignede Jesus! du høilovede Gud! hvorledes kan jeg forglemme dig, du, som saaledes har fornedret dig for mig, at Gud maatte sende sin Engel for at styrke dig! Din Fornedrelse og Tjeners Stikkelse, som du for min Skyld har paataget dig, skal jeg prise, saalænge der er Liv og Aande i mig.

Frelsermand! Engelen selv har begjæret at skue ind i din Kjærligheds Frelsergjerning, giv mig ogsaa en hellig Længsel efter i dybeste Ydmyghed at skue ind i denne. (1 Petr. 1, 12).

Laad din Lidelse være Gjenstand for min bestandige Betragtning og laad mig ved at beskue denne finde saa megen Spøthed og Bederbølgelse, at jeg ikke kan bestaa uden den.

Syvende Betragtning.

Og der han stred haardt med Dødsangst, bad han heftigere; men hans Svøed blev som Blodsdråber, der faldt ned paa Jorden (Luk. 22, 44).

Hvem kæmper og strider her med Døden? Guds Søn, Gud selv. Det er noget, som aldrig er hørt før. Evangelisten siger: Der han stred med Døden, bad han heftigere. Denne Svøed er maaske steet med lydeligere Røst og med mere angstelige Gebærder end før. Gud gjør her et Jodofald for Gud. Her staar min Forstand stille. Hvo, som i Sandhed tror dette, han maa føle mere derved, end han med Ord kan udsige.

Det er vel værdt at betragte, at Evangelisterne siger, at Frelseren har stridt med Døden. Hermed betegnes hans Sjæls heftigste Angest, Følelsen af Guds Brede, den virkelige Helvedes Angest, som han har smagt, og den evige Døds Smarter, han har baaret for os. Min Jesus, du hellige Borgen! du staar i mit Sted, al

Verdens Synd ligger paa dine Skuldre, du er gjort til Synd for mig (2 Kor. 5, 21), din Fader ser i dig al den Ondskab, som vi ryggesløse Mennesker har gjort fra Verdens Begyndelse og gjør indtil Verdens Ende; thi du havde taget dem paa dig. Se nu, kjære Menneſte, hvilken en afskyelig Ting Synden er, og hvor høit Gud fortrønes over den. Han ſkal viſſelig ikke lade den blive uſtraffet. Thi der er intet ſtørre Beviſ paa Guds Brede end Kriſti Lidelſe.

Derſom der derfor er endnu et Menneſte, ſom hører eller læſer om Jeſu Lidelſe og dog ikke i nogen Maade kan ſe Kriſti Sjæls Lidelſes Storhed, og hvor haard hans Kamp har været, i hvilken den evige Guds Søn maatte lade ſætte Mod i ſig ved ſin egen Tjener — jeg mener en Engel — i hvilken han med heftig Bøn ſøgte at bevæge ſin himmeſke Faders Hjerte, i hvilken hans Blod imod Naturens Løb brød ud af hans Arer og Svebehuller, ſaa ved jeg intet videre Raad for et ſaabant Menneſte, men maa ſige ham lige i Dinene, at Djævelen har forblindet hans Hjerte, ſaa at han ikke kan ſe Evangeliets klare Lys (2 Kor. 4, 4).

Betænk derfor ret, hvad det er, I raaber til Kriſtus eders Forløſer, naar I ſiger: For din Døds Kamp og blodige Sved hjælp os, kjære Herre Gud! Trykker dog dette eders Jeſu bebrøvede og blodige Billede ret dybt ind

i eders Hjerter ved en ſand og levende Tro og ved altid at ihukomme det til eders beſtandige Glæde og Vederkvægelse. Foreſtiller eder ſtedſe, at denne blodige Jeſus daglig banker paa eders Hjerters Døre og raaber: Lad op for mig, min Søſter, min Veninde! thi mit Hoved er fuldt af Dug, mine Lokker af Mattens Draaber (Høif. 5, 2). I bør lade dette Jeſu blodige Billede daglig være afmalet for eders Hjerter og lade det være et kort Udtog af eders Viſdom. I bør i dette Kriſti blodige Anſigt ſtudere og lære at kjende Guds ſtrange Retſærbighed, Kriſti ubegribelige Kjærlighed til os, den Bedrøvelſe, Frygt og Samvittigheds Angeſt, ſom han derved har taget fra os, og det Liv, den Sjæls Hvile og Ro, ſom han ved ſin forſærbelige Uro har forhvervet os.

Betænk dog, at I albrig nok kan takke Kriſtus for dette. Naar nu Djævelen vil ſætte I paa eder formedelſt Synden, ſaa ſkal I viſe ham hen til Djæbberget. Der ſkal han lære at kjende, om Jeſus har overvundet ham i vort Steb eller ikke. Og endelig ſkal I i alle Le-gems og Sjæls Sygdomme trøſte eder ved Jeſu Blod, ja, naar den kolde Dødsſved bryder ud, ſaa ſkal I vederkvæge eder ved Jeſu Kriſti Blodsſved lige indtil eders ſidſte Landebrot. Herren hjælpe enhver dertil for ſin Døds Kamp og blodige Sveds Skyld!

Kommer nu hid alle I døende til eders

med Døden kjæmpende og bloddryppende Herre Jesus og lærer af ham, hvorledes I skal forholde eder i eders sidste Dødsstund, naar den kolde Dødsveed bryder ud. Da Jesus stred med Døden, bad han, og jo heftigere Dødens Angest trængte ham, desto heftigere bad han. Gjør du, kjære Sjæl, ogsaa det samme i din Dødsstund, og kan du ikke bede med Munden, saa lad dit Hjerte raabe og sukke: Ved din Døds Kamp og blodige Sveed, ved dit Kors og din Dødb, ved din hellige Opstandelse og Himmelfart hjælp mig i min sidste Nød, kjære Herre Gud!

Hvor giver dog ikke Jesu Kristi smertefulde Dødsangst og bloddryppende Fortjeneste saa mange døende en salig Kraft, Trøst og Styrke! Derfor sagde En i sin sidste Dødsstund: „Min Herres Jesu Kristi Blod er knyttet saa fast til mit Hjerte, at ingen skal opløse det.“ Ja, alle døende, naar de ligger i den kolde Dødens Sveed, skulde sandelig tænke paa Jesu Dødb og blodige Sveed. De skulde med Frimodighed sige: Jesus maatte paa Oliebjerget ligge i sin Dødsangst, i sin blodige Sveed. Herre Jesus! lad din blodige Ansigtssveed gennemtrænge mig saaledes, at jeg, astøet fra alle mine Synder, formædelst din Dødb ikke maa frygte for Døden, men i Troen paa dig indgaa til den evige Glæde. Hvo, som saaledes i sin Dødsstund trøster sig ved Jesu Kristi blodige Sveed og kraftige Fortjeneste, han skal ikke dø, men leve og fortælle

Herrens Gjæringer (Salm. 118, 17). Thi Frelseren har ved sin Dødsangst borttaget Dødens Braad (1 Kor. 15, 55). Han har ved sin Angstssveed udsluffet Helvedes Ild, og ved sin Skjalven og Bæven har han forhvervet os Fred og Glæde i den Helligaand, Syndernes Forlæbelse og det evige Liv. Hvem vilde nu ikke annamme denne blodige Dødsveed? Hvem vilde ikke i den sidste Døds Nød trøste sig med den og sige med hin døende: „Min Herre Jesus har i Urtegaarden ladet falde Blodsdraaber paa Jorden, og deraf er opvokset aandelige Blomster, som heder Syndernes Forlæbelse, Guds Naade og det evige Liv“. Gud ske Lov og Tak! disse Blomster blomstrer ogsaa i mit Hjerte og lad dem, o kjære Sjæl, ogsaa altid grønnes og blomstre i dit Hjerte; thi disse ædle og hjer-testyrkende Blomster skal vederkvæge dig i din sidste Alsmagt, og din bloddryppende Jesus skal forløse og fri dig fra alt ondt og føre dig til sit himmelske Rige.

Vil du derfor lære at dø rettelig, saa gaa i Skole hos den Herre Jesus. Han skal lære dig det; thi han har saaledes kjæmpet med Døden, at den blodige Sveed ubrændt af ham. Istedetfor at du i Dødens Nød skulde have kvælet og pinet dig, saa at du derved havde sveedet Angestens Sveed, saa har Jesus taget saadan Angest paa sig, paa det at vor Dødb maatte forvandles til en sød Svøvn (Joh. 11, 11).

De troende behøver nu ikke at frygte for Døden, de ved, at Kristus Jesus ved sin Døds Kamp og blodige Sved har frelst dem fra Dødens Angest og Stræk; de ved, at deres Død er formedelst Kristus en Ende paa al Elendighed og en Begyndelse til al Glæde, Fryd og Salighed. Derfor kan de med Paulus frimodig sige: Thi for mig er at leve Kristus, og at dø en Binding. Jeg har Lust til at vandre herfra og være med Kristus (Filip. 1, 21. 23). De erindrer sig altid i deres Sygdomme Jesu Døds Kamp og blodige Angstssved. Derpaa vil de baade leve og dø. Der fortælles om Maria, Jesu Moder, at hun vilde blive begravet paa det Sted, hvor hendes Søn havde svedet Blod og sølt Dødens Bitterhed. Dermed vilde hun vise, at hendes Død ved Jesu Sved og Døds Kamp var forvandlet til et evigt Liv. Dersom vi da ogsaa salig vil fare fra denne Verden, saa maa vi i Troen annamme Kristi Døds Kamp og blodige Sved, derpaa befale vore Sjæle i Guds Haand og sige: Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand. Styrk mig derfor Herre Jesu med din Glædes Aand og læg mig med dine Saar og Bunder. (Ef. 53, 5). Lo mig med din Døds Sved i min sidste Dødsstund og tag mig, naar det behager dig, i en sand Tro fra denne Verden til dine udvalgte.

Herre! jeg ved, at din Døds Kamp ogsaa er skeet for mig, og du har for dennes Skyld ud-

seet mig til at forkynde den for andre Mennesker. O, saa lad da din blodige Sved ved Troen besprænge vore Hjerter og fremstinne af dem, saa at du ikke forgjæves skulde have udgydt den. Men om Menneskene ikke mere vil lade sig bevæge af dit Ord, af din Daab og af dit hellige Legems og Blods Sakramente, saa giv, at de dog maatte lade sig bevæge, naar de hører om din forfærdelige Sjælekamp, som har udpresset den blodige Sved af dit Legeme. Frelser! hvor maa ikke dine Engle, som saa dig i Gethsemane, skjælve og bæve, bebrøves over os; hvor maa den Engel, som efter din Faders Befaling styrkede dig, ikke sørge over os ved at mærke, at vore Sjæle er saa forhærde, at de ikke vil agte paa din Døds Kamp og blodige Sved. Herre! du kender selv dem, som tror paa dig. Lad dem uagtet al den Frygt og Angest, som kunde møde deres Sjæle, blive mægtig vederkvægede ved din Død og blodige Sved og blive styrkede imod Loven, Synden og Verden, saa at de kraftig kan overvinde ved dig. Og om Døden og Helvede vil anfegte dem og udpresse Angestens Sved af dem, saa staa du stille ved deres Side og hjælp dem. Styrk dem med din Lidelse i deres sidste Døds Nød! Lad din blodige Sved trøste og vederkvæge dem og udfri dem formedelst dine Baand og Strikker! Amen.

Ottende Betragtning.

Men hans Sved blev som Blodsdraaber, der faldt ned paa Jorden (Luk. 22, 44).

Gud, som er al Naadens og Barmhertighedens Fader, give os naadelig, at vi maatte finde en uendelig Trøst af hans enbaarne Søns Jesu Kristi, vor dyrebare Frelzers og Forlørsers blodige Billebe i alle vore Anliggender, i Nød og Død og helst i den sidste Døds Nød, og at vi saaledes retfærdiggjorte ved Kristi Blod maatte aabenbares med Glæde og Frimodighed i hans Herlighed. Amen.

Trin hid og mærk dog nøie,
Hvor Ansigt, Mund og Die
Er fuld af Sved og Blod,
Hvor Suk og Ve og Smerte
Af hans forpinte Hjerte
Udbryder som en stribig Flod.

Men hans Sved blev som Blodsdraaber, der faldt ned paa Jorden. O, en herlig Tækt! Ord, som skal trøste mig endog i min Dødstime. Saa vær da priset, min dyrebare Frelser, af alle mine Sjæls og Legems Kræfter, at du i dit Ansigts Sved, ja i din blodige Sved har forhærvet mig Himmelen! Erindre mig om dette, naar mit Kalds Arbejde bliver mig surt og især, naar Dødens Time slaar. Har hin

Brost i Klosteret St. Afra begjæret, at man ved hans sidste Afsked skulde erindre ham om Jesu blodige Sved, har den berømte Præbikant Lukas Pollio ladet sætte den paa Oliebjerget blodsvedende Frelzers Billebe foran sin Døds seng, saa besegl dog, kjære Herre Jesu, ogsaa denne Trøst i mig:

Forklar dig i det Billed
Til Trøst i al vor Nød,
Hvor du, o Lam, har villet
Slet bløde dig til Død.

Der er mange Mennesker, som ikke i en sand Tro vil annamme Jesu Blod og hans smertefulde Angstved og trøste sig derved. De fleste træde Guds Søn med Fødder og ringeagte Pagtens Blod, ved hvilket de kunde blive retfærdige, hellige og evig salige (Hebr. 10, 29). De tror ikke, at Jesu blodige Sved, den rette Himmeldug, kan glæde deres Hjerter, udslette deres Synder og stille Guds Brede, ja, rive dem ud af den Gule, hvor intet Trøstens Vand er (Zak. 9, 11), at deres Hjerter maatte leve altid (Salm. 22, 27). Men troende Sjæle betragter det blodige Guds Lam i Gethsemane med andre Hjerter og Dine. De lader den af Jesu Legeme nedflydende, blodige Dug ligesom altid saa især i Lidelsens Tid, i Sygdom og i den sidste Dødsstund være dem en ret Hjertestyrkning, ved hvilken de bliver trøstede, forfri-

stede og lægte, og kan glade blive udfriede af den sidste Døds Rød. Denne bloddryppende Himmelbug, som Jesus har udgydt i Gethsemane, vil vi overveie til Trøst for alle naadehungrige, libende, syge og døende Syndere.

O Jesu! vær os nær og lad din Sved og Blod Bestænke vores Sjæl, at den blir hvid som Ene; Dit Blod lad læste og forfriske Sind og Mod, Saa ved vi vist, at vi dig engang faar at se.

Kjære Sjæl! se din Frelser her i Gethsemane, hvorledes han vansmægter og pines i Guds Bredes fortærende Jld. Se den store Angestens Sved, som med al Magt trænger ud gennem alle Svedehuller paa hans hellige Legeme, saa at Blodsdraaberne overflødig faldt paa Jorden. Saaledes har Syndens store Vyrde perstet hans hellige Hjerte, saaledes har Guds Brede trykket ham. Se, her er det Guds Lam, som er slagtet, og ved hvis Blod vore Navne er indstrevne i Livsens Bog (Aab. 13, 8). Af hans hellige Ustyldighed er den herlige Retsfærdigheds Kjortel tilberedt os alle, den Kjortel, som er udstuffedet og prydet med de rosenrøde Perler — jeg mener Jesu blodige Sveds Draaber —. Disse Blodsdraaber skal vi slittig opsanke med vor Troes Haand, indslutte dem fast i vore Hjerters Skrin og forvare dem bedre end mange tusinde Stykker Guld og Sølv. Thi, betænk dog, kjære Sjæl, betænk nsie med hvil-

ken dyrebare Løsepenge Guds Søn har forhvervet os Saligheden. Ikke med forkrænelige Ting, Sølv eller Guld, men med sit dyrebare Blod (1 Petr. 1, 18).

O, du arme, syndige Menneffe træd hid til Oliebjerget! Se og betragt Kristus i hans haarde Dødskamp. Se hans blege og blodsvedende Legeme, det skal bestynde og overbevise din Samvittighed, at du, ja just du er bleven en Guds Morder med dine Synder. Thi her ligger Jesus i sin blodige Sved som i et Bloddab, og dette Blod har vi udpresset af ham med vore Synder. Han har villet svede og forhverve os ved sin blodige Sved, at vi albrig skulde svede i Helvede. Thi Kristi blodige Sveddraaber er det Middel, ved hvilket Saligheden er os forhvervet. De er den vægtige Betaling, som han har betalt sin himmelske Fader.

I fordums Tider bestænkte man i store og farlige Feltslag Elefanterne med rød Vin for derved at opmuntre og ophidsse dem til Strid. Kristi Angest og Blods Sved, hans rosenrøde Blodsdraaber, er det hellige og dyrebare Vinbrueblod (1 Mos. 49, 11), som skal gjøre os ret glade og behjertebe til at gaa i Dødens Kamp, saa at ogsaa vi, om det saa skulde være, kunde udgyde vort Blod for hans saliggjørende og blodige Sveds Styld. Thi den kristne Kirkes Ager bliver saa rigelig bedugget med Kristi Dug og Sved, at den ogsaa stedse frembringer nye Martyrer og tro Bloddidner, som for Kristi

Skylb med Glæde og Frimobighed gaar i Døden. Men i Særdeleshed er dette vor Trøst i vor sidste Døds Nød, naar den iskolde Sved bryder ud, at vi da kan erindre os Kristi Blodsved, trøste os derved og af ganske Hjerte sukke: For din haarde Døds Kamp og for din blodige Sved hjælp os, kjære Herre Gud!

Denne vor Frelseres blodige Sved er saa stærkt, at den kan fordrive Djævelen, som er den stærkt bevæbnede. Kommer Satan og siger: Se, o Menneſte, hvor grovt Du har syndet, og med hvormange Laster du har besmittet dig; ved du ikke hvad der staar skrevet, at intet urent skal komme ind i Guds Rige? (Aab. 21, 27).

Hvor vil du, bedrøvede Synder, da finde Raad? Jo, her er gode Raad. Nød bare Djævelen med Kristi blodige Sved, forehold ham den og sig: Jesu Kristi, Guds Søns, Blod reuser os fra al Synd (1 Joh. 1, 7). Ved hans Blod have vi Forløsning, Syndernes Forladelse (Kol. 1 14). Han gik en Gang ind i Helligdommen og fandt en evig Forløsning (Hebr. 9, 12). Forstrækker Synden dig, her har du den rette Løsepenge for dine Synder, nemlig Kristi Blod, som udflød af hans ganske Legeme. Vær frimodig du bedrøvede Synder, Kristi Blod gjør os rene, saa at vi nu kan aabenbares snehvide for Gud (Ej. 1, 18). Tænk paa denne blodige Sved i din sidste Time; thi just derfor har

Kristus kæmpet med Døden og overbundet den, at du skulde seire i Dødens Kamp.

Kristi blodige Sved er overmaade oversfødig. Evangelisten siger, at Sveddraaberne faldt paa Jorden. O, en rig, en oversfødig og tilstrækkelig Forløsning! Saa trøst dig da hermed, kjære Sjæl, naar Satan vil sige til dig: Hvorledes vil du bestaa for Gud, naar han fordrer dig for Dommen, og jeg skal opregne alle dine Synder, som jeg har optegnet i mit Register, og vise dem frem for den retfærdige Gud? Mener du, at du er bare en liben Synder, og at dine Misgjerninger er saa saa? Sandelig, de er flere end Sand i Havet, end Haar paa dit Hoved. (Salm. 40, 13). Du elendige Menneſte, hvor vil du da hen? At undfly er dig umuligt, og at aabenbares for Gud er forstrækkeligt og farligt. O, saa gaa i Vandet hen til Gethsemane, du bedrøvede Synder. Der ligger Jesus paa Jorden, han, som har bødnet for dine Synder. Men hvorledes ligger han der? Han ligger ikke forklaret som paa Thabor's Bjerg (Matth. 17, 2), men han ligger som en knust Dm. Hans blodige Sved flyder ud i saadan Mængde, at den falder ned paa Jorden. Bernhardus siger: „Der er en aldeles rig og oversfødig Forløsning hos Gud, da ikke ikke alene en liben Draabe, men en ganske Strøm af Blod er udrundet af alle hans Svebehuller.“

Men lær ogsaa, du ubodsferdige Menneske, at skamme dig over din Ligegyldighed. Hvad gjør du, som har et saa stort Antal Synder paa din Sambittighed? Naar har du grædt? Hvor saa er ikke de Laarer, med hvilke du har begrædt dine utallige Synder? Kan dog en Draabe Vand i Livens Løb udhule endog den haarde Sten, naar vil da dit Hjerte lade sig blødgjøre af Jesu Bloddraaber? Her i Gethsemane ser du Kristus ligge fuld af Blod under Syndens og Guds Bredes store Byrde. O, lad dig dog herved bevæge til af Hjertet at ombende dig og at afstaa fra din Dndskab.

Dersom Israelliterne skulde være sikre i deres Huse og blive holdte i Live, da Gud ved Morderengelen lod ihjelslaa alle førstespøgte i Ægypten, saa maatte de bestraffe deres Dørstolper og øverste Dørtræer med Lammets Blod. (2 Mos. 12). Dersom vi ogsaa vil være sikre for Morderengelen, naar Gud for Syndens Skyld vil udspre sine Domme over Verden, saa maa vi ved en sand Tro lade vore Hjerter bestænke med Kristi Blod, hvilken er vort Paa-skalam. (1 Kor. 5, 7). Hvor dette Blod er, der maa Djævelen vige og tør ikke krumme et Haar paa vort Hoved. Her i Gethsemane ser vi vor blodbestænkede Forløser. Lader os derfor med Andagt høre, hvorledes vi til vor Trøst og Beskyttelse skal betragte den Herres Jesu Blod, som han lod udslyde i Haven.

Jesu blodige Sved bør være en kraftig Trøstesved. Siger Satan: Hvo ved, om din Frelser ogsaa gjerne vil se dig salig og have dig hos sig i Himmelen, saa tænk straks paa den store Møje og den brændende Jær, hvormed han har søgt og forhvervet din Salighed. Gige fra Barndommen af har han flittig tragtet efter din evige Salighed. Da han blev født, laa han i Stalden i Bethlehem paa Hø og Straa. Derved har han forhvervet dig den himmelske Æres Sal. Han flygter, da han endnu var et spædt Barn, for Herodes til Ægypten, et fremmed Land, og har derved forhvervet dig det rette Fædreland, nemlig de levendes Land, hvori du altid skal vandre for Herren (Salm. 116, 9). Han lider Hunger og Tørst, for at du skal mættes (Salm. 17, 15) og have Livet og det overflødig (Joh. 10, 10). Han bliver saa fattig, at han ikke har noget, hvortil han kan helbe sit Hoved (Luk. 9, 58). Derved har han forhvervet os den himmelske Rigdom og den himmelske Faders Hus, hvor der er Børelser nok (Joh. 14, 2). Nu, da hans Livelsestid var forhaanden, lader han det blive sig saa surt, at han sveder, ja sveder Blod. Hvorfor skulde han da ikke gjerne ville gjøre dig salig? Kom! o kom bare ved en sand Omvendelse til ham, saa skal han ikke støde dig ud (Joh. 6, 37).

Forstrækker Satan dig med Helvede, hvilket du har fortjent med dine Synder, saa gaa straks

hen i Gethsemane Have. Der finder du fuldt op af det, som kan glæde dig. Der finder du den rette Løsepenge, som Jesus Kristus ganske har udbetalt sin himmelske Fader, den Løsepenge, med hvilken han har betalt al vor Skyld og forløst os fra Helvedes Fængsel (Ej. 1, 7; Kol. 1, 14): I hvem vi ved hans Blod have Forløsning, Syndernes Forladelse, efter hans Naades Rigdom.

Er din Skyld bleven stor indtil Himmelen (Esr. 9, 6), fordrer Guds strenge Retfærdighed dig for sig og siger: Betal mig det, du er mig skyldig (Matth. 18), o, saa indfind dig straks i Urtegaarden, opsant der de skønne, røde Blodgylben, som Kristus der har betalt Gud for din Skyld, saa skal Gud forlade dig al din Gjæld. Men tag dig i Agt, kjære Sjæl, for de falske Løsepenge. Hvor mange er der ikke, som vil betale for deres Synder med deres egne Gjerninger. Augustinus siger: „De alle Menneskers Levnet, hvor rosværdigt det og kunde være, naar der skal dømmes over det uden Guds Barmhertighed i Kristo.“ Dr. Creuzenach i Wien opsogte paa sin Sygefeng alle sine gode Gjerninger, men de kunde intet hjælpe ham. Endelig vendte han sig til Gud og sagde: „Forbarm dig over mig formedelst din Søns dyrebare Blod, som har forløst mig din Tjener,“ og straks blev han hjulpen.

Nogle mene, at de vil betale Gud med

deres strenge Levnet. Men at dette heller intet duer, det har den fromme Bernhardus lært i sin svære Ansegtelse. Derfor siger han: „Jeg har begaaet mange store Synder, hvorover min Samvittighed er beængstet, men jeg vil ikke forsage; thi jeg trøster mig ved min Herres Kristi blodige Saar,“ om hvilke Profeten siger: Vi have faaet Lægedom ved hans Saar (Ej. 53, 6). Og hvem kan tælle alle de falske Naader, paa hvilke Menneskene tænker at betale Gud for deres Synder? Hvo, som vender sig bort fra Kristi Blod og Fortjeneste, han bliver i sine Synder og skal ikke undgaa Helvedes Fængsel.

Evangelisten siger, at Jesu Blodsdraaber, som flød af hans Legeme, faldt ned paa Jorden. Trøst dig hermed, kjære Sjæl, imod Syndens Afstyhelighed. Vi er alle som de urene, og alle vore Retfærdigheder som et besmittet Klædebon (Ej. 64, 5). Er nu din Skade fortvilet ond og dine Saar ulægelige (Jer. 30, 12), o, saa gaa hen i Urtegaarden, der skal du se, hvorledes Blodet flyder ned af din Forløser. Lad det ogsaa flyde paa dit Hjerte. Det skal gjøre dig ren af alle dine Synder (1 Joh. 1, 7). Thi det er Jesu Kristi, Guds Søns Blod; det er Lammets Blod, i hvilket hin store Skare af alle Slægter, Folk og Tungemaal staar besprængte for Thronen og har toet deres Kjortler og gjort dem hvide (Ab. 7, 14). Disse Blodsdraaber er saa kraftige, at de ogsaa kan aften de Synders

Urenhed, der er saa hæslige, ja hæsligere end Davids Hor og Mord, hæsligere end Lots Blodskam, hæsligere end Maria Magdalenas Utugt. Ved disse Blodsdraaber kan ogsaa Synden blive snehvid, om den var blodrød, og om den var som Skarlagenets Farve, saa kan den blive som den hvide Uld (Ef. 1, 18). Suk derfor i Ydmyghed i en sand Tro: To mig meget af min Misgjerning og rens mig af min Synd (Salm. 51, 4). Trøst dig med disse Kristi Blodsdraaber 2, imod dine Synders Mangfoldighed. Maa du klage med David: Mine Synder er flere end Haar paa mit Hoved (Salm, 40, 13), klager du med Manasse: mine Synder er flere end Sand i Havet, saa gik atter til din Forløser i Urtegaarden. Er dine Synder mange, saa er ogsaa hans Blodsdraaber mange. Ja, de er saa mange, at de har trængt ud gjennem alle Svedehuller og er i Hobetal faldne paa Jorden. De opveier langt alle dine Synder.

Niende Betragtning.

Til den nye Pagts Midler, Jesus, og til Bestænkelsens Blod, som taler bedre end Abel (Hebr. 12, 24).

Kristi blodige Sved vidner vel om Guds strenge Retfærdighed, da denne ikke kunde stilles

tilfreds uden ved saadan Marter, Pine og Blodsudgydelse; men den vidner ogsaa tillige om, at Guds uendelige Retfærdighed er fyldestgjort, og at der ikke er en Tøddel mere tilovers af den Haandskrift, som var imod os (Kol. 2, 14). Du dødelige Menneffe, mærk denne Jesu Blods Tale, indprent den dybt i din Sjæl og sig ofte til dig selv: Hvor høit er du dog din Frelser forbunden, som med sit Blod har gjort en ny Fredspagt med dig, saa at du nu frimodig og trostigt tør træde frem for din himmelske Faders Ansigt. Er dette Blod stænket paa Jesu Klæder (Ef. 63, 1 flg.), saa løb i Troen til ham, min Sjæl, og rør ligesom den blodsottige Kvinde ved dem, paa det at du maa blive helbredet.

Men Kristi Blod taler ogsaa om Syndernes Afstyhelighed, hvilke har forarsaget vor Sorgen saa stor Pine, ja har endelig udpresset denne blodige Angestens Sved af alle hans Arer. Mærk atter dette Blods Tale og sig til din Sjæl: Al, hvad gjør du dog, idet du agter Synden ringe. Betænk du ikke, hvor sjar den har været din Forløser at høre for. Erindrer du ikke hans Angest i Haven, hans ynkelige og grædende Ord i hans ydmyge Bøn, hans Skjalven, Bæven og blodige Sved. Vidner ikke disse Blodsdraaber om Syndens tunge Byrde? Hvorledes kan du med Verden leve i Velsøst og Glæde, da din Frelser klager over en indtil Døden bedrøvet Sjæl? Erindre dig,

at du er Aarsag til hans bitre Klage. Dine liderlige Lyster har beredt ham denne, dine utømmede Begjærligheder har udpresset Blodet af hans hellige Legeme.

Kristi blodige Sved taler ogsaa om hans uendelige Kjærlighed. Saamange Blodsdraaber, som der ubrændt fra hans hellige Legeme, saamange Vidner har du paa hans ubestribelige Gødhed. Du bebrøvede Synder! tag denne Blods Tale til Hjerte og trøst dig med Paulus's Ord (Gal. 2, 20): Kristus har elsket mig og givet sig selv hen for mig. I enhver Draabe af Jesu Blod finder du et helt Hav af hans Kjærlighed. Hvorfor vil du da tvile paa, at du hører ham til? Disse hellige Blodsdraaber er ikke forgjæves ubrændte. Her er han bleven dig en Blodbrudgom og har i Gethsemane stadfæstet sin evige Trostabsforbindelse. Se dog, hvor gavmild Livets Elsker er, at han istedetfor Sved udgyder Blod. Om hin Salve maatte hans Disciple sige: Hvortil denne Spilde? (Matth. 26, 8); men betænk du, at dette Blod tjener dig til, at du bliver toet, renset, helliget og retfærdiggjort (1 Kor. 6, 11). Da Kristus ved Lazarus's Grav græd Taarer, sagde de omkringstaaende: Se, hvor han elskede ham (Joh. 11, 36). Hvad skal vi da, o Jesus, dømmes om dit Hjerte, naar du ikke alene udgyder Taarer, men endog Blod, og du udgyder ikke alene nogle Draaber, men en Mængde Sved? Maa

ikke vor Sjæl derved blive overbevist om, at du elsker den?

Gethsemane Have bør langt foretrækkes for Paradiset. I Paradisets Have var der en Strøm, som delte sig i fire Hovedstrømme. Her er bare en, men en kraftig og levende Kilde, der er fyldt med vor Frelser's blodige Sved. Salige er de Sjæle, som søer heraf; thi de finder, hvad de søger, nemlig sande Livets Draaber.

Evangelisten siger om Jesu blodige Draaber, at de faldt paa Jorden. Nu er det nødvendigt, at min Tro ikke lader disse Blodsdraaber blive liggende der. O, tilbedelsesværdige Draaber! I skal være mig Bestænkelsens Blod, hvorved min Sjæl bliver renset. I skal være mig Forsoningens Blod, ved hvilket mit Hjerte bliver vis paa mine Synders Forladelse. I skal være mig en sød Bederbøggelse i Livet, og, naar jeg skal kæmpe med Døden, naar den sidste Angstsved vil trykke mit Hjerte, saa skal I være min Trøst og Husværelse. I Blomster i Gethsemane Have! vore Sjæle misunder eder Saften af den blodige Sved. Det er nok for eder, at Himmelens Dug væder eder, at Regndraaberne trænger gennem til eders Nødder; men den søde Dug af vor Elskers udøste Blod er for vore Sjæle. Herre Jesus, du al Trøstens Kilde! lad min Sjæl være det hellige Land, som bliver bedugget med dine hellige Blods Draabers Dug. Hvorledes skal da mit Hjerte bære dig velbehagelige Frugter, og hvad for en

deilig Have skal du finde ber, hvor ellers bare Torne og Tibfler, og naar det kommer høit, nogle udbortes stinnende Dyder fremvolfer. Men ak! siger mangen en Sjæl, hvorledes tør jeg urene træde til denne Kilde, og hvad Frimodighed kan jeg have til at bede om Helliggjørelsens Blod for mig vanhellige? O, vær trøstlig og forsag ikke. Det Blod, som er udgybt for alle, er ogsaa for dig. Dersom du havde været hellig i dig selv, saa kunde den hellige Frelser have sparet sit Blod. Men hvorfor vil du nu blive tilbage, da han er kommen for at kalde Syndere til Omvendelse? Da denne Læge er kommen for at søge de syge, hvorfor vil du da ikke lade dig helbrede? De kærste have ikke Læge behov, men de, som have ondt (Mark. 2, 17). Din Hyrde er jo kommen for at søge de forvildede og bringe de vildfarende tilrette. De Ord, som Evangelisten siger: De salbt paa Jorden, trøster mig. Jeg betænker derved, at jeg er Jord og skal blive til Jord. Nu, min Sjæl, forsag ikke. Han, som beduggede Jorden, skal ikke lade dig blive tom. Løb hen til denne Vinstok, at dens Kraft maa flyde paa dig, løb til denne Brønd, at du maa blive lægt, løb til denne Kilde, at du maa blive vedervæget. Sig til den blodige Mand, som kommer fra Edom med bestænkede Klæder (Es. 63, 1): Min Jesus! min Salighed, min Trøst og mit Liv! Lad denne Livets Sæft flyde paa mit Hjerte, tænk paa, hvorfor din

Sjæl har skjælv og været bedrøvet indtil Døden, nemlig for at min Sjæl maatte være frimodig i Døden. Jeg er et tørt Land, bedug mig med dit Blods salige Draaber. Jeg er som tørt Straa, vedervæg mig med din Kraft. Jeg er som en fortorret Blomst, dersom du ikke lader flyde ny Livets Sæft paa mig. Jeg er et urent Kar, men rens mig ved dit Blod og lad mig deri finde den Retsfærdighed, som du har forhvervet.

Jesus! du det sande Livets Træ, alle retfærdige løber hen under din Skygge, alle Syndere finder Bestyttelse derunder mod Guds Brede Hebe. De aandelige syge æde af dette Træes Frugter og siger med Jakob: Min Sjæl er frelst (1 Mos. 32, 30). Dette Træ har ikke alene Blade, men endog saa Frugter, om hvilke Bruden siger: Hvor er din Frugt sød for min Gane (Høj. 2, 3). Dette Træes Blade har en Overkrift, der lyder saaledes: Den bitre Dødb er her gjort sød. Thi i Kraft af Kristi blodige Sved og bitre Døds Kamp er Døden gjort sød for de troende, saa at de ikke mere behøver at frygte for den.

Herre Jesus! du store Menneskeelster! min Sjæl takker dig hjertelig, at du har paataget dig saa stor Angest og Pine for mig arme Jordorm, for mig elendige Støv, og at du har kæmpet og stridt indtil Blodet med Dødb, Djævel, Helvede og Guds Brede. Lovet være derfor

dit kjærlige Hjerter fra nu af og indtil evig Tid! O, lykkelig Jord! paa hvilken de hellige Blodsbraaer falbt af dit hellige Legeme. Herre Jesus! lad mit Hjerter og saa være saadant et saligt lille Jordstøv, paa hvilket der maatte falde, om det var bare den aller mindste Svedbraabe af dit hellige og dyrebare Blod. Da bliver jeg vedbræget, om jeg end vandrer midt i Angesten, (Salm. 138, 7). Da bliver jeg kraftig styrket i Nøb og Døb. Da faar jeg en rolig Samvittighed, og en frimodig Afgang til din himmelske Fader. Derfor vil jeg love og takke dig i al Evighed. Amen.

Tiende Betragtning.

Jeg, jeg er den, som udsletter dine Overtrædelser for min Skyld, og jeg vil ikke ihukomme dine Synder. (Ef. 43, 25).

Er du, kjære Sjel, bedrøvet og forstrækket, begynder dine Tankter indbyrdes at anklage hverandre, begjærer du Naade, og vilde du gjerne blive fri fra dine Synders Byrde, er du naadehungrig og vilde gjerne blive mættet; er du tørstig og vilde gjerne have at drikke, er du syg og vilde gjerne blive frisk, er du dødt og vilde gjerne blive levende, o, saa kom hid i den Herres

Jesu Angestes Have og se, hvorledes han for dine Synders Skyld skjælver, bæver, klager, sørger, bløder og raaber ligesom til dig: Jeg, jeg er den, som udsletter dine Overtrædelser for min Skyld, og jeg vil ikke ihukomme dine Synder (Ef. 43, 25). Vor Frelser har taget den ganske Verdens Synder paa sig og kastet dem i sit aller helligste Blodbraaers Hav (Mik. 7, 19). Ja, hvor kunde en Synd være saa stor, at den ikke skulde kunne betales med denne vor Frelses saa bedrøvelige Klage, saa brændende Kjærlighed og saa store Lidelse? Hvor kunde dog en Misgjerning være saa stor, at den ikke skulde blive astøet og udslettet ved disse kraftige Blodstrømme? (1 Joh. 1, 7; Ab. 1, 6). Hvilken Syndebyrde kunde være saa forstrækkelig, at ikke denne kraftige dyrebare Løsepenge skulde kunne opveie og betale den? Saamange Blodsbraaer, som Jesus har udgydt, saamange Tunger træder frem for Gud og raaber om Naade for alle arme Syndere. Hav Tak! Herre Jesus, for dine hellige Blodsbraaer, som under mine Synders tunge Byrde falbt fra dit hellige Legeme ned paa Jorden. Jeg vil opsanke dem med min Tro og forvare og indeslutte dem i mit Hjerter. De skal være mig kjærere end mange tusinde Stykker Guld og Sølv. De skal pryde mig og gjøre mig deiligere end alle kostelige Perler i den ganske Verden; derfor har du udgydt dem, at jeg skal være deilig for din himmelske Fader,

og at jeg skal være hans Lyst og Glæde. De skal være mig kraftigere end Virak fra Scheba og den gode Kalmus fra et langt bortliggende Land (Jer. 6, 20).

Jorden, som blev forbandet og ufrugtbar for Adams Synds Skyld, den er bleven bedugget med Jesu saliggjørende Blodsdraaber, som salbt paa Jorden. Ja, min Jesus! mit Hjertes Have, hvori dine hellige Blodsdraaber er salbne, er ved dem bleven gjort frugtbar, saa at der stedsse ved dette dit Blods Kraft opvokser Kjærlighed, Fortrolighed og Tillid til dit milde Hjerter, Taalmodighed i Korset, Trøst i Nøden og Haab om den tilkommende Salighed. Hvorledes skal jeg tilfulde takke dig derfor.

Kjære Frelsermand! jeg kan endnu ikke lade af at betragte dig i Gethsemane. Men naar jeg fremdeles betragter dig, min skjælvende, bævende, tørstende og blødende Jesus, saa erindrer jeg, at min Dødsfeng engang skal være ligesom mit Oliebjerger. Da skal det være mig en kraftig Trøst, at jeg i Nanden og Troen flittig har været med dig i Urtegaarden og har i mit Hjerter indesluttet, annammet og tilegnet mig din blodige Døds Kamp. Dersom jeg skal blive saa syg, at jeg ikke kan røre min Tunge til Bøn, saa vil jeg i Nanden se paa dig, hvorledes du knælede og salbt ned paa dit Ansigt, ja, hvorledes du staaar ved min Seng og beder for mig, paa det at jeg frimodig i min Døds

Angest kan opløste mine Bøner til din himmelske Fader. Dit himmelraabende Blod, som taler bedre end Abels Blod (Hebr. 12, 24), skal hjælpe mig til at bede og bane mig Vej til din Faders kjærlige Hjerter. O, hvilken en Salighed! Naar mit arme, tørstende Hjerter vil banke i mig, saa vil jeg søge Kraft og Styrke i dine hellige Blodsdraaber, som du har svedet paa Oliebjerget, og sige med hin døende: Jesu, læg et lidet Nør fra dit Hjerter ind i mit Hjerter og lad dine hellige Blodsdraaber, din Naade og Trøst, din Nands Kraft og alle mine Synders Forlæbelse flyde ind i det. Hvilken Trøst! Dersom Satan vil forstrække mig, saa skal mit Hjerter ligesom være farvet med din hellige og blodige Sved, for hvilken han skal blive bange og ikke saa nogen Magt med mig. Hvilken Glæde! Herre Jesu! hvad er et Menneske! at du kommer ham ihu, og et Menneskes Barn, at du besøger ham? (Salm. 8, 5.)

Jesu Kriste! hvem bør jeg elske som dig? Har du elsket mig saa, at du for mine Synders Skyld har svedet blodige Taarer, da bør jeg heller lade mit Blod rinde over Krop og Kind, end forlade dig.

Hverken Døb eller Liv skal stille mig fra dig (Rom. 8, 38); thi hvem har saa stor Narsag at elske dig som jeg? Jo flere Synder jeg har havt, jo haardere har jeg trykket Blod af dit velsignede Legeme.

Naar jeg staar op, og naar jeg lægger mig, da lad mig tænke paa din blodige Sved og takke og tjene dig for den. Og lad mig gysse for med Vilje og Vidende at begaa noget, som er syndigt. Skulde jeg holde mig til Synden, som saaledes har plaget min Jesus, den Guds enbaarne Søn, at hans Sved er bleven som Blod? Jeg vil komme ihu, at hvo, som synder af Ondskab, han træder dit Blod under Fødder (Hebr. 10, 29). Det vil jeg aldrig gjøre. Saa snart Synden angriber mig, vil jeg raabe til dig og sige: O, Jesus, kom mig tilhjælp! I din blodige Sved vil jeg søge og finde Kraft til at overvinde al Synd. Dit Blod, du Guds Søn, renser os fra al Synd (1 Joh. 1, 7). Ved dine Saar bliver min Sjæls syndige Saar lagte (1 Petr. 2, 24). Nu vil jeg glædelig træde i Kampen mod Synd, Død, Djævel og Helvede; thi dine blodige Taarer er den Skat, som er skjult i Algeren, og hvorom du selv taler saaledes: Himmeriges Rige ligner en Skat, skjult i en Alger, som et Menneske fandt og skjulte og gik af Glæde derover hen og solgte alt det, han havde, og købte den Alger (Matth. 13, 44).

Du Herre med din blodige Sved er den Skat, der er mig saa kjær, at jeg mod dig agter alt i Verden for intet. Naar jeg har dig i mit Hjerter, da kan jeg sige med Afaf: Lige med dig har jeg ikke Lyst til noget paa Jorden (Salm.

73, 25). Naar jeg ser paa dig med den blodige Sved, da glæder mit Hjerter sig saaledes til Døden, at jeg med Simon glædelig siger: Herre! nu lader du din Tjener fare i Fred, ligesom du har sagt; thi mine Dine har seet din Frelse, som du har beredt for alle Folks Mashed, et Lys til at oplyse Hedningerne og til en Herlighed for dit Folk Israel (Luk. 2, 29—32). Saa høit skatter jeg din blodige Sved, at jeg med Paulus indstiller mig for Guds Dine med denne Skat og siger: Jeg agter ogsaa i Sandhed alt for Tab mod Ypperligheden af Kundskaben om Kristus Jesus, min Herre, for hvis Skyld jeg har lidt Tab paa alt og agter det Skarn at være, for at jeg kan vinde Kristus (Filip. 3, 8). Naar jeg engang skal dø, vil jeg med disse Jesu blodige Taarer møde for Gud og sige: Dit Blod renser mig fra al Synd. (1 Joh. 1, 7). Dig, Herre Jesus! for din blodige Sved ske Lov evindeligt! Amen.

Elleve Betragtning.

Jesu Kristi, Guds Søn, Blod renser os fra al Synd (1 Joh. 1, 7.)

Lader os da besprænge og forfriske vore Hjerter med Jesu saliggjørende og kjølende Blods

Draaber. Dersom vi vil have et usorfærdet og frimodigt Hjerte i Korset og imod vore Fiender, saa maa vi besprænge os med Kristi Blod. Da kan vi sige: Jeg har et usorfærdet Hjerte og som et Jernbryst imod alle Ulykkens Pile. Ja, vor Forlørsers blodige Angstsved giver en for Hjertet vederkvægende Trøst i alle Trængsler, som kan møde os. Dersom Lovens Forbandelse vil forstrække os og sige: Du er skyldig til Døden, saa vil vi sætte Jesu Blod, som er udpresset ved Lovens Forbandelse, imod den, og derved har den mistet sin fordømmende Kraft. Kristus er bleven en Forbandelse, at han skulde frikjøbe os, som var under Loven (Gal. 4, 5). Vil Satan forstrække os formedelst vore Synder, her er han, som med sine blodige Taarer og Svæddraaber har udslettet og borttaget dem. Hans Blod, den æble Saft, har saadan Kraft, at det kan rense os fra alle vore Synder. Vel er vore Synders Tal stort, men hans Fortjeneste er ogsaa stor, hans Blods Draaber er mange. Vel er vore Synder blodrøde (Ej. 1, 18); men Jesu hellige Legeme, som gjør os snehvide, er ogsaa blodigt. Ja, dersom jeg elendige Menneſte skulde betale for mine Synder, saa maatte jeg vel med Rette forsage; thi jeg har aldeles intet at betale med. Men nu er alting betalt. Saa mange Blodsdraaber, som Jesus har udgydt, saa stor er ogsaa vore Synders Forlæbelses Skat og Rigdom. Jeg kan derfor vel forsærdes,

men jeg vil dog ikke tabe Modet; thi jeg vil tænke paa min Herres Jesu Saar og blodige Svæd. Jeg vil tænke paa din Død, min Jesus, og paa dine Vunder røbe; de skal opholde mig. Nu kan jeg trobse imod Satan og alle mine aandelige Fiender.

Naar endelig den bitre Død kommer, hvilken ellers bliver holdt for den grummeſte og forstrækkeligste af alle forstrækkelige Ting, saa skal du heller ikke frygte; thi din Jesus har været bebrøvet, for at du skulde have Glæde; han har stridt, for at du skulde have Fred; han har borttaget Dødens Braad (1 Kor. 15, 55) og neblagt den.

Tænk paa hans Kamp i Urtegaarden og paa hans blodige Svæd, det skal fordrive og formindſke Dødens Angest. Sig: Ved din Døds Kamp og blodige Svæd hjælp mig fjære Herre Gud! Jesus! to min Sjæl i denne din blodige Svæd, naar den skal gaa ind i Ewigheden. Naar den kolde Døds Svæd staar paa min Pande, saa kom mig tilhjælp, du som er den store Pagtes Engel, hvilken du har beseglet med dit Blod, og styrk mig i min sidste Time med din Døds Svæd. Amen!

Ved Jesu Blodsdraaber, som saldt paa Jorden, er den Jord, der blev forbandet, igjen renset, velsignet og helliget; thi Gud sagde til Adam: Jorden være forbandet for din Skyld (1 Mos. 3, 17). Men nu har den faaet det

aller helligste Offers hellige Blod, ved hvilket de blev forsonede, som i det gamle Testamente blev besprængte med Offerets Blod. Den forbandede Jord, som optog Abels og mange hellige Martyrers Blod, er nu igjen velsignet og helliget. Naar vi nu dyr, saa bliver vi begravet i den velsignede og hellige Jord, som ved Kristi Blod er helliget og indviet til vor Begravelse. Gud sagde til den første Adam: Forbandet være Jorden for din Skyld. Til den anden Adam siger han: Velsignet være Jorden for din Skyld.

Ja vort Hjerte skal være den Jord, hvorpaa Kristi Blodsdraaber skal falde; vort Hjerte skal sandelig blive besprængt med Kristi Blod ved Troens Isop. O, at vi alle i vore Hjerters Jord vilde annamme disse Blodsdraaber. Jorden har modtaget det hellige Blod, lad du op dit Hjerte og annam den æble Stat. Disse æble Jesu Blodsdraaber skal paa hin Dag lyse af vore Hjertes klarere end den skinnende Karbunkel, den glinsende Safir og røde Rubin. Da skal man se, hvem der har været den rette Jord, paa hvilken Jesu Kristi Blodsdraaber er faldne.

Dette skal trøste os i vor Døds Rød, derved er vor kolde Døds Sved helliget og lindret. Straffen laa paa ham, at vi skulde nyde Fred, og vi har faaet LægeDOM ved hans Saar. (Ef. 53, 6). Vi haaber og tror, naar vor Time kommer, da vi skal svede den kolde Døds Sved, at Kristi blodige Sved skal være

vor Hjertestyrkning og Bederbølgelse og fratage os al Dødsangst og give os en sagte Søn. Du trofaste Gud! du vilde antage disse din kjære Sønns hellige Blodsdraaber og blodige Sved til Betaling for mine Synder. Du vilde lade Jesu blodige Sved være min LægeDOM for min bedrøvede Sjæl i min Dødsangst, og du vilde ved Jesu Kristi Døds Angest og blodige Sved forvandle min Død til en sagte Søn, at aldrig den evige Døds Kvaler maatte røre min Sjæl. Amen.

Tolste Betragtning.

Se, hvor han elskede ham! (Joh. 11, 36).

Derfor du nu, kjære Sjæl, vil lære at forstaa, hvor kjær din Jesus har dig, saa tænk paa hans blodige Angstsved. Om Jakob siges der, at han fortæredes om Dagen af Hebe og om Natten af Kulde (1 Mos. 31, 40). Det gjorde han for sin kjære Rakels Skyld. Saa kjær havde han hende (1 Mos. 29, 20), at han for hendes Skyld paatog sig en saa besværlig Tjeneste. Du, min Sjæl, er just den Rakel, for hvilken din Jesus har tjent. Saa kjær har han dig, at han for din Skyld har forsmægtet, saa kjær har han dig, at han for din Skyld

har været bedrøvet, skjælvnet og bævet, ja, saa kjær har han dig, at han for din Skyld har svedet den blodige Angstisved. Ligesom Ildens Hede og Luens Hestighed forarsager, at det ædle og kostbare Rosenvand drypper og flyder ud af Roserne, saa har den overmaade store, brændende og heftige Kjærlighed, med hvilken din Jesus har elstet dig, forarsaget, at disse hans rosenrøde Blodsdraaber er udsvedede og udbrevne af hans hellige Legeme. Ak! Kjærligheben, hans hjertelige Kjærligheds store Ild har uddrevet dem.

Vil du ogsaa vide, hvor stor og svar din Synd er, saa betragt her med Andagt den blodsvedende Jesus. Han har med sin Blodsved levende og tydelig forestillet dig, hvor haardt han har maattet bøde for Synden. Han maa vel klage: Du kom mig til at tjene i dine Synder, du gjorde mig Nøje med dine Misgjerninger (Ef. 43, 24). Ja, mig har du forarsaget Angest, mig har du forarsaget Arbejde, af mig har du udpresset den blodige Sved med dine Synder. O, Mennecke, lad dine Dine være Taarekilber, med hvilke du Nat og Dag kunde begræbe dine Synder, som har udpresset Blodet af din Frelser's Arer.

Men dersom du ogsaa vil trøste dig imod dine Synder og lære at kjende Guds og vor Frelser's store Kjærlighed imod dig, saa bestu den paa Olsbjergget blodgrædende og blodflydende

Jesus. Han græder her Blod, for at du skulde glædes; han sveder, for at du skulde hvile. Han arbejder i Blod, for at du skulde være fri; han lader Blodsdraaberne flyde, for at du skulde have Forløsning. Disse Blodsdraaber er Helligdommens Løsepenge, hvormed han har udløst din Sjæl fra Mørkets Magt og fra Satans Rige og har kjøbt den til sin Arv og Giendom. O, du er dyrekjøbt (1 Kor. 6, 20; 1 Petr. 1, 18, 19).

Her ser du, min Sjæl, hvor høit du er skyldig til at elste, love og takke din Frelser. Om end alle Arer paa dit Legeme var lutter Tunger, kunde du ikke tilfulde love og prise din Frelser's store Kjærlighed, Trofasthed og Godhed. Nei, om du end kunde tale med tusinde Engletunger, saa kunde du dog ikke udsige din Frelser's Kjærlighed og prise ham nok derfor. Men kan du ikke love ham med tusinde Tunger, saa gjør det med den ene Tunge og lov ham i dit Hjerte. Elst ham, hengiv dine Lemmer til Reisfærdigheds Redskaber og ikke til Syndens Tjeneste (Rom. 6, 13). Thi Kristus har anvendt alle sine Lemmer, ja sine Arer og Blodsdraaber paa dig.

Kjære Frelsermand! du er værd, at alle Skabninger skal love dig; thi du er slagtet og har kjøbt os til Gud med dit Blod (Ab. 5, 9). O Engle! lover den blodsvedende Jesus, priser og berømmer ham steds og altid! O Himle! lover den blodsvedende Jesus, priser og berøm-

mer ham stedse og altid! I salige Aander! lover den blodsvedende Jesus, priser og berømmer ham altid! I Mennekens Børn! lover den blodsvedende Jesus, priser og berømmer ham altid! I Herrens Tjenere! lover den blodsvedende Jesus, priser og berømmer ham altid! I Syndere! som er elendige og bedrøvede, lover den blodsvedende Jesus, priser og berømmer ham evindeligt! Thi han har forløst os fra Helvede og frelst os fra Døden. Alt det, som har Aande, love Herren, Halleluja! Lammet, som er slagtet, er værdigt til at annamme Magt og Rigdom og Visdom og Styrke og Pris og Ære og Betsignelse (Aab. 5, 12). Lovet være den, som sidder paa Thronen og Lammet! Amen! Betsignelsen og Æren og Visdommen og Taksigelsen og Prisen og Magten og Styrken tilhøre vor Gud i al Ewigheid! Amen (Aab. 7, 10, 12).

Trettende Betragtning.

Hvo, som tror paa Sønnen, har et evigt Liv; men hvo, som ikke tror Sønnen, skal ikke se Livet, men Guds Brede bliver over ham (Joh. 3, 36).

Elstelige Sjæle! hvad synes I om denne Guds Skikkelse, i hvilken han her i Gethsemane mere ligner en sønderknust Dm end et Men-

neske? Staar stille ved dette blodige Billede! Betragt den blodige Angstsved! Hører, hvorledes enhver Angestens Svæddraabe ligesom raaber til eder: Gud er nidkær, og Herren er en Hevner (Nah. 1, 2).

Hvor vore Synder skjænde,
Guds Brede og antænde
Hans Nidkærhed som Blaar,
Hvor Synd om Straffen skriger,
Hvor høit den Lue stiger,
Det vil jeg se i Jesu Saar.

Men lader det ikke blive derved, men ser ogsaa i denne blodige Svæd: Guds ubegribelige Kjærlighed til sine Fiender.

Hører, hvorledes enhver Blodsdraabe forsikrer eder:

O, Synder! jeg elsker dig
Saa flet du er, tro du kun mig.

Jeg tror, at dersom jeg ikke vidste af de Blodsdraaber, som Jesus har svedet for mig, dersom jeg ikke troede, at de var en Del af det Blod, hvorved Gud er forsonet med Syndere, saa maatte jeg forsage, saa havde jeg intet, hvorpaa jeg med Tillid kunde grunde denne min Bøn: Gud vær mig arme Synder naadig! Men nu ved jeg Raad til at undfly alle Forbandelser og redde min Sjæl. Hans Blod, den ædle Saft, har saadan Fynd og Kraft til at

bevare mig, at ingen Forbandelse kan ramme mig. Og derfor er det mit Hjertes Begjæring, at alle forlorne og forbømte Syndere maatte søge hen til disse Jesu dyrebare Blødsdraaber.

Jesu Angstsved er et Vidne om, at vi er Syndere, som med vore Synder har fortjent Guds Brede og Unaaide, timelig Straf og evig Fordømmelse. Men hvad skal vi da gjøre? Kommer, lader os se op paa Jesus. Hvad ligger paa ham? Vore Synder, vore Misgjerninger er den Byrde, som trykker ham til Jorden. Har de endnu Ret til at forbømme os? Hvem vilde tro det? Vi behøver ikke at frygte. Hans Svøddraaber, vor Midlers Hjertebanken, vor Frelseres blodige Svød skal hjælpe os igjennem.

En arm Synder kan under al Smerte naaget alle Synder, nu finde Veien til Frelseren. For en saadan er det behageligt at se Jesus i Blod. Hans blodige Vunders Glans smelter ganske Synderen og gjør ham saa forelsket, at han ikke agter noget andet, og han tror: Intet kan være skjønnere end det blodige Guds Lam i hans spidse Tornekrone, i den store Spot og Forhaanelse, i de haarde Lidelsestimer, i de utalige Vunder og Saar, i den hede Kjærligheds Blød og i den skjønne Angestes blodige Svød.

Bøn.

Af, Jesus! mit Hjertes største Skat! Hvorledes er det med dig, at du ligger i Gethsemane

med dit hellige Ansigt paa Jorden, at du der krummer dig som en liden Orm og sveder overflødigt Blod? Hvilken en Angest! hvilken en Kamp er det! Burde ikke Himmelen forundre sig, forfærdes og bæve derover? Jeg falder dig tilføde og bekjender med Taarer, at mine store Synder har udpresset denne blodige Angstsvød. Jeg havde ved mine Synder fortjent, at jeg i al Evighed skulde ligge og svedet i Helvedes Afgrund. Men du har svedet Blod for mig og har i din Kamp udstaaet Døden og Helvedes Angest. Min Frelsermand, hav evig Tak derfor! Jeg optager med hjertelig Taksigelse disse dine Blødsdraaber; thi jeg er fast forvisset om, at jeg derved er forløst. Mine Synder er blodrøde og en Afstyhelighed i Guds hellige Dine, men nu kan jeg formedelst dit udøste Blod blive snehvid, ja som den hvideste Ald (Ef. 1, 18). Jeg er undfangen i Synd, jeg lever i syndigt Kjød og Blod og maatte i en saadan syndig Tilstand fare til Helvede og der udstaa en evig Angest, dersom du Herre Jesus ikke i Urtegaarden havde svedet den blodige Svød for mine Synder. Hvor rig og overflødig er nu min Forløsning! De troende hørte stor Nytte deraf; thi de er visse paa, at de ved denne blodige Svød kan opholdes og bevares, naar de i en sand Tro bestænke deres Hjerter med den. Men Herre! bestänk og rens du mig selv med din blodige Svød, at jeg maa blive funden hvid,

ren og ustraffelig for Gud. Styrk mig i alle mine Forretninger og i alle Lidelser med din blodige Svæb og lad den være min Vinbring og Bederkvægelse. Og naar Døden kommer, at Sjæl og Legem skal skilles, kom da, o Jesus! mig strax tilhjælp og vis mig til en kraftig Trøst dit blodsvedende Ansigt. Du vilde med dine Blodsdraaber, som i din haarde Kamp trængte gennem dit hellige Legeme, afdryppe min Angstsvæb, kjøle, læsse, styrke og vederkvæge mit udmattede Hjerte, for at jeg kan bestaa i Dødens Kamp og ved Døden trænge igjennem til Livet. Lad din Døds og Blods Svæb i min Dødsstund være min bedste Bederkvægelse og min kostelige Salve, hvorved mit Hjerte bliver styrket og opholdt i al den Nød, som kan møde mig. Herre Jesus! hør denne min ydmyge Bøn og visse hjertelige Sukke og lad mig ikke alene i Livet, men og i Døden erfare, at dit hellige Blod kommer mig arme Synder tilgode. Amen.

Anden Del.

Bidnesblyd

om

Jesu blodige Lidelse.

Fjortende Betragtning.

Kom Jesum Kristum ihu, som er opreist fra de døde. (2 Tim. 2, 8.)

Jesu Kristi Lidelseshistorie hør daglig ligge os i Munden, klinge i vore Øren, svæbe for vore Øine, og om det var muligt, burde den med gyldne Bogstaver være skreven dybt i vore Hjerter, for at vi aldrig skulde glemme den, men stedse omgaaes med den og søge Trøst og Lærdom deraf. Kristi Lidelseshistorie er sandelig en uudtømmelig Brønd, som intet Menneskes Forstand kan udtømme. En kristelig Lærer har sagt: „Kristi Lidelseshistorie, den aller ædleste iblandt alle Historier, har i Særdeleshed det ved sig, at man aldrig nok kan betragte og udstudere den; jo mere man læser den, jo længere man betragter den, desto mere Lærdom og Trøst finder man deri.“ Derfor skal enhver sand kristen holde hver Dag af sit Liv for sin Langfredag, hvorpaa han med sit Hjerte og sine Tanker følger sin

Kjære Frelser fra Oliebjerget til Golgatha. Der findes i hele Verden intet, som saa kraftig kan tilbageholde et Menneske fra Synd og Ugudelighed som den bestandige Erindring af vor Frelseres Jesu Kristi bitre Lidelse og Død. Særlige ere de, som fra Ungdommen af vænne sig hertil og flittig omgaaes med saadanne Betragtninger, ved hvilke de steds kommer Jesum Kristum ihu, som er opreist fra de døde (2 Tim. 2, 8).

Naar Fastetiden er forbi, og de offentlige Passionsprædikener er ophørte, saa tænker mange, ja de fleste, at det ikke er nødvendigt videre at læse, høre og oftere at betragte Jesu Lidelse. Men der findes dog sandelig intet kraftigere Middel til at bevæge Menneskene til Anger over Synden, til Omvendelse og Livets Forbedring, til Ydmyghed, Sagtmødighed, Kjærlighed og Taalmodighed, til den daglige Fornøjelse og Gudsfrygtigheds Øvelse. Der er heller ikke noget, som kraftigere kan trøste og opreise en Synder end en inderlig og troende Betragtning af Guds Søns, vor eneste Midler og Frelseres, Lidelse og Død. Sandelig, mangen en skal paa sin Sygeseng fortryde, at han ikke i sine funde Dage flittigere og hjerteligere har læst og betragtet den hellige Passionshistorie, og at han ikke steds har ihukommet sin korsfæstede og genopstandne Herre Jesus. Hvem vilde dog være saa utaknemmelig imod sin dyrebare Frelser, som har elsket ham saa hjertelig, og givet sig selv

hen i Døden for ham, ikke at give ham den Gæde at vise, at man havde ham kjær, ved at erindre hans Lidelse og smertefulde Død? Er der vel noget i den ganske Verden, som er værd en mere flittig og alvorlig Betragtning end Kristi Kjærlighed, som han især har vist os ved sin bitre Lidelse og pinesfulde Død? Er der vel nogen anden Ting, hvormed en kristen kan og bør trøste sin bedrøvede Sjæl paa sin Syges- og Døds seng end ved i Troen hjertelig at betragte sin kjære Frelseres og Frelseres smertefulde Lidelse, bitre Død og herlige Opstandelse, hvilket alt er steet af lutter Kjærlighed til ham? Hvo, som i Livet steds har tænkt paa sin korsfæstede Jesus, har flittig læst og i Troen betragtet hans Lidelsehistorie, han skal i Døden finde en herlig og kraftig Trøst deraf, og han skal sandelig ikke kunne ønske sig andre eller sødere Tanker end Tanken paa sin Frelseres og Saliggjørerens hellige og ustyrbelige Lidelse og Død. Saligt er det Menneske, som steds og altid har sin Jesus i sit Hjerte, Sind og Tanker og uophørlig lover, priser og ophøjer hans trofaste Kjærlighed, Naade og Barmhjertighed!

Der er dog sandelig intet Sted, hvor vore Sjæle kan finde Ro uden i vor kjære Frelseres dyrebare Bunder og Saar. Dette har endogsaa en af vore Religionsfiender selv maattet tilstaa, naar han skriver: „Intet andet kan hjælpe os i den yderste Døds Fare end den korsfæstede

Kristi Navn og Fortjeneste." Og Johannes Alverra har, da han skulde dø, tiltalt sine Ordensbrødre med disse Bernhardus's Ord: "Kristi Lidelse er de døendes sidste og eneste Tilflugt og besynderlige Lægedom og Hjælp. Thi naar hverken Visdom eller egen Retfærdighed kan hjælpe, saa hjælper Kristi Lidelse." Grev Elezarius har ene og alene som i Livet saa og i Døden trøstet sig ved den korsfæstede Herre Jesus. Han sagde blandt andet tre Gange disse Ord: "Hjælp mig allerkjæreste Herre Jesus ved dit Kors og din Lidelse." Og derpaa sagde han med stor Frimodighed: "Dette alene er mit Haab og min Tillid, og paa denne Tillid til Jesu Kors og Lidelse alene vil jeg dø."

Vor Frelser's Handlinger og især hans blodige Dødsang bør altid være for vore Dine som nye og nærværende. Vi maa aldrig blive kjede af Kristi Lidelse som af en gammel Historie, men alletider finde ny Kraft, Trøst, Mod og Bedervælgelse i alle Trin og Fjed, som hans velsignede Fødder har gjort til vor Frelse. Jesu Bedrøvelse, Skjalven og Bæven, Klagen, Døds-kamp og blodige Sved er Myrrhabuske, som bør hænge imellem vore Bryster (Høis. 1, 13), det er i vore Hjerter, og som aldrig skulde komme af vore Tanker.

Femtende Betragtning.

Jeg har hjertelig længtes efter at æde dette Paaskelam med eder. (Luk. 22, 15).

Disse Ord udtalte vor Frelser, da han nød Nadværen med sine Disciple. Som om han vilde sige: Mit Hjerte inden i mig, mine Blodsbraaber bevæger sig af en inderlig Begjærighed efter at frelse eder og den ganske Mennefteslæggt. Hvor burde vi Mennefter da ikke igjen længes, hvor burde ikke vort Hjerte igjen brænde af Længsel efter at æde Paaskelammet med vor Frelser, det er: Paa en særdeles Maade at helligholde hans blodige Lidelses Erindring. En Brud taler jo ofte om sin Brudgom, som hun elsker, og om deres forestaaende Bryllup, og skulde nogen Nød og Ulykke møde ham, saa vilde hendes Hjerte briste, og hun vilde henflyde i Laarer. Vor blodige Jesus, som med Rette kan sige til os: Jeg er for eders Skyld bleven en Blodbrudgom (2 Mos. 4, 26), han forestiller sig i Anden for vore Dine, han forestiller os sine Blodbraaber i Gethsemane, sit strimesulde, saarede og blodige Legeme i Pilatus's Domhus, sit mellem Himmel og Jord hængende Legeme paa Golgatha. Skulde vi da ikke i dybeste Ydmyghed træde til, tænke paa hans Lidelse, i Troen opsanke hans Blod, kysse hans Bunder,

blive staaende hos ham under hans Kors og følge ham i Landen til hans Begravelse? Skulde vi ikke lade hans Kors være vort Kors, hans Bunder vore Bunder, hans Skrig vort Skrig og hans Taarer vore Taarer? Da Joab havde stukket Amasa ihjel, og han laa væltet i sit Blod midt paa Veien (Sam. 20, 8. 9. 12), saa blev alt Folket staaende og havde en hjertelig Medlidenskab med ham. Vor Jesus han ligger nu væltet i sit eget Blod i sin Lidelse, hans Klæder er ham afførte, Korset ligger paa hans Skuldre, ja, han svæver i Luften som en Forbandelse paa Korset. Skulde vi da ikke her blive staaende af Forundring og villig indfinde os for med Andagt at betragte hans Lidelser? Han har jo dog lidt alt for vor Skyld; thi man kunde ikke overbevise ham om nogen Synd. Visjelig har han taget vore Sygdomme paa sig og baaret vore Piner. Han er saaret for vore Overtrædelser, er knust for vore Misgjerninger (Ef. 53, 4. 5). Pleier vi dog ellers gjerne tale om dem, som har udstaaet og lidt meget for Jesu Navns Skyld, hvorfor skulde vi da ikke prise og tale om hans fuldgyltige Lidelse, som han ene og alene i vort Sted og til vort bedste har udstaaet? Lader os derfor af Hjertet takke ham, fordi han saa villig har udstaaet saadan Pine for vor Skyld. Lader os opreise i vore Hjerter en Thukommelsesstøtte efter den anden og beri udhugge og indgrave snart den

Klagen og blodsbedende Jesus i Haven, snart den hubflettede og for Pilatus's Domstol fremstillede; snart den paa Korset fastnaglede Jesus og indgrave dette hjertelige Ønske:

At! lad din Marter, Plage
Hver Time og hvert Sted
Mig minde at forsage
Al Synds Begjærlighed;
Ja lad mig ei evindeligt
Forglemme, hvad det kosted,
At du forløste mig.

Derfor vi stedse har Kristus den korsfæstede i vore Hjerter, saa bliver vi opmuntrede, modige og usorfærdede til at gaa vore aandelige Fiender imøde; thi vi ved, at Jesus ved sin Død har tilintetgjort Døden og Helvede, overvundet Djævelen, den stærkt bevæbnede (Kol. 2, 15), saa at ingen af vore Fiender nu kan skade os mere, naar vi tror paa Kristus. Saa stor er Guds Naade: Vi behøver bare at fremvise for vore Fiender Frelserens Blod, saa maa de vige med al deres Brede og Dnskab. Ja, et Menneskes Sjæl finder ene og alene sin fuldkomne Hvile og Bedrøvelsesløs hos Jesus under hans Kors og i hans hellige Bunder.

En Synder paa Roser gaar,
Naar han midt under Korset staar.

Vor Jesu fuldgjeldige Fortjeneste maa være vor eneste Trøst.

Naar mig krænker mine Synder,
Hvilke er som Havets Sand,
Og Fordømmelse forkynder,
Jeg dog ei forsage kan;
Thi jeg tænker paa din Død.
Jesu! dine Bunder røb'
Skal opholde mig i Live
Og en evig Glæde give.

Her i Jesu Bunder finder vor bængstede Sjel en sikker Bolig, efter at den længe har kurret som en forladt Fugl paa Taget. Da kan vi synge:

Som sig en Fugl
Smukt ubi Skjul
I hule Trær forstikker,
Saa er, Herre Krist!
Min Tilflugt vist
Dine hellige Bunders Huler.

Dette Jesu Bunders Tilflugtssted viser han os selv, naar han raaber til vore Sjæle: Min Due, som er i Klippens Rister, i Skjul i Taarnet, lad mig se din Skikkelse, lad mig høre din Røst (Høis. 2, 14) i mine Bunders Huler. O, her er godt at bo! Her er ligesom Profeten Elisæs Kammer, som hin Enke lod ham gjøre (2 Kong. 4, 10). Hun satte en Seng, et Bord

og et Bys for ham. Her er et Bys, hvorved du kan se Jesu kjærlige Hjerte. Her er et Sted, hvor du sikkert kan hvile i al din Nød, og i alle dine Omstændigheder. Her kan du sige:

Trods den gamle Drage,
Trods han skal indjage
Mig for Døden Frygt.
Lad kun Verden larme,
Jesu Saar og Arme
Skjuler mig ret trygt.

Her i Jesu Saar er din Sygeseng, hvor du tilsidst kan aflæde dig og sige Verden Farvel. Jeg vil sukke med enhver troende Sjel:

O, kjære Jesu min!
Aft, luk din Due ind
I dine søde Bunder,
Og lad til alle Stunder
I denne Sibes Hule
Min arme Sjel sig skjule.

Saa vil jeg glæde mig
Altid ret inderlig,
Lad Verden bare larme,
I dine Bunder varme
Kan jeg af Glæde springe
Og evig Lov dig synge.

Saa gaar da hen, kjære Sjel! og kommer stedse Kristus den korsfæstede ihu (2 Tim. 2, 8),

han, som har lidt saa meget for eders Skyld. Ja, det er ikke alene vor Skyldighed, men det er os endog nyttigt og saligt at ihukomme ham. Dersom vi stedsse tænker paa vor korsfæstede Jesus, saa kan vi trods alle vore aandelige Fjender, saa skal vi finde en overmaade stor Glæde og Hvile for vore Sjæle, ja Liv og Salighed. Derfor siger en troende Sjæl:

O, Jesu! fra dit Kors, dit Blod og dine Bunder,
Fra al din Lidelse, din blodig Sved og Død
Skal intet stille mig til nogen Tid og Stunder,
Det være, hvad det vil, endog den største Nød.

Naar forbum en seirende Helt i Rom feirede sin Seier, som havde kostet ham Sved og Blod, og for hvilken han havde vobet sit Liv, saa var den hele Stad i Bevægelse, og han blev ført i stor Triumf. Her er jo Livsens Tyrste og Herre, som har afvæbnet Tyrstensømmer og Magter (Kol. 2, 15), som ikke har elsket sit Liv indtil Døden, men ofret sit Blod, ja sin blodige Sved for os. Dog sove og slumre de fleste Mennesker og agter intet derpaa. Ved I ikke, hvor meget det har kostet ham? Han er ikke sluppet dermed, at han har lidt Hunger, Tørst, Armod og været nøgen, saa at han ikke har havt noget, hvortil han kunde helde sit Hoved (Matth. 8, 20); men det har kostet ham den blodige Sved og Kamp med Døden, ja saadan Marter, Kval og Helvedspine, at den ikke kan beskrives eller

udsiges. Sandelig, dersom vi tier og ikke erkjender og tager bette til Hjerter, saa maatte Stenene raabe (Luk. 19, 40) og overbevise os om vor Utaknemmelighed.

Kjære kristne! Vi har ikke at stride mod Kjød og Blod, men mod Tyrstensømmer og Magter, mod Verdens Herrer, som hersker i denne Tids Mærke, mod Ondskabens aandelige Hær under Himmelen (Ef. 6, 12). Dersom vi da ikke har forsynet og besprængt vore Hjerter med Jesu dyrebare Blod og forstanset os med hans Lidelse, saa kan det let ske, at Morderengelen kan bryde ind, fortrylle vort Sind (Gal. 3, 1), berøve os Modet og dræbe og omkomme os. Men naar Hjertet er bestænket med Jesu Blod, saa maa Morderengelen gaa forbi. Der staar da ligesom skrevet over vore Hjerter med gyldne Bogstaver:

Sætter Satan an paa mig,
Som mit Skjold jeg viser dig
Dine Saar og Blodestrømme,
Straks maa han tilbagerømme.

Desuden ved enhver iblandt os, hvor tilspielig vi af Naturen er til Synden, som stedsse hænger ved os, til allehaande Laster og Bellyster. Men hvo, som bevarer Jesus den korsfæstede fast indesluttet i sit Hjerter, han falder ikke lettelig i Synd, pleiede de gamle at sige: Det maatte være et barbarisk og hedenskt Hjerter,

som paany ved sine Synder korsfæstede Kristum, som har lidt al Marter og Pine.

Betragter ogsaa den store Nytte, som I ganske vist kan vente eder af at ofre eders Dage til i Troen at betragte den lidende Jesus. Denne Nytte er: at eders Misgjerninger for- medelst Jesu Kristi Blod, som han har udgybt, bliver eder ikke tilregnede, men forladte og skjulte i al Ewigheid. Ja den, som elsker den korsfæstede Jesus, finder hos ham og under hans Kors Hvile for sin Sjæl, Glæde for sit Sind og fuld Bederkvægelse for sit Hjerte. Omgiv dig med Fløiel og Silke, med Guld og Sølv, Roser og Liljer, forny dig med allehaande jordiske Glæder og Bellyster, fyld dit Legeme med kostbar Spise, saa skal du dog maatte sige: Det er alt Forsængelighed og Mandsfortærelse (Præd. 2, 11), og Sjælen vil ikke derved lade sig trøste (Salm. 77, 3). Men i Jesu Bunder og Saar finder vi vor Himmel, vor Hvile og fulde Bederkvægelse, saa at vi kan sige med Asaf: Hvem har jeg i Himlene? Og lige med dig har jeg ikke Lyst til noget paa Jorden (Salm. 73, 25. 26). Her i Verden er en Sjæl, som elsker Jesus, ligesom en Flugl paa Taget som en Ugle i de øde Steder (Salm. 102), hvilken den Helvedes Rovflugl, Djævelen, paa mange Maader sætter efter paa Verdens Forsængeligheds høie Dag for at for- rykke og fange den. Men hvor skal vi da fly hen for at finde Hvile og et blivende Sted for

vore Sjæle? Alene til den korsfæstede Jesus, som har udgybt sit dyrebare Blod, og med hvilket han har betalt for vore Synder.

De blinde Hedninger tog deres Tilflugt i deres bedrøvelige og ulykksalige Tilstand til Træerne og de høie Klipper; men hvo, som tager sin Tilflugt til Jesu Bunders Klipperister, han faar høre den glædelige Røst: **Vær frimodig! dine Synder er dig forladte** (Matth. 9, 2). I Jesu Bunders sikre Fristad havde Martyren Babilas før sin Død indfundet sig ved slittig at betragte Jesu Lidelser. Da han derfor skulde dø, tiltalte han sin Sjæl saaledes: „Vær frimodig, kjære Sjæl; thi Herren gjør vel imod dig (Salm. 116, 7). Nu faar din Jammer og Elendighed en salig Ende.“ Thi han var vis paa, at intet skulde skille ham fra den korsfæstede Jesu Kjærlighed.

Hermed opmuntrede og glædede ogsaa Apostelen Andreas sig, da han paa en pinefuld Maade blev korsfæstet og endnu paa den tredje Dag hang levende paa Korset, idet han sagde til de omkringstaaende: „Jesus, min Kjærlighed er korsfæstet.“ Denne Betragtning glædede ham saa meget og gjorde ham saa munter og modig, at han ikke agtede Smærterne for Glæde over, at han snart skulde være hos sin Jesus i hans Herligheds Rige.

Sekstende Betragtning.

Jeg agtede mig ikke at vide noget iblandt eder, uden Jesus Kristus og ham korsfæstet (1 Kor. 2, 2).

Lader os i Liv, Lidelse og Død ikke vide af noget andet end Jesus den korsfæste, saa vi lader hans Blod og Død være det første, vi tænker paa om Morgenens, det, vi altid omgaaes med om Dagen, og det sidste, vi tænker paa om Aftenen. Ja, at vi lader Jesu Blod og Død være det eneste, vi sætter vor Tillid til, at vi lader vore Hjerter ved Jesu Blod og Død ret bevæge til Anger og Bedrøvelse over Synden, at vi ved hans Blod og Død lader os bestyrke og bevare i Troen, at vi derved lader os antænde og opflamme i Kjærlighed til Gud og Næsten, at vi lader vore Hjerter derved oppækkes til alle kristelige Dyder, og at vi med Jesu Tornekroner forvarer vore Sjæle imod alle Laster ligesom et Gjerde. Lader os ved Jesu Blod og Død lære at bede, at foragte Verden med al dens Herlighed og af Hjertet at længes efter Himmelen for at saa Jesus den korsfæste at se.

Ligesom hin kjærlige Fader udstrakte sine Arme og omfavne den forlorne, men gjenfundne Søn og kysede ham (Luk. 15, 20), saaledes har den Herre Jesus udstrakt sine Arme paa Korsfæstet for at omfavne os og raaber:

Kommer hid til mig, alle, som arbejde og er besværede, og jeg vil give eder Hvile! (Matth. 11, 28). Derfor har Bernhardus sagt: „O, vær hilset, kjære Jesu, Verdens Frelser! Jeg vilde ønske, at jeg i Sandhed maatte klæbe fast ved dig paa Korsfæstet.“ Jesus omfavner os ogsaa i Sandhed paa aandelig Vis med sine udstrakte Arme og gjør os delagtige i sin Kjærligheds Varme, Beskjæmmelse og Trøst, naar vi løbe til ham ved en sand Omvendelse og siger, som der staar i en af vore gamle Kirkesalmer:

Drag mig,
Tag mig,
Giv mig arme
Naadens Varme,
Jeg er Bruden,
Paa dit Ord jeg kommer huden.

Ligesom Jesus før sin Død har udstrakt sine Arme imod os, saa maa vi ogsaa i vor Død udstrække vore Arme imod ham, omfavne ham i en sand Tro, holde os til hans Kors og Fortjeneste og sige med Jakob: Jeg slipper dig ikke, sørend du velsigner mig (1 Mos. 32, 27). Et lidet Barn paa seks Aar saldt engang i en farlig Sygdom og bad meget flittig, saa at enhver, som hørte det, forundrede sig meget derover. Da Moderen spurgte, hvad det gjorde, sagde det: „Kjære Moder! jeg vilde gjerne se Jesus.“ Derpaa spurgte Moderen: „Hvor vil du se ham,

mit kjære Barn?" Barnet svarede: "O Himmelen, i det evige Liv." Moderen spurgte videre: "Naar vil du komme derhen?" "Nu straks, nu straks," sagde det. Da sagde Moderen med sine hebe Taarer: "O, ret kjære Barn! den Herre Jesus hjælpe dig, at du snart maa komme til ham. Men jeg maa dog spørge dig: hvad har han gjort for dig, at du trøster dig ved ham?" Det kjære Barn strakte derpaa begge sine Arme ud og sagde: "Saaledes er han død for mig paa Korset." Derpaa opgav det sin Aand og døde. Lad os ogsaa sulke til dig med den helige Augustinus og begjære at leve og dø i dine Arme, som du har abstrakt for os paa Korsets Træ og har derved betalt for vore Synder.

Derved, at Jesus var naglet til Korset, er den Haandskrift, som var imod os, udsløttet (Kol. 2, 14). Ved denne Haandskrift forstaaes vor onde Samvittighed. Denne Haandskrift har Kristus 1, udsløttet og udstrøget med sit Blod, som han udøste for vore Synder. Thi efterdi Kristi Blod taler for os, saa er vor Samvittigheds Anklage ganske tilintetgjort. 2. Han tog Haandskriften af Veien og traadte selv frem imellem Gud og os som en Midler med en anden Haandskrift, som var skrevet med hans Blod og lyder saaledes: Vær frimodig, min Søn! dine Synder er dig forladte (Matth. 9, 2). 3. Han har naglet Haandskriften til Korset. Han

har gennemstulket og sønderrevet den med sine Nagler og gjort den ganske ulæselig og ugyslig for Guds Dom. Kjære Sjel! efterdi nu den Herre Jesus har heftet din onde Samvittighed paa Korset, saa lad den blive der og tag den ikke ned. Efterdi han har sønderrevet og gennemstulket denne Haandskrift med sine Nagler, saa lad den ogsaa blive saaledes og væmpi dig ikke med at flikke den sammen igjen ved dine dybe og tungsindige Tanker, hvormed du gaar og grubler over dine Synder. Det er: Stil din Samvittighed tilfreds ved at se hen til Kristus paa Korset og sig:

Dine Saar, som jeg ei glemmer,
Dine Nagler, Kors og Grav,
Dine haardt tilbundne Lemmer
Vender alle Plager af:
Din den blodig Svøb og Klage,
Dine Strimer, Hug og Plage,
Al din Marter, Angst og Død
Jesu! er min Trøst i Nød.

Syttende Betragtning.

Jeg formaar alt i Kristo, som gjør mig stærk (Filip. 4, 13).

Naar Djævelen og eders eget Hjerte foreholber eder: Fra Jodsaale og indtil Hovedet er

intet helt paa det, men Saar og Blaaslaget og Bylber, fulde af Røde, som ikke er udtrykte og ei forbundne og ei lindrede med Olje (Ef. 1, 6), fatter da Jesum i eders Hjerter og viser ham frem i stadig Tro med Tornekronen paa hans Hoved, med gjennemborede Hænder og Fødder, med hans blodige Legeme, med hans hellige Ribler og Saar, og eders Hjerter skal blive roligt og Djævelen skal vige fra eder. Vil eders Lemmer ikke adlyde eder til Gudfrygtigheds Tjeneste, men vil være Uretfærdigheds Rebflaber, da tager eders Tilflugt til det blodige Jesu Legeme og beder Gud, at han for den Tornekronen, Jesus bar, for de hellige Saar, Jesus havde i Hænder og Fødder, og for de hellige Ribler, han havde fra Fodsaalet til Føse, vil give eder Kraft og Styrke til at bruge eders Lemmer til al hellig Gjerning, og I skal faa nye Kræfter til al Helligheds Forretning; thi der staar skrevet: Vi har faaet Lægebom ved hans Saar. FINDER du saadan Smerte i alle dine Lemmer af Sygdom og Dødsangst, at du af Utaalmodighed med Job forbander din Fødselsdag (Job. 3, 1), saa gaa lige hen til Jesus, omfavn hans hellige Legeme, hængende blodig paa Korset, og bed til din Gud, at han for Jesu Kristi Smerters Skyld, som han led for dig i alle sine Lemmer, vil lindre din Pine og dine Smertes.

Naar Synden, Verden og Djævelen an-

griber os, naar Helvedes Angest tiltræder, naar vort eget Hjerter fordymmer os, da er der intet andet Raad, end at vi henvender vort Hjerter til den korsfæstede Kristus. Jesu Saar hjælper os, Jesu Saar trøster os, og Jesu Kors opholder os (Ef. 53, 3, 5; 1 Petr. 2, 24). Vogt dig, min Sjæl, at du intet tænker, taler eller gjør, som kan være din Herres Jesu Saar, hans hellige Kors og hans velsignede — for Verden dog forsmædelige — Død til Vanære. Tænk ved dig selv: Ingen Ting vil jeg agte og ære saaledes som Jesu Saar; ingen Skat vil jeg sætte saa høit som Jesu Blod, og ingen Ting vil jeg saa nøie tage vare paa som Jesu Kors (1 Kor. 2, 2); thi her er min Sjæls Glæde, her er min Lands eneste Trøst, her er min Tilflugt i Liv og i Død. Vort med al din Lærdom, som kjender Jesu Saar! Vort med al den Religion, som ikke vil lade sig nøie med, at Jesus engang har svedet de blodige Taarer, engang har smagt Helvedes Pine, engang har hængt paa Korset og dermed borttaget al Verdens Synd.

O, du min Sjæls jammerlig saarede Blodbrudgom! Jeg vil i Anden træde hen under dit Kors og med Troens Die betragte dine uudsigelige Smertes, som du har udstaaet i Hænder og Fødder. Her ser jeg i Troen dine Saar, ved hvilke vi er blevne lægte. Her ser jeg de Naadestegn, der er fulde af guddommelig Kjær-

lighed og Spøddhed. I dine gjennemborede Hænder og Fødder kan jeg mere end tydelig nok læse Forvisningen om min Salighed. Her er de Fristæder, hvor jeg frit kan gaa ud og ind, fri fra Syndens Slaveri, fri fra Guds Brede og være frimodig i al Elendighed. Her i denne Verden staar de Klippens Rifter aabne, hvori jeg kan skjule mig, indtil Uveivet er gaaet forbi. Her er de Kilber, hvorfra Guds inderlige Barmhertighed udgyder sig til Menneffene. Her staar Vinduene aabne, gjennem hvilke vi kan se ind i Gud Faders Hjerte, hvor det brænder af Kjærlighed. Her i Jesu Vunder staar de Vidner, som alle raaber til os: **Kjærlighed! Kjærlighed! Kjærlighed!** Her er de Hvilesteder, i hvilke vi kan raabe til vore Sjæle: **Min Sjæl kom nu igjen til din Rolighed;** thi Herren har gjort vel imod dig. Her er de Lysthaver, i hvilke vi finder de aller deiligste Trøstefrugter, de lifligste Dybers Blomster og de mest udvalgte Krafturter imod alle Sjælesygdomme. Frelsermand! jo mere jeg betragter dine Vunder, jo mere smager og ser jeg, hvor venlig du er. Dine hellige Fødder giver mig mangan herlig Trøst. Alt, hvad der paa Livets Vej falder mit Kjøb og Blod tungt, det bliver mig altsammen lettere, naar min Sjæl staar ved dit Kors, omfavner dine hellige, gjennemborede Fødder og med Troens Mund optager Blodet fra disse. Det skal give mig Kraft til at løbe paa

Tredens Vej. Det skal bevare min Fod, indtil jeg gjør det sidste Trin ud af Tiden ind i Evigheden. Da skal jeg se dig, som du er og glæde mig med dig i al Evighed.

Ja, I min kjære Blodbrudgoms saarede Hænder! jeg hilser Eder i Anden, I er de, i hvilke mit Navn staar skrevet med Kristi Blod. I er de, som fryder mig, og som har regjeret og bestyrtet mig indtil denne Time. Her er uomstødelige Vidner om den bundløse Kjærlighed og Trofasthed, hvormed min Ven elsker mig. I er de Klippehuler og Stenrifter, hvor min Sjæl alletider finder et sikkert Opholdssted. I er den slagne Klippe, hvorfra alle Hjertet vedervægende Trøstestrømme flyder ud. Saa mange Blodsdraaber, som der er udrundet af eder og har bedugget den forbandede Jord, saa mange Betsignelses Kilber er der aabnet til min Betsignelse. Naar jeg forestiller mig de uudsigelige Smerter, som I har maattet føle, o, da bevæger Blodet sig i mine Arer. Det trænger med Magt til mit Hjerte og gjør, at jeg bedrøves i min Sjæl; thi jeg burde have været bunden om Hænder og Fødder og været fastet i Helvede. Saa mange Synder, som jeg har begaaet, saa mange Nagler har saaret og gjennemboret eder. O, hvor godt det er for mig, naar jeg i Anden omfavner eder, og naar Blodsdraaberne af eder flyder ned paa min Sjæl. Da er jeg overmaade salig og glad. Da føler jeg saadan

Søbhed, at jeg ikke kan udsige det. Hav Tak! I trofaste Jesu Hænder, som har grebet og ført mig ud af den evige Fordærvelse. Tag eder dog fremdeles paa det troligste af mig, bed og før mig paa Livets rette Vej! Naar jeg snubler, da holdt mig, naar jeg falder, da reis mig op, naar jeg forspølges, saa skjul mig; naar jeg lider Nød og Mangel, saa sørg for mig, naar jeg er i Angest, saa riv mig ud, naar jeg er svag, da lær mig, naar jeg dør, da tag min Sjæl og forvar den til det evige Liv.

Attende Betragtning.

Herre: her er det os godt at være. (Matth. 17, 4).

Jesu Vunder og Saar er et Paradis for vore Sjæle. Thi dersom der er et Paradis at finde nogetsteds i Verden, saa er det i Jesu Vunder, og den, som i Troen er indesluttet i disse, han er i et Paradis. Her er det os godt at være, sagde Peder paa Forklarelsens Bjerg (Matth. 17, 4) og vi kan sikkert sige om Jesu Vunder: Her er det os godt at være; det er godt at bo i Jesu Vunder. Jesu Vunder er din Sjæls rette Fædreland, hvori du er hjemme. Jesu Vunder er en Dør til Guds Kirke, en Seier over alle Fiender, en Kilde til al Glæde.

Om disse Vunders Trøstebilder taler Profeten: I skal bruge Vand med Glæde af Salighedens Kilder (Es. 12, 3) og sige: Takker Herren, paakalder hans Navn! (Es. 12, 4). Af disse Saligheds Kilder alene har Bonaventura pleiet at søge sin Trøst og Glæde og har ofte talt til den Herre Jesus saaledes: „Herre, tag alle Ting bort! Jeg agter alle Ting ringe, tag alle Ting bort, min Jesus! Giv mig, min Jesus, alene dine Vunder, saa er jeg hjulpen, saa er jeg salig.“ Den samme Bonaventura fortæller ogsaa om en anden, som, da han engang laa ganske syg, mat og kraftesløs, og han blev spurgt, hvad han forlangte, svarede: „Jeg begjærer dine Vunder, min Jesus! Disse skal være nok til at trøste mig i min Svaghed, til at læge mig og at gjøre mig alle mine Elendigheder lette og ringe.“ En anden sagde kort før sin Død til Dr. Hulgemann, den berømte Theolog: „Jeg har drukkert af min Forlørsers Kristi Side, og det har smagt mig saa sødt, at jeg ikke kan beskrive det.“

Hvilken Søbhed og Lislighed finder jeg ikke i min opstandne Forlørsers Jesu Kristi Naglegab og aabne Side! Deri ligger skjult idel Kraft og Trøst, Lyst og Glæde. O, at min Sjæl stedse maatte være bruggen af dine Vellysters Bæk (Salm. 36, 9). Forund mig, at jeg stedse maa læste og vederkvæge mig med dine hellige Naglegab ved i Troen at bestue

dem. Jeg vil gjerne undvære al denne Verdens Lyst, Glæde og Fornøielse, naar jeg blot kan nyde denne hellige og liflige Himmellyst i dine Bunder.

J, Jesu Bunder og Saar! J glimrer og funkler i mine Dine og i mit Hjerte som de ædleste Perler, som de kosteligste Diamanter. J gjør mit Hjerte brændende, saa at jeg af inderlig Glæde og Kjærlighed til eder kan ikke andet end uophørlig love eder. Jeg ved ikke, hvor jeg vil vende mig af lutter Glæde, naar jeg bestuer eder. Jeg kan og vil heller ikke et eneste Dieblit holde op at betragte eder. Min Jesus! hvor liflig, hvor skøn, hvor trøstelig, hvor glædelig du er for min Sjæl! naar jeg i Troen bestuer dine Bunder og Naglegab. Jeg ser i dem lutter Frelse og Liv, ja Himmelen og den evige Salighed. Det er jo ret salige Dine, som i Troen bestuer dine Bunder og Naglegab og føler den brændende Kjærligheds Lue af dem i Hjertet. Ligesom Mose Ansigt skinnede, da han havde bestuet Herren paa Bjerget, saa skinner ogsaa min Sjæl, naar jeg bestuer min Jesu hellige Saar og Naglegab. J høre Jesu Naglegab bliv dog for min Sjæl en bestandig Lyst og Glæde, Trøst og Liflighed, Ro og Bedrøvelselse. Herre Jesus! opfyld mit Hjertes Begjæring. Amen.

Nittende Betragtning.

Vider, at J ikke med forkrænelige Ting, Sølv eller Guld, er forløste fra eders forsængelige Dmgjængelse, men med Kristi dyrebare Blod, som et ulasteligt og lydøst Lams. (1 Petr. 1, 18, 19).

Kommer nu og gaar lige til Jesus, omfavn hans blodige Legeme i Mand og Sandhed og i stadig Tro og siger: Frelser! med dine hellige Ribler, som du bærer paa dit velsignede Legeme, læg du alle mine Samvittigheds Saar. Al den Synd, som jeg med mine Lemmer har bedrevet, den har du med dine blodige Lemmer fuldkommen betalt for. Naar Loven, Samvittigheden og Djævelen vil saa mig til at fortvile for de blodige Synder, jeg har begaaet, saa gaar jeg straks, Herre, til dit blodige Legeme. Dette sætter jeg imellem mig og mine Modstandere og beder Gud, at han vil bømme mellem os. Albrig har Synden, som jeg med mine Lemmer har bedrevet, været saa slem, at dit Blod, der flyder af dit hudflettede Legeme, jo er mægtigt til at betale derfor. Saa være da Gud lovet! at jeg ikke er gjentjæbt med forsængeligt Sølv eller Guld, men med Kristi dyrebare Blod.

Dette skal jeg betænke, saalænge jeg lever. Derhos skal jeg af Jesu Kristi blodige Legeme

saaledes lade mig bevæge, at jeg skal have den aller største Bedershyggelighed for at begaa nogen Synd. Naar nogen Synd vil indtage mig, skal jeg straks forestille mig Jesus med hans blodige Legeme og sige: Se, hvilket Mennefte! Den høieste Gud og det helligste Mennefte, Jesus, han er saaledes tilredt for min Synd, at han er mere lig en Orm end et Mennefte. Skulde jeg foragte saadant? Skulde jeg ved min Synd udrette, at Kristi Hudfættelse skulde være forgjæves? Jeg vil fatte og savne Jesu blodige Legeme i mit Hjerte og bede Gud, at han for Jesu Skyld saaledes vil styre mine Lemmer, at de afstaar fra al Synd. Hvo dette gjør, han beskuer rettelig det blodige Jesu Legeme.

Hvad Naad er der for os, at vi, naar vi aabenbares for Kristi Domstol, ikke skal blive bestjæmmede? Vi vil gaa lige til den nøgne Jesus. Vi vil fatte ham med hans nøgne og blodige Legeme i vore Hjerter. Vi vil sige til Gud: Vær os naadig for Jesu Kristi Skyld. Vi vil tro, at Jesus med sin hellige Nøgenhed skal tilbække vor syndige Nøgenhed, og med sit blodige Legeme skal han afsværge alle vore blodige Synder. Det er dette, Kristus selv byder at gjøre, sigende: Saa raader jeg dig, at du kjøber af mig hvide Klæder, for at du maa isøre dig dem, og din Nøgenheds Skam ikke blive aabenbaret (Aab. 3, 18).

Tyvende Betragtning.

Bed hans Blod have vi Forløsning, Syndernes Forladelse (Kol. 1, 14).

Naar vor Frelser har prydet os med sit aller helligste Blod, saa lyser disse Jesu Kristi Blodsdraaber den himmelske Fader saa i Dinene, at han kan ikke andet end saa os kjær. Ja, dette Jesu Blod antænder Jesus selv saaledes i Kjærlighed til dig, som dine gode Gjerninger albrig kunde gjøre. Som den røde Snor redde beboer Rahab, saaledes skal Kristi Blod redde dig fra den evige Forbøvelse. Er mine Synder end blodrøde, saa har jeg dog af min Jesus faaet saadanne røde Rubiner, som med deres Glans ganske forbunkler og skjuler mine Synder. Disse Rubiner er de røde Klumper af stærket Blod, som han svebede paa Oliebjerget. Saa længe jeg bærer dette Blod i mit Hjerte, kan jeg forsærde Djævelen og hele Helvedes Hær, saa at de maa lade mig i Fred.

O! hvor er vi dog salige, naar vi har trolovet os med Jesus og i den hellige Nabbære nyder hans Legeme og Blod til Forsikring derpaa og til et Brudesmykke og en Stat. Ingen Engeltunge kan udsige det. Thi Kristus forsikrer os om sin Kjærlighed med sit Blod, efterdi han intet andet fandt, som kunde gaa os dybere til Hjerte. Lad derfor, o troende Sjæl, Jesu Blod

stedse tilskynde dig til Kjærlighed og betænk, hvor surt dets Udgydelse har været ham, og hvilken en stor Salighed du er kommen til ved dette Blod. Vær stedse pydet med dette dit Brudesmukke, saa skal det ikke seile, at du bliver overøst med al Naade fra ham. Indfat dette Menodie, nemlig Jesu Blod, i dit Hjerte. Tænk stedse paa din Herres Jesu hellige Vunder og Blodsdraaber, som han for din Skyld har udgydt, og sig: For dette Jesu Blods Smykke har jeg fornegtet al Verdens Kjærlighed, hvorledes skulde jeg da give slip paa denne Prydelse, uden hvilken jeg ellers intet har hverken i denne Verden eller i Himmelen. Lad din største Lyst og Glæde være stedse at betragte Jesu Blod, saa tviler jeg ikke paa, at du ogsaa, hvis du bliver tro indtil Døden, skal faa en salig Ende.

Saa beskuer da Jesus, kjære Sjæle! hvor ynkkelig han er tilrebt for os paa Sjæl og Legeme, og erkjender, at dette er en beilig Skikkelse for eder. Sjælen ser i den døende Jesu Vunder og Saar lutter Høihed, Trøst og Liv; den mærker, at den ved Jesu hæslige Skikkelse (Ej. 53, 2) kommer til den sande Skjønhed. Den troende Sjæl bader og tor sig i Jesu Blod, som det heder (Aab. 7, 14): Hvem er de, som er isørte de lange hvide Kjortler? Og derpaa bliver der svaret: Dette er dem, som er komne ud af den store Trængsel og har tvættet sine

lange Kjortler og gjort dem hvide i Lammets Blod.

Lader os stedse langes efter Besprengelsen med Jesu Blod. Den største Velgjerning, som vi har af Gud, er i dette. Ingen Præst burde gaa paa Prædikestolen, med mindre han først bad Gud om at blive ret kraftig besprengt med Jesu Blod, og dernæst at Gud vilde lægge ham i Munden alt, hvad han skulde tale. Øvrigheden skulde intet foretage sig, med mindre de forud havde bedet Gud om at blive besprengt med Kristi Blod. Ja, intet Menneſte skulde gaa til sin Forretning uden dette, men siden kan man trøstlig gaa til sin Gjerning. Vi skulde ikke begynde nogen Bøn, vi burde ikke læse Guds Ord, ikke geraade i noget Kors eller nogen Lidelse, uden at vi bad Gud om at bestænke os med Jesu Blod. Kort sagt: i hvilke Omstændigheder og i hvilken Stand vi end maatte være, saa skulde vi bede om dette.

Trofaste Jesus! du var den allerretfærdigste Tjener (Ej. 53, 11) og blev den allerforagteligste og hæsligste, for hvem man skulde sit Ansigt og det alene derfor, at du kunde sætte os i Frihed. Nu, Herre Jesus! dig være derfor af ganske Hjerte evig Tak! Skriv disse Ord om dit Blod i vort Hjerte og lad dit Blods Bestænkelse altid komme os tilgode. Ja, lad os ved alle vore Forretninger, ved vor Bøn, ved dit Ords Læsning, i Kors og Lidelse altid forud

forshyne os med det og antaabe dig berom. Og naar vi her i Verden har tilendebragt vor Levetid, saa bring os ved dit Blod til dig, du, som er den evige Ypperstepræst og al Verdens Forsøner, for at vi i al Evighed maa takke dig derfor. Bønhør os Jesu Kriste! for din Døds Kamp og blodige Sveds Skyld. Amen.

En og tyvende Betragtning.

Derfom eders Synder end vare som Purporet, da skulle de blive hvide som Sneen, om de end vare røde som Skarlagens Farve, da skulle de dog blive som den hvide Uld (Ef. 1, 18).

Kristi blodige Taarer, som han svedte, skulde vi opsænke og dermed rense os fra vore Synder, og naar vi bestjæmmes og forstrækkes ved vore Synder, skulde vi se hen til Kristi blodige Svæ. Naar syndige Begjæringer opkommer i Hjertet, naar vore Lemmer vil lade sig bruge til Syndens Tjeneste, da skal vi komme ihu Kristi høit bedrøvede Sjæl, hans Skjelven, Bæven og hans blodige Svæ og sige: Jeg kan ikke samtykke med de syndige Begjæringer, som har bedrøvet min Frelser indtil Døden. Jeg maa ikke tænke, tale eller gjøre det onde; thi Kristus

har over sit ganske Legeme skjælvbet og bæbet, ja svedbet de blodige Taarer, for at jeg skulde afstaa fra Synden.

Hellige Frelsermand! Du har svedbet og udgydt dit Blod for min Skyld. Du har ofret din himmelske Fader dit Blod formedelst en evig Aand (Hebr. 9, 14) og har udgydt det til at forløse, forløbe og borttage mine Synder. Rens mig med dit dyrebare Blod, saa bliver jeg ren; to mig, saa bliver jeg hvidere end Sne! (Salm. 51, 9). To mine Klæder i dit Blod, saa bliver de skinnende og hvide. To mit Hjerte, saa skal ingen Urenhed sees deri, og jeg vil alletider efterfølge dig i hvide Klæder og bestandig tjene dig med et rent Hjerte. Jeg vil altid trøste mig ved dit hellige og dyrebare Blod og evindeligt takke dig derfor.

Naar vi bedrøves og ængstes, fordi vi har misbrugt vore Hænder til Synd, og fordi vi med vore syndige Fødder har vandret paa uretsfærdige Veie, da skal vi gaa lige frem til den Herre Jesus Kristus og ved Troen omsævne hans gjennemnaglede Hænder og Fødder og forvisse os om, at den Pine, som disse har lidt, har fyldestgjort for alle de Synder, som vore Hænder og Fødder samt andre Lemmer har begaaet, og at det Blod, som saa rigeligen udbrandt af dem, renser os fra alle Uretsferdigheder, saa at vi bliver Konger og Præster for Gud (Ab. 1, 6). Vi skulle glæde og trøste os ved vor Brudgoms

Jesu Kristi hellige Hænder, som er ligesom Gulbringe fyldte med Turkous (Høis. 5, 14), saa vi lader de blodige Draaber, der sad paa hans velsignede Hænder og Fingre, være saa dyrebare i vore Hjerter som idel Edelstene, der kunde være indfattede i Gulbringe. Og vi skalde fryde os ved Kristi vor Frelseres Fødder, der er ligesom det skinnende Kobber, som om de var gløbede i en Døn (Nab. 1, 15). Frelsermand! du, som paa Korset har udraakt dine gennemboede og blodige Hænder for at uddele din hellige Lidelses og Døds Fortjeneste, se, jeg ud-rækker til dig min Troes Haand for at modtage de himmelske Skatte, som du ved din Pine og dit Blod har forhvervet mig. Herre Jesus! Du, som paa Korset har abstrakt dine Arme for at omfavne mig arme og uværdige Synder, se, jeg fremstiller mig, at jeg kan favne og fatte dig ved Troen. Imellem dine Arme begjærer jeg at leve og dø.

J vort ganske Liv og Levnet, indtil Døden har vi en stor Hjertets Trøst af den sidestukne Jesus, som lod Blod og Vand udrinde. Vil Guds Brede imod Synden forstrække os, da skal vi se hen til Jesus, som er saaret for os, og betænke, at efterdi han har ladet sit Hjerte saargjøre for vor Skyld, saa vil han ikke gjerne udslutte os af sit Hjerte. Vil vore Synder føre os til Fortvilelse, da skal vi trøste os ved det Vand og Blod, som udrandt af Kristi Side, og

tænke og tro, at de renses os fra al Synd. Frygter vi for den evige Død og Helvedes Ild, da skal vi tænke: Kristi Død er vort Liv, og Kristus har ved det Blod og Vand, som udflød af hans gennemstukne Side, udslukt Helvedes Ild for alle dem, som tror paa ham.

Herre Jesus! se, jeg staar foran dit Kors, udøs over mig dit Blod og det Vand, som udrandt af din Side. Dvergyd mig, saa at jeg kan renses fra al min Synd. Skjul mig du, min Saligheds Klippe, imod Guds Brebes Storm i din Sides Rift og i dine øvrige hellige Saar. Og du, som har aabnet dit Hjerte for mig, aabn og for mig Himmeriges Dør, at jeg kan indgaa til evig Fred og Glæde. Amen.

To og tyvende Betragtning.

Der er slet ikke Frelse i nogen anden. (Ap. Gj. 4, 12). Han er en Forsoning for vore Synder, dog ikke for vore alene, men ogsaa for hele Verdens. (1 Joh. 2, 2).

Bekjender, som Johannes lærer (1 Joh. 1, 9), eder for Syndere eders ganske Livstid, beder om Syndernes Forlabelse og lader Guds Sønns Blod alene være eders Retfærdighed og Hellighed, indtil J kommer i eders Grav, da

Synden fuldkommen bliver tilintetgjort og udryddet. Thi saa snart vi falder paa de Tanker, at vi har ingen Synd mere, saa mener vi ogsaa, at vi behøver ingen Talsmand og Løsepeng mere, og saaledes kommer vi bort fra Kristi Blod, som bør være vor eneste og største Trøst.

Twistigheden imellem Papisterne og os, vi, som prædike Evangeliet efter Profeternes og Apostlernes Skrifter og efter vore symbolske Bøger, bestaar fornemmelig i dette Spørgsmaal: Om Jesu Kristi Blod, Lidelse og Død alene er den rette og fuldkomne Fyldestgjørelse for vore og den ganske Verdens Synder, eller om Menneskene med deres egen Lybighed, Fortjeneste, Forbøn og andre opdigtede Gjæringer kan for Guds Dom betale for deres Synder. Det er: om Menneskenes Gjæringer og Hellighed er en Løsepeng, et Syndoffer og en Forsoning for Verdens Synder, eller om vi alene ved Troen paa Jesu Blod bliver rensede fra alle vore Misgjæringer og saa Syndernes Forlædelse. Sandelig, det er ingen unyttig Strid, vi har med vore Modstandere. Thi al vor Trøst, Liv og Salighed beror paa Jesu Blod, og naar vi mister og lader Kristi Blod rive ud af vore Hjerter, saa handler vi imod vor første Tro og vort første Løfte, som vi afslagde i Daaben. Derved taber vi vor Frimodighed, saa at vi ikke tør træde frem for Gud og i Sandhed paakalde ham. Mister vi Jesu Blod, saa taber vi vor

eneste og høieste Skat; thi hvorpaa vil vi bygge vor Tillid, og hvorledes vil vi fare fra Verden i Fred, naar vi forglemmer vor evige Miblers Jesu retfærdiggjørende Blod, der gjælder bestandig og giver en evig Trøst? Ja, hvorledes vil vi forsvare det for vor Herre og Frelser, vi, som er saa dyrt kjøbt af ham (1 Kor. 6, 20), vi, som er saa høit benaaede og ved hans saliggjørende Ord kaldte til det evige Livs Arvedel, dersom vi behøver ham hans Gæ og forlader os paa Gjæringer? Thi hvo, som negter Jesu Kristi Blod sin Gæ og lærer, at hans Blod ikke er den rette, eneste og aldeles tilstrækkelige Fyldestgjørelse, Betaling og Forsoning for Adams, Arons, Manasse, Peders, ja den ganske Verdens Synder, han begaar det aller grueligste Kirketyveri og Kirkeran; thi han behøver Guds Søn og hans Blod den guddommelige Gæ. Han skjælder Gud ud for en ubarmhjertig og falsk Gud. Han bespottes og laster den Helligaand, som ved Profeternes og Apostlernes Mund vidner om dette Naadeblod, ja, han skjænder den hellige Daab, Skriftemaallet og Alterens Sakramente, hvori Syndernes Forlædelse, som vi i Ordet ved Troen tilegner os, bliver uddelt. Sandelig, det maa vel hebe, som Apostelen Johannes siger (1 Joh. 3, 1): Prøver Manderne og tror ikke enhver Lærer; vogter eder for Antikristen og for deres Afguder, hvilke vil føre os af fra Kristo og fra hans

Blod, Fortjeneste og Forbøn og forlede os til Menneskens Tant og Hylleri.

Guds Søn er vor Forbeder hos Gud; han den rette Ypperstepræst viser Faderen sine Bunder og Saar, som han har faaet paa Korset for vor Skyld. Han viser ham sit Blod, med hvilket vi i Ordet og Sakramenterne bliver bestænke ved den sande Tro (1 Petr. 1, 2).

Her hører J, hvad det er for en Gave, Guds Søn bringer og ofrer sin Fader, nemlig sit dyrebare Blod, hvilket han engang paa Korset har udgydt til en Betaling for vore Synder, og med hvilket han ogsaa bestandig bestænker alle dem, som bliver indlemmede i ham. Jeg erindrer mig herved et smukt, gammelt Billede. Frelseren staar for sin Fader og viser ham sine Bunder. De kjære Engle staar omkring ham. En holder Tornekronen, en anden Spydet, den tredje Pistene og Remmene, den fjerde Korset og saa fremdeles alle de Instrumenter, som blev brugte af Krigsknektene, da de korsfæstede Kristus. Den, som har gjort dette Billede, har forstaaet, at Kristus som vor Forsoner foreholder Faderen sin Lidelse. Et andet smukt Billede viser os, hvorledes Englene opsanker Blodet i en Kalk og udgyder det i de hellige Sakramenter, hvilke er udbrundne af Jesu Bunder og Saar, som de gamle træffende har sagt.

Hvo, som nu er salden i Synden, kan vende om igjen og i Troen foreholde Gud Frel-

seren og lade sig i Ordet bestænke med Kristi Blod, saa skal han ofre Gud et behageligt Offer og blive ren og snehvid ligesom den store Synder David (Salm. 51, 9). Thi der er dog intet andet Offer, hvorved vi kan faa Trøst, end Guds Sønns Blod, Offer og Forbøn. Augustinus vidste i sin Bedrøvelse heller ingen anden Trøst end Jesu Kristi Blod og Bunder. Vort Livvers skulde være: Vore Saar bliver lægte ved Kristi Saar; thi ingen Skabning kan hjælpe os eller læge vore Saar og Bylber. Dette skal J erindre til eders evige og visse Trøst. Naar J har snublet, og Synden krænker og bedrøver eders Hjerter, saa holder eder til Jesu Blod og Forsoning, og ligesom de saarede Israelliter saa hen til Kobberslangen, saaledes hør J se hen til Jesu blodige Bunder og tro, at Kristus med sit Blod er et Offer for eder, hvorved J finder Naade over Naade hos Gud (1 Joh. 1, 16), og at dette Jesu Blod er den salige Læge, som kan læge al Skade. Nu staar Naadens Dør aaben. Naar Menneskens Søn kommer til Dommen, og alle skal aabenbares for Guds Domstol, da er der ingen Naade mere at finde for dem, som her i Naadens Tid har foragtet Jesus og ikke villet fly til ham. Men nu tilbyder Gud os Naade for sin Sønns aabnede Sides Skyld og drager vore Hjerter til sig som en Magnet drager Jernet.

St. Peter skriver til de troende Hebræinger,

at de vare efter Gud Faders Forudvidende i Aandens Helliggjørelse komne til Lydighed og Renselse ved Jesu Kristi Blod (1 Petr. 1, 2). Hvo, som adlyder Evangeliet og tror den Prædiken om Kristus, han adlyder ogsaa Kristi Blod og bliver i Ordet bestænket med dette til Retfærdiggjørelse og Afstoelse fra alle sine Synder; han bliver helliget og beseglet med Forjættelsens Helligaand (Ef. 1, 13); han bliver et Guds Barn og en Arving til alle de himmelske gode Ting og opnaar endelig Troens Maal, som er Sjælens Frelse (1 Petr. 1, 9). Men hvo, som er Evangeliet ulydig og ikke vil antage Guds naadige Forjættelse med et bodsærdigt og troende Hjerte, ikke i Ordet vil lade sig bestænke og rense med Kristi Blod og foragter den evige Midlers Forsoningsblod, han skal lide en evig Pine, naar alt Kjøds Dommer ved Verdens Ende skal aabenbares med Ildslue, naar han bringer Hevn over dem, som ikke kjender Gud, og over dem, som ikke er vor Herres Jesu Kristi Evangelium lydige (2 Thess. 1, 7, 8).

Naar vi tror paa den Herres Kristi Blod, da kan Synden ikke forsvække os, Døden ikke dræbe os, og Djævelen ikke regjere over os. Men Troen maa altid blomstre og grønnes og ikke grunde sig paa noget andet end paa Jesu Kristi Blod; thi den levende Tro paa den evige Ypperstepræsts Blod alene erholder Seier over

Synd, Død, Djævel, Verden og Helvede. Gud finder ogsaa Behag i en liden og svag Tro, om end kun som et Senepskorn, naar den bare i Ordet holder sig i Kristi Blod og Bunder og ikke har noget andet, hvorved den hænger, og hvorpaa den ligger.

Tre og tyvende Betragtning.

Kristus Jesus gav sig selv til en Gjenløsnings Betaling for alle. (1 Tim. 2, 6).

Mærk dette og bevar den aandelige Løsepenge, din Frelfers udgydte og af hans hellige dyrebare fem Bunder udøste guddommelige Forløsningsblod. Disse er den guddommelige Løsepenge, hvormed du kan betale for alle dine Synder, det være sig Arvesynden eller utallige andre Synder, som ligger paa din Samvittighed og besværer dig. Ved Jesu Blod kan alle dine Synder blive forladte og afstoede, og Gud er derved forsonet.

Hvad er det vel for en Skattens Penge, Frelseren selv fordrer og vil have, naar han siger (Matth. 22, 21): Giver Gud det, som Guds er? Hvad er det vel, vi skal give ham? Min Søn! giv mig dit Hjerte, heber det i Ordspr. 23, 26. Herren ser til Hjertet (1 Sam. 16, 7), nemlig et saadant Hjerte, hvorom det heber:

Intet Doffer er dig Gud saa kjær
Som et angerfuldt Hjerter din Naade begjær,
Bestænket med Kristi Rosens Blod.

Et angerfuldt Hjerter, som er bestænket med Kristi Blod, det er for Gud den kjæreste Skattens Penge og hans dyrebareste Skat. Jesu Kristi, Guds Søn, Blod renser os fra al Synd (1 Joh. 1, 7). Bort! bort! I egenhellige og egenretfærdige med eders Kram, med eders egne falske og bedragelige gode Gjæringer og med de mange Grader i eders selvgjorte Egenhellighed! Hvad er vel Billedet og Dverstriften derover andet end dette: Jeg agter det altsammen for Tab og Skarn (Filip. 3, 8).

Kristi Blod og Retfærdighed
Min Vresklædning er, jeg ved,
Jeg dermed skal for Gud bestaa,
Naar jeg i Himlen skal indgaa.

At Gud ved Troen renser vore Hjerter (Ap. Gjærn. 15, 9) sker alene derfor, fordi den annammer Kristi Blod. Ved Troen bliver Hjerteret bestænket med Jesu Blod og renset fra en ond Samvittighed (Hebr. 10, 22), og kommer til Hvile og Guds Riges Fred. Væstu derfor, o troende Sjæl, din Frelsers Vunder som fem Kilber, i hvilke du ved Troen paa Jesu Kristi Blod kan rense dit Hjerter og din Samvittighed fra Synden. En sand kristen siger og tænker altid:

Urenhed er mig saa ukjær,
At Døden heller jeg begjær.

Naar derfor et Guds Barn fornemmer Synd og Urenhed i sit Hjerter, maa det da ikke føle Afsty for den og bedrøves derover? Men saa maa du, kjære Sjæl, ved Troen henvende dig til Jesu hellige Vunders Blods Kilbe og bestænke dit Hjerter med din Frelsers Blod; thi det skal rense Hjerter og Samvittighed, saa at du med god Samvittighed og et rent Hjerter kan tjene Gud paa en ham velbehagelig Naade (Hebr. 9, 13. 14).

Guds Sønns Blod, som han udgjød af sin store Kjærlighed og sin sønlige Lybighed, er dyrebart og høit agtet for Gud. Der er intet hverken i Himmelen eller paa Jorden, som er at ligne ved hans Blod. Hverken Sølv eller Gulb, om ogsaa alle Verdens Skatte laa i en Hob, hverken Perler eller Edelstene, om saa hele Verden var opfyldt dermed, er at ligne ved Jesu Blod. Thi det gjælder saa meget hos Gud, at han antager det som en tilstrækkelig og fuldkommen Betaling for alle Menneffers Synder. Det er af saa stor Værdi, at hans Retfærdighed er derved aldeles bleven tilfredsstillt.

Troende Sjæl! erkjend din Forsjers store Kjærlighed, og hvor høit du er agtet i hans Dine. Han holder ikke sit Blod for kostbart

for dig, men gav det hen for at gjenløse dig dermed. Havde han havt noget ædlere end sig selv og noget dyrebare end sit Blod, saa havde han visselig givet det for dig. Men nu finder han intet, som er ham ligt i Værdi, derfor giver han sig selv og sit dyrebare Blod til en Løsepeng for dig, efterdi din Forløsning fordrede en saadan Betaling.

Du aandelig fattige Synder! du er rig nok, naar du eier din Jesu dyrebare Blod. Hold nu bare dit Troeskar frem og optag deri de ædle Blodsdraaber. Jesu Wunder drypper endnu stedse, og denne Skatkiste aabnes for dig i Evangeliets Prædiken, og din Tro kan tage saa meget, som den behøver og anvender til sin Nytte.

Saa mange Blodsdraaber, som der faldt af Jesu Legeme paa Jorden i Gethsemane eller udsprang af hans hudslette Legeme og de gjennemborede Hænder og Fødder, eller der tilsidst udslød af den aabnede Side, saa mange Røster lyder i Guds Øren, som raaber: Naade! Naade! Skulde da Guds Hjerte ikke berøvedes til Naade og Barmhertighed. Jesu Forsoning og Forbøn kan alene gjøre alt det godt, som vi ved vore Synder har forðærvet; thi han beder for os med sin Mund, som flyder over af Kjærlighed, han beder for os med sine bloddryppende Wunder, ja med alle de Blodsdraaber, som han har udøst for os. Hvad maa ikke saa-

dan Forbøn udrette hos Gud? Derfor, naar vi søger Naade, saa lad os holde os til den nye Pagts Midler, Jesus, og til Bestændelsens Blod, som taler bedre end Abel. (Hebr. 12, 24).

Naar vor Frelser har i en Synders Hjerte faaet istand Bedrøvelsen efter Gud, som virker Ombendelse til Salighed, der ikke fortrydes (2 Kor. 7, 10), saa aabner han ligesom sine hellige Bloddryppende Wunder og lader sit hellige Blod dryppe paa os, ved hvis Kraft vi opvækkes til et nyt Liv og bliver fulde af Trøst og Glæde. Dette erfarer ogsaa en troende Sjæl, naar den i den hellige Nadvære værdigen nyder Kristi Legeme og Blod.

Naar Helvede vil oplade sin Strube og ligesom udsphy Helvedluer for at ængste vore Sjæle, da skal vi kun fly til vort Hvilested, Jesu Wunder, saa maa Angest og Uro stilles og ophøre; thi Jesu Blod udslukker Helvedes Ild for os.

Fire og tyvende Betragtning.

Den ugudelige forlade sin Bei, og hver, som gjør Uret, sine Tanker og omvende sig til Herren, og han skal forbarme sig over ham, og til vor Gud; thi han skal mangfoldig tilgive! (Esf. 55, 7).

Hvor skulde der ikke være megen Forladelse, hvor Jesus, den eneste Raadestol, har udgydt saa meget Blod til vore Synders Forladelse! Hvor skulde Guds Brede være saa stor og forstrækkelig, at den ei ved Jesu mangfoldig udgytte Blod skulde være forsonet! Hvor skulde vor Syndeskyld være saa stor, at den ei ved vor Middelers utallige Blodsdraaber skulde være betalt! Hvor skulde vore Synder være saa mange, at de ei ved dette overflødig udgytte Blod skulde være afslettede! Kan jeg end ikke mærke, hvor ofte jeg feiler (Salm. 19, 13) ei heller vide Tal paa mine Synder, saa vil jeg dog ikke forsage; thi Jesus har udgydt Blod nok til at afslette alle mine utallige Synder. Hos mig er mange Synder, hos Jesus er megen Forladelse. Jeg bærer paa mange Synder, men i Jesu Blod er megen Forløsning. Er mine Synder end store, saa er dog Jesu Blod endnu vægtigere og overgaar alle Synder; thi det er Guds Spens eget Blod. Hvilke Synder skulde det ikke borttage? Naar jeg da ikke ved, hvor

jeg skal hen med mine Synder, saa vil jeg med alle udmattede og besværede Skjule mig i Jesu Bunder og Saar, og der finder jeg Hvile for min Sjæl. Thi af Jesu Blods Kilde udflyder de Strømme, som bortskyller alle mine Synder og nedsenker dem i Guds Barmhertigheds dybe Hav (Mat. 7, 19), saa at de aldrig mere skal ihukommes (Jer. 31, 34).

Er min Sjæl syg og mat og føler Smerthen af sine Saar, saa vil jeg lægge mig i min Hvile seng, Jesu Bunder, og tilbæke mig med hans Blods røde Dække. Her i Jesu Blod og Bunder finder jeg et Skjulested imod mine Synder, en Bøgedom for min Sjæl og en Beberkvælgelse og Styrke for mit Hjerte.

Al, min Jesu! dine Bunder,
 Ja en eneste Draabe Blod
 Rens mig af mine Synder,
 Stiller mine Synders Flob;
 Derfor vil jeg mig nu kvæge
 Og i dine Saar neblægge.
 Syndens Last jeg paa dig binder,
 Kast den i den dybe Sø,
 Lo mig vel af mine Synder,
 Gjør mig ren og hvid som Sne.
 Lad din gode Aand mig drive,
 At jeg hart hos dig kan blive.

Naar Guds hevrende Sværd er draget over os, og hans retfærdige Brede truer os med

Undergang og Fordærvelse, saa skal Jesu Bunder være vor Tilflugt, og Troen paa Jesu Blod skal bedække vore Hjerter, stasse os Sikkerhed for Guds Brede og afvende hans Straf fra os.

Dersom vi kristne ikke havde Jesu Blod til vor Sjæls Smykke, dersom vi ikke havde den salige Trøst, som flyder af hans Blod, saa var det ude med os, og vi havde ingen evig Salighed at vente. Fryd dig derfor, min Sjæl, i din Herres Jesu Blod!

Ligesom alle Helligdommens Kar maatte salves med den hellige Salveolie (2 Mos. 30, 27), saa bør du ogsaa, Synder, ligesom salve dine Sukke med Jesu Blod. Salv dit Hjerter, dine Tanker og dine Sanser med Jesu Blod, saa skal de blive hellige. Vi vil sige med Augustinus: I Jesu dyre og kostbare Blod, som er udøst til vor Trøst, ligger alt vort Haab og Troes Forvisning. I stor Usmagt behøver man en Hjertestyrkning. Jesu Kristi Blod skal være din og min Sjæls Hjertestyrkning, det skal styrke og opholde os til det evige Liv.

Man støde sig derfor ikke paa Jesu Blod, man spotte dog ikke dermed eller misbruge det; Jesus lader sig ikke spotte (Gal. 6, 7). Optag da min Sjæl, Jesu hellige Legems Blodsdraaber i en sand Tro og tag dermed den Betaling, som er skeet for dine Synder. De er dog Betalingen og Løsepengen for den ganske Verden. O, saa kom da hid min Sjæl! kom hid og tag

Betalingen for dine Synder af Jesu Kristi Blod. Hans udøst Blod er saa mægtigt til at sætte dig i Frihed og saa overflødigt til Betaling for Synden, at om alle faldne Syndere troede paa deres Forløser, saa kunde ingen blive holdt læn- gere i Satans Baand. Men hvo, som ikke tror, ham kan denne Betaling ikke hjælpe. Epiphanius siger rettelig til Kjetteren Manes: "Du nyder ingen Lod iblandt de dyrefjæbte Sjæle, efterdi du negter Kristi Blod; thi Troen giver ikke retfærdig uden Jesu Blod." Derfor siger Paulus (Rom. 3, 25): Gud har fremstillet ham til en Naadestol ved Troen paa hans Blod. Derfor maa vi i en fast Tro tilegne os dette dyrebare og kostbare Blod og søge vor eneste Trøst og bestandige Hjertets Glæde deri. I det jordiske Paradis var der en Strøm, som delte sig i fire Hovedstrømme (1 Mos. 2, 10). Jesu Blod er vore Sjæles rette Paradis. I Jesu Blod kan og bør vi leve, vandre og om- gaas, ja deri bør og kan vi nyde vor højeste Fryd, Lyst og Glæde.

Det Blod og Vand, som udrandt af Jesu Side, er en dyb Sø, som vi ikke kan finde Bund i (Ezech. 47, 5). Det er Livets Vand. Det er en Lægedom for de bedrøvede og beæng- stede Syndere, ligesom Bethesda Dam var det for de syge (Joh. 5, 2 — 4); det kan læge og vederkvæge deres Samvittigheder. O, et dyre- bart Blod! et usfatterligt og kraftigt Blod!

Naar det Blod, som ubrandt af Jesu Bunder, ved Troen bliver stænket paa vore Hjerter, saa giver det os det rette aandelige Liv (Joh. 6, 53. 54). Kjære kristen! forglem aldrig din Jesu saarede Hjerte. Tænk ofte paa Luthers Ord: „Den korsfæstede Jesus er mig i saa frisk Erindring, som om han denne Dag havde udøst sit Blod for mig“. Disse Tanker skal dæmpe alle dine Syndelyster, som det heber:

Naar du vil Jesu Saar i Hjertet stedse bære,
Skal Synden med sin Magt ei over dig regjere.

Naar Verden søger store Skatte og Rigdomme, saa søg du din Skat i Jesu Bunder. Der finder du alt det, som i Sandhed kan glæde dig. Saa mange Blodsbraaber, som der er ubrunden af Jesu Bunder, saa mange Alenobier finder du, af hvilke ethvert er mere værd end den hele Verden. Naar Verden søger Pragt og Prydelse, saa søg du dit deiligste Smykke i Jesu Bunder.

Kristi Blod og Retfærdighed
Min Vresklædning er, jeg ved,
Jeg dermed skal for Gud bestaa,
Naar jeg i Himlen skal indgaa.

Naar Verden søger sin Lyst og Glæde i Forsængelighed, saa søg du din Lyst i Jesu Bunder og sig: I min kjære Forsøfers Bunder og Saar vil jeg leve, i dem vil jeg lide, og i

dem vil jeg dø. Naar dette sker, saa skal du i Jesu Bunder og aabne Side finde de rigeste Trøstetilber. I din Jesu Side er der en Dør, gennem hvilken du kan gaa ind og lægge dig i hans Hjerte og derved undgaa alle Guds Bredes brusende Flober. Af Jesu Side udflyder den rette Livsens Balsam, som giver de aandelige døde Livet. Naar dine Synder bedrøver dig, saa er Jesu Bunder en Grav, i hvilken du ved Troen kan indeslutte dem. Naar Kors og Trængsel trykker dig, saa er der i Jesu Bunder en Hjertestyrkning, som kan vederbvæge din bængste Sjal. Naar Storm og Uveir bruser og larmer, saa er her en Hule, hvori du kan skjule dig. Naar du føler Guds Brede i din Sjal, saa er her det Blod, som taler bedre end Abel (Hebr. 12, 24). Er du fattig og forladt: her i Jesu Side og i hans Blod er en Skat, som er meget større end Himmel og Jord.

Den Skat, jeg have vil og faar
Er den, som er af Jesu Saar
Og aabne Side runden.

Naar din Dødstime kommer, da du skal gaa ud af Verden, saa er her i Jesu Side den rette Dør til Himmelen, saa at du kan sige:

Naar jeg tilsidst fra Verden gaar,
Saa skjul mig i din Sides Saar.

Ja, i Jesu Saar og Side finder du alt

det, som kan fornøje og glæde dig her i Tiden og hisset i Ewigheben.

Den engelske Biskop Anshelmus har opfat nogle herlige Spørgsmaal, som man skal foreholde en døende. Iblandt andet siger han: Først skal man spørge: Kjære Ven! glæder du dig ogsaa ved, at du kan dø i Troen paa Jesus Kristus? Tror du ogsaa, at du bliver salig ved Jesu Kristi Blod alene, som han har udgydt for dig? Derpaa skal den døende svare og sige: Ja visselig. Siden skal man tale saaledes til ham: Nu velan da, saa tak Jesum altid, saa længe du lever, og sæt al din Tillid til hans Død alene og hold dig ganske og aldeles til denne Jesu Død. Skjul dig med denne Død og med din Forlørsers blodige Sved og indsvøb dig deri. Om Gud vilde sige til dig: Se, du er en Synder, du har fortjent Døden og Fordømmelsen, saa skal du frimodig og usforærbet kunne svare: Jeg stiller min Herres Jesu Kristi dyre Død imellem mig og mine Synder og sætter hans aller helligste og blodige Fortjeneste istedetfor min egen Fortjeneste, af hvilken jeg aldeles ingen har. Saaledes var ogsaa Fru Sabine Salome Reichbrods findet, derfor sagde hun, da hun skulde dø:

Som sig en Fugl smukt ubi Skjul
I hule Træer forstikker,
Naar Storm og Slus i Luften sus,

Mennesker og Kvæg forstrækker,
Saa er, Herre Krist, min Tilflugt vist
Dine hellige Bunders Huler!
Naar Synd og Død mig før i Nød,
Vedst jeg mig da deri skjuler.

Ja, da hun mærkede, hvor nær hun var sit Livs Ende, var hun frimodig og trostede sig alt mere og mere ved sin Frelser, Jesus Kristus, og sankede sit salige Haabs Anker dybt ned i hans bloddryppende Bunder.

Naar nogen vil sove og hvile sødt, saa læder han sig gjerne anvise en vel opredt Seng. Dersom vi ogsaa sødt vil hensove i Døden, saa maa vi adlyde vor Sjælebrudgom, den Herre Jesus Kristus, som raaber: Min Due, som er i Klippens Rister, i Skjul i Taarnet, lad mig se din Skikkelse, lad mig høre din Røst! (Høis. 2, 14). Ja, hvor er der vel en sand og bestandig Hvile og Sikkerhed uden i Kristi Bunder?

Af! Jesu Krist min Frelser sød!
Som frelste mig med Blod og Død.
Af! slut mig ind i dine Saar,
Du er min Trøst ihvor jeg gaar.

Cassiodorus siger: Kristi Brud skjuler sig i hans Bunder og Saar og bor deri, idet hun grunder sit ganske Haab paa sin Frelseres bitre Lidelse.

Naar en sand troende ligger paa sin Syge-

feng og skal du, hvor er da vel hans Dine henvendte? Ser ikke hans Dine altid i Anden og Troen hen til Kristus paa Korset, ligesom Israelliternes Dine saa hen til Kobberslangen? Hvor er vel hans Hænder? Omspænder og omfavner de ikke alle Lider Kristus paa Korset, ligesom Josef af Arimathæa gjorde, da han tog Jesu Legeme ned af Korset (Joh. 19, 38). Hvor er hans Fødder? Staar de ikke i Anden under Kristi Kors ligesom Jomfru Maria? Betragter han ikke med en brændende Unbagt sin Jesum paa Korset? Hvor er hans Hjerter, Sind og alle hans Tanker? Intet andet Sted end ved Jesu Bunder, hvilke frelser, læger og bevarer. Hvor er hans Sjæl? Den er altid ligesom Johannes ved Jesu Bryst (Joh. 21, 20). Hvor er hans Mund? Den er altid i Anden og Troen ved Jesu aabne Sides Saar, af hvilket den allersjæst i Daaben har faaet det saliggjørende Vand og Blod og endnu ved Troen faar Jesu eget Blod, det nye Testaments eller Pagtens Blod (Zachar. 9, 11). Her kan man sige: O, en salig Dødsdag! O, en ret god og stille Frihedsdag! Da kan man ret sige: Hans Jammer og Glæde er kommen til en salig Ende. Bernhardus siger: „Jeg begjærer at leve og dø imellem mine Frelseres Arme.“ Endogsaa i Graven ligger han endnu ligesom ved sin Frelseres Side og imellem hans Kjærligheds Arme. Intet Jordstjælv, ingen Verdens

Tummel, ingen Klippernes Ruagen og Bragen skal eller kan da forstrække ham, intet Menneſte kan opvække ham; thi Jesus Kristus, Guds Søn, skal selv oplade Himmelenes Dør og føre ham til det evige Liv.

Tillæg.

Eksempler paa
troende Sjæle, som
især i deres Dødsstund
har trøstet sig ved Jesu blodige
Lidelse og er frimodige og salige
hensjovede i Troen paa deres Frelser.

Fru Agnes Jedliß var i sin Død frimodig og sagde: „Jeg frygter aldeles ikke for Døden. Min Herre Jesus skal vel hjælpe mig til at overvinde den. Jeg vil som Fuglen i Uveirs Lid skjule mig i min Frelseres hule Side, der skal jeg nok være sikker. Jeg er jo dog tegnet i hans Hænder, og deraf skal ingen Djævel ubrive mig.“ Derpaa sov hun hen.

Fru Pinkerts sagde paa sin Dødsfæng, at hun i en fast Tro vilde indeslutte sig i den Herres Jesu saliggjørende Bunder og Saar. Paa sin kjære Frelser vilde hun baade leve og dø og ikke tvile paa, at han jo snart skulde

give hende med den gamle Simeon en salig Hensart herfra.

Da Lucas Pollio skulde dø, lod han sætte ved sin Sygeseng den korsfæstede Kristi Billede og den paa Oljehjerget knælende, bedende og blodsvedende Jesu Billede for derved at erindre sig sin Frelseres Korsfæstelse, hans Kamp, Bøn og blodige Svædi i Gethsemane og har i Døden dermed trøstet og fornyet sig og er salig hensovet efter at have sagt disse Ord — som ellers var hans Livsprog —: De retfærdige skal gaa hen til det evige Liv (Matth. 25, 46).

Karl Fredrik den første til Anhalt sagde blandt andet paa sin Sygeseng disse Ord:

„Forklar dig i det Billede
Til Trøst i al min Nød,
Hvor du, o Lam! har villet
Slet bløde dig til Død.

Paa Jesu Saar og Smerte
Mit Die stedse ser,
Ham vil jeg til mit Hjerte
Fast trykke, og da er
Jeg vis, jeg salig bliver,
Naar jeg min Aand opgiver.“

Efter den Tid frydede han sig ved vor Jesu fem Bunder og Saar, til hvilke han endog i sin Døds Nød tog sin Tilflugt, og gennem

hvilke han vilde drage ind i det himmelske Fædreland, som det heber i dette Vers:

J din Side vil jeg flyde,
Naar jeg udaf Verden gaar,
Dine Bunder skal mig blive
Aarsag, at jeg Himlen faar.

Elisabeth af Schwarzburg sagde blandt andet i sin sidste Sygdom: „Jesus er min Jesus, ingen skal kunne indbilde mig, at du min Jesus vil lukke dine Bunder og Saar for mig, hvilke er mig en Naadens Dør; thi før var det muligt, at dit Hjerte endnu engang maatte bløde i dig.“ Derefter sagde hun: „Åh, Gud ske Lov! at jeg er opdraget i den sande og rette kristelige lutheriske Religion, i hvilken jeg ikke behøver at tvile om min Salighed, men tør tro fuldt og fast, at jeg formedelst Jesu Blod er et Saligheds Barn og Arving og kan i samme Dieblid, som min Sjæl og mit Legeme skilles, komme til min Gud i Himmelen.“ Ratten før hendes Bortgang fra Verden sagde hun:

„Forklar dig i det Billede
Til Trøst i al min Nød
Hvor du, o Lam! har villet
Slet bløde dig til Død.

Naar du aldeles blegner
I sidste Nød og Død,

Jeg da dig mig tilegner
Dg tar i Arm og Skjød."

Da hun derefter saa meget glad og fornøjet ud, og man spurgte hende, hvorfor hun var saa glad, svarede hun: "Jeg ser Himmelen aaben og min Jesus staaende for mig fuld af Blod og Bunder (Aab. 5, 6). O, hvilken Glæde! Nu behøver jeg ikke mere som hidtil at tælle Dagene. I dag kommer jeg til min kjære Jesus." Derpaa sov hun sagte og salig hen.

En troende og Jesus elskende Sjæl hænger fast ved Jesus ligesom et Barn ved sin Moder. Og omendstjont et saadant Menneſte, fordi det elsker sin Frelser, undertiden maa lide megen Kummer, Forsølgelse og Fortræd, saa lader det sig dog ved alt dette opmuntre til en mere brændende Kjærlighed efter den Herres Jesu sjælevederkvægende Trøst; thi det er forfiktret om, at alle Ting maa tjene de troende tilgode (Rom. 8, 28). Herpaa har vi et Eksempel i Sofie Juliane af Schwartzburg. Hun var Jesus saa hengiven af sit ganske Hjerter, at alle maatte forundre sig over hende. Hendes første og sidste Ord var Jesus. I de fire sidste Dage, hun levede, talte hun steds om Jesus og raabte paa hans Navn tit og ofte med inderlig Kjærlighed og Andagt. I blandt andet sagde hun: "Jesus er mit ganske Liv. Jesu! du i mig og jeg i dig, derfor vil jeg takke dig evin-

delig. Jesus er mit alt, og jeg er intet, men Jesus alene er det. Jesu Hjerter og mit Hjerter er et Hjerter. Jesus er min Eiendom; thi han har forløst mig, at jeg skal være hans egen." Da Klokkerne samme Dag slog tolv, fortalte hun, at hun var født samme Dag og samme Time, takkede sin Frelser med opløste Hænder for den hellige Daab og sang med lydelig Røst:

Jesu Blod, den ædle Saft
Har saadan Fynd og Kraft,
Alt og den mindste Draabe
Al Verdens Folk tilhøbe
Kan frelse og bekriige
Al Satans Magt og Rige.

En anden Gang sagde hun: "Jesus! Jesus! Jesus! du er dog min, og jeg bliver din." Atter en anden Gang sagde hun: "Jeg er allerede i Himmelen. Min Himmel paa Jorden er i min Jesus. Jeg er salig i Troen og skal ogsaa snart være det i Beskuelsen. Jeg føler en Forsmag paa den evige Salighed, og det er mig, som om jeg allerede var i Himmelen. O! der kommer min Jesus fuld af Blodsdraaber, tager mig ligesom ved sin Haand, pryder mig med sit hellige Blod som sin Brud og fører mig til det himmelske Bryllup, hvor jeg skal se mine med Glæde. Jeg ser ham godt, og lægger mine Hænder i hans hellige Bunder. Hvilken Glæde! Jesus min Sjæls Brudgom har nu mig, sin

Brud. Jesus min Hyrde har mig, sit Lam. Jesus har nu gjenfundet det fortabte. En Synder og Frelseren er nu samlede. Min Jesu Blodsdraaber gjælder mere end mine og den ganske Verdens Synder." Da hun havde slumret lidt, spurgte hun: "Hvor er nu min Jesus?" Men hun svarede ogsaa straks selv: "Der er han, min kjære Jesus. Jeg slipper ham ikke, og han slipper heller ikke mig. Jeg er lig Bruden, som siger (Høis. 3, 1): Jeg søgte min kjære Jesus, og jeg fandt ham ikke. Nu har jeg, Gud ske Lov! fundet ham, nu vil jeg fast omfavne ham og albeles ikke slippe ham, spænd han fører mig ind i Himmelen. Intet hjælper mig uden Jesus. Naar jeg kun har hans Blodsdraaber, saa er jeg hjulpen. Jesus alene er min Hjælp. Jesus er min," sagde hun vel tyve Gange med opløstede Hænder og lagde ellers til:

Ingen, ingen kan indbilde
 Mig, at du min Frelser vilde
 Lukke dine Saar for mig,
 Nei! o nei! dit blodigt Hjerte
 Absent er og sør af Smerte
 Skalde breste ubi dig.

"Ingen Synd nager mig mere; thi Jesus har ubflettet alle mine Synder. Gud ske Lov og Tak! for den Trøst og Naade, som han skjænker mig. Med Jesus kæmper jeg, med ham overvinder jeg, og med ham triumferer jeg.

Med Jesus kan vi gjøre store Gjerninger." Hun talte endnu mere om Jesus og sagde blandt andet: "Kom min Jesu, du skjønne Glædens Krone, i dine Hænder befaler jeg min Mand." Og da hun blev spurgt, om hun nu vilde dø i Troen paa Jesus alene, gav hun et længselsfuldt Tegn med Dinene. Kort forud, da hun neppe kunde røre sin Tunge, og hendes Lemmer næsten var døde, var hendes sidste Ord: "Jesus alene." Derefter sov hun rolig hen.

Naar du i din Dødsstund af Mæthed ikke kan tale mere, saa lad endda dine Dine i en sand Tro være henvendte paa din paa Oliebjerget blodbedende Blodbrudgom, opsant hans blodige Sveds kostbare Draaber og hans Taaers ædle Vand i dit Hjerte og sig: Min Jesu!

Dit Blod, som randt saa saare,
 Dit Strig og tusind Taare,
 Din Dødsens Kamp og Sved
 Min arme Sjæl lad tage
 Omfider og lebsage
 Til evig Fryd og Salighed.

Endelig skal din Jesu blodige Sved tjene dig til Trøst endog i den hjerste Dom. Saa mange Blodsdraaber, som Jesus har udøst, saa mange Talsmænd er der for dig for Guds Throne. Nu min Jesu!

Naar jeg skal i Døden blegne,
 Lad min Tro din blodig Sved

Da opsanke og tilegne
 Sig, ja lad til Salighed
 Den Svøb, som fra dit Ansigt kom,
 Tale for mig i Guds Dom.

Alle de, som elsker Frelseren, agter hans Blod og Retfærdighed for deres skjønneste Vres- og Bryllupsklæde, i hvilket de i Rød og Jammer, i Liv og Død ene og alene glæder sig, og i hvilket de modstaa Djævelen ret forsærbelig. Naar de kun viser ham dette røde Klæde, Jesu Blod, saa maa han straks til med al sin Trods.

Dette har Benigna Salms vel overveiet i sit Hjerte. Derfor har hun selv itide syet sin Ligkjortel, der var bestykket med rød Silke, og hvorpaa var heftet en Seddel med disse tillidsfulde Ord:

J det med Kristi Blod besprængte Silkeklæde
 Vil jeg indvilde mig, naar jeg af Verden gaar,
 Og ud med Glæde af den usle Verden træde
 Ind i den Glæde, som jeg for Guds Throne faar.

Den berømte Keiser Karl den femte har kort før sin Død bebet med længselsfulde Sukke: „Jeg beber dig Herre Jesu! at du vil forlade mig mine Synder og to min syndige Sjæl i dit Blod.“

Hvilken Glæde hans Broder Ferdinand den første har havt i Jesu Blods aandelige Sjælesmykke, det kan sees deraf, at han alvorlig paa-

lagde sin Skriftefader, at han ved hans Endeligt ikke skulde sige ham andet, end hvorledes han skulde sætte sin Tillid til Jesu Kristi blodige Bunder og Saar, hvorpaa han frimodig vilde skilles herfra.

Marstgreve af Brandenburg troede ikke at kunne hvile sødt i Døden uden i Kristi Bunder. Hvorledes Fyrstinde Johanne Elisabeth er gaaet ud af denne Jammerdal i en hjertelig Tro og Tillid til Jesu Blod og Bunder, kan man se deraf, at jo mere hendes Endeligt nærmede sig, jo oftere sagde hun til sin Skriftefader: „Erindre mig flittig om min Herres Jesu Kristi Blod. Sig mig ofte min Rigtekst; thi jeg forlader mig ene og alene paa Jesu Kristi Blod.“ Grevinde Emilia af Schwarzenburg svarede, da hun i sin Sygdom blev spurgt, hvorledes hun havde sovet: „Jeg har vel ikke sovet, men jeg har dog hvilet godt i Jesu Bunder.“ Og i Særdeleshed sagde hun: „Jesu Kristi Svaghed er min Styrke, Jesu Bunder er min Lægedom, Kristi Kors er min Seier, Jesu Død er mit Liv. Kristi Blodsudgydelse er min Vederkvælgelse.“ I denne Tro døde hun.

O! hvor herligt har ikke alle disse fundet Jesu Forløsnings Blod at være! Hvor herligt har de ikke smykket deres Sjæle dermed! Hvor vel har de ikke berebt sig til Lammets Bryllup! (Mat. 19, 7. 8). Dette er dem, som er komne ud af den store Trængsel og har tvættet sine

lange Kjortler og gjort dem hvide i Lammets Blod. Derfor er de for Guds Throne og tjene ham Dag og Nat i hans Tempel (Aab. 7, 14).

Det er derfor billigt, at vi ikke foragter Jesu Blod, men at vi agter det høit og dyrebart.

Da Keiser Maximilian stred med Døden, og Biskop Lambertus Gruterus bad om at faa komme til ham, vilde Keiseren ikke lade ham faa komme, spænd Gruterus lovede ikke at tale om andet end Jesu Kristi Fortjeneste og blodige Sved, hvilket Biskopen ogsaa gjorde. Da denne endelig spurgte ham, om han vilde stilles herfra i denne Tro, svarede Keiseren: „Ja, jeg begjærer intet andet“ og derpaa døde han salig i sin korsfæstede Herre Jesus. En Provst i Meissen kaldte en ung Domherre til sig og bad ham indstændig, at han i hans Endeligt vilde erindre ham om tre Ting. Først om de blodige Sveddraaber, som Kristus i sin Angest har udgydt, for at hans Synder ikke skulde ængste ham. Dernæst om den store Pine, som Kristus har lidt og ubstaaet paa Korset for ham, paa det at han i sin Svagheit ikke skulde føle den haarde og svære Straf, som han ved sine Synder havde fortjent. For det tredie om de trøstefulde Ord, hvormed Kristus bad for dem, som korsfæstede ham, og forjættede Nøveren Paradiset, for at han, naar han opgav sin Aand, ikke skulde forlange, men vide, at Kristus af hjertelig Kjærlighed vilde tage ham i sine Hænder og oplade

Himmelen for ham, hvor han ikke kunde komme ind ved sine egne Gjærninger. Den unge Domherre foreholdt ham dette i hans sidste Døds Nød, hvorpaa den gamle Fader frimodig og salig stilledes herfra. Dersom ogsaa vi salig vil fare fra denne Verden, saa maa vi følge disse Eksempler, gribe Kristi Døds-kamp og blodige Sved og derpaa befale vore Sjæle i Guds Hænder, sigende: Fader, i dine Hænder befaler jeg min Aand. I den hellige Skrift bliver al Forløsning, Salighed og Synds Forladelse alene tilskrevet Jesu Lidelse, Død og Blod. (Kol. 1, 14; Ef. 1, 7; 1 Petr. 1, 18, 19; 1 Joh. 1, 7). Med dette Sprog (1 Joh. 1, 7) har derfor ogsaa Antonius Cøler, Borgmester i Lübeck, trøstet sig i sin Død og har i Anledning af de Ord: Jesu Kristi, Guds Søns, Blod renser os fra al Synd i sin Sygdom stedsført i Munden: „Fra alle, alle Synder og ikke blot fra nogle saa.“ Ja, han har af inderlig Glæde og fuld af Hjertets Fryd sagt: „O, det søde Jesu Blod, det Blod, hvorved jeg er forløst, det Blod, som renser mig fra al Urenhed!“ Derpaa henvendte han salig i Troen paa sin Forløser Jesus Kristus.

Se her, o kristen! hvilken Kraft din korsfæstede Jesu dyrebare Blod har til Omvendelse, til Trøst for de døende og til at styrke dem indtil deres sidste Aandebæret. Hold dig i din sidste Døds Nød til dette Jesu Blods dyrebare

Skat og til hans fulblomme Fyldestgjørelse og sig i Troen:

Jeg skjule vil min Sjæl ubi min Jesu Saar.
Dg med hans Blod bestænkt af Verden salig gaar.

Da Paulus den femte stiftede Blodridderordenen har han befalet, at de, som fik den Orden, skulde om Halsen bære to Englebilleder med tre derpaa liggende Blodsdraaber som Ordensstegn med følgende Paaskrift: Naar Jesus med sit Blod er i Hjertet, saa kan ingen Bedrøvelse herse der. Ja sandelig! hvo, som har Jesum med hans rosenfarvede Blod i Hjertet ved en sand Tro, han kan synge med Glæde. Grev Henrik af Meissen skrev i sin Sygdom til sin Skriftefader, at han forlob sig alene paa det evige, fuldgjældige Offer og paa den Fyldestgjørelse og Forsoning, som hans Forløser og Saliggjører Kristus havde gjort for ham; thi han har med sit Blod indskrevet og indtegnat ham i Livens Bog, hvoraf han ikke skulde udslettes. Ja, en i Troen døende Sjæl kan sandelig fast forlade sig paa sin trofaste Forløseres Blod! Saa mange Blodsdraaber, som der er udrundne af Jesu hellige Bunder, saa mange Edelstene har vi til Pant paa vore Sjæles evige Salighed. Derfor kan troende Sjæle træde frem med et sanddru Hjerte, i Troens fulde Forvisning, ved Bestænkelsen rensede i Hjerterne fra en ond Samvittighed og aftvæt-

tede paa Legemet med rent Vand og holde fast ved Haabets urokkelige Bekjendelse og ikke vakle (Hebr. 10, 22). De kan frimodig sige med Augustin: "I min Forløseres Bunder og Saar sover jeg sikkert og hviler sødt." I min Frelseres Arme vil jeg leve, i dem vil jeg dø. Ja, det dyrebare Blod, som Kristus Jesus har udøst for os og alle Menneſter er et ubevægeligt Pant paa Naaden, et sikkert Pant paa Saligheden. I Jesu Blod har vi Rigdom i Fattigdom, Sikkerhed i Ufred, Dverfældighed i Mangel, Beskyttelse i al Nød, ja Livet i Døden. Derfor kan en troende Sjæl sige:

Jeg frygter Døden ei,
Men iler til Jesu Bunder,
De er min Himmelvei
Dg Grund, hvor jeg mig grunder.
Min Seng, hvorpaa jeg dø,
Min Grav er Jesu Bunder,
De mig til Livet før
I Dødens sidste Stunder.

Hvo, som engang i Troen har bestuet Frelseren i hans blodige Skikkelse paa Korset, han skal ikke se Døden, men leve evindeligt (Joh. 6, 40). Det kommer alene an paa, at man ikke slipper Jesum, men beholder ham saaledes, som han har hængt paa Korset til vor Velsignelse. Da holder man et dagligt Kjærlighedsmaaltid ved Jesu Saar og Bunder, og saa ofte

man i Samsund med andre Guds Dørn nyder Herrens Nadvære, som han i sit Livs sidste Nat har indsat som en høitidelig Ihukommelse om sin Død (Luk. 22, 19), og saa ofte man i, med og under det velsignede Brød og Vin æder hans Legeme og drikker hans Blod med en ved hans Blod rensket Mund, saa ofte faar man paany den Forsikring, at man ikke skal dø, men leve i al Ewigheid. Thi naar vi tror paa Guds Søn, saa dømmes vi ikke, men er gaaen over fra Døden til Livet (Joh. 3, 18; 5, 24). Om en kunde prange med mange tusinde Dyder og fra Moders Liv af maasse var saa ustraffelig, at han neppe vidste, hvad Kjød og Blod, hvad Gjerrighed og Hovmod var, og han ikke kunde fremvise Jesu Blod, med hvilket hans Samvittighed i Troen var bestænket, saa var det Haab, han gjorde sig om at blive salig, blot en Drøm og hans maasse derpaa grundede Frimodighed kun en kjødelig Sikkerhed. Ja, om nogen var optraadt ved Lovens Røst og fra den Tid af var bleven et ganske andet Menneffe, end han før havde været, og i mange Aar med alt Alvor havde øvet sig i sine selvgjorte Gjerninger, saa gaar han dog med alt dette fortabt, dersom han ikke tilsidst bliver en arm Synder, som i Troen kryber hen til Jesu Kors og lader sig skjænke Synsforladelse. Herpaa var Anna Katharina Hüttemann et Exempel. Hun var opvækket af sin Synsøvn, var en tidlang al-

vorlig og tro; men da hun ikke kom til Frelseren og fik Forsikring om sine Synders Forladelse, henfaldt hun til et lunfent Væsen og sov ind igjen, som hun selv fortalte i sin Sygdom. Og omendstjont hun altid havde været from og stillkelig, havde ingen fornærmet, gjerne hørt Guds Ord og ellers gjort meget godt, saa havde hun ingen Frimodighed til at dø og bekjendte i sin sidste Sygdom, at det ikke kunde hjælpe hende. Thi efterdt hun ingen Synsforladelse og intet nyt Hjerte havde, saa turde hun ikke nærme sig til Guds Dom, men var i en elendig Tilstand. Og det er visselig Sandhed, at naar man kommer til Ewigheidens Porte, saa maa man have noget andet at bestaa med end sin egen Aetsærdighed. Man maa have en Samvittighed bestænket med Kristi Blod (Hebr. 9, 14), ellers gaar man fortabt, om man forøvrigt ikke havde begaaet en eneste udbortes Synd. Da hun derfor erkjendte sig skyldig til den evige Fordømmelse, at hun troede, at Jesus har udøst sit Blod og dermed betalt for alle hendes Synder, og at hun længtes efter intet andet end hans Naade, saa forsikrede hendes Lærere hende i Jesu Kristi Navn, at alle hendes Synder var hende forladte og kastede i Havets Dybheder (Mich. 7, 19). Da fik hun en fuld Forsikring om Naaden, hendes Ansigt blev forandret, hun saa frimodig og glad ud og sagde med høi Røst: „Åh, hvor glad jeg er! Nu

tror jeg, at Frelseren har antaget mig." Kort før sin Udgang af Verden takkede hun Frelseren for den Barmhjertighed, som han havde ladet hende som en arm Synderinde vederfares, idet han havde toet hende af hendes Synder med sit Blod. Da hun blev en Synderinde, der intet fandt hos sig selv, som hun kunde bringe frem for Gud, da hun saa, at hendes Sjæl var nøgen, da hendes egen Retsfærdighed forsvandt som en Spindelbæve for den almægtiges Ansigt, da Synden og Guds Brede trykkede hendes Sjæl, og hun derfor af Hjertet længtes efter Naade, da blev hun beklædt med Jesu Retsfærdighed, og hendes Synder blev hende forladte. Hendes Frelser slog med sit Forsoningsblod en Streg over alle hendes Synder, og han fremviste hende i sine blodige Arme for sin Fader, hvorledes han havde betalt for hende. Da blev hun løs fra sin Syndebyrde, hendes Hjerte fandt Fred, hun kunde inderlig glæde sig, og hendes Død blev forvandlet til en sød Søvn.

Al vor Salighed i Tid og Evighed udflyder fra Jesu Blod. Ved hans Blod og Saar er vi forligte med Gud. Naar du nu ser dig fordsømt og ved intet Naad og ingen Redning, da bliver det et ret glædeligt Budskab at høre: Han er slagtet og har med sit Blod kjøbt os til Gud (Aab. 5, 9). Hvo, som tror dette, han er salig. O! tænker da et armt Menneske, som anser sig fortabt, er dette sandt? Er det muligt, at jeg

skal blive salig, naar jeg i Troen annammer Jesu Blod og forlader mig derpaa? Nu, saa skal jeg heller ikke dø i Synden eller omkomme med Legem og Sjæl.

Dg ligesom Præsten i det gamle Testamente med et Bækken optog Blodet, der udstømmede af Saaret, som blev givet det slagtede Dofferdyr, saaledes er Troen. Man lægger ved Troen Hjertet op til Jesu aabne Vunder, optager det slagtede Lams Blod deri og annammer denne Livsens Saft saa begjærlig som et nysødt Barn sin Mælk. Fra den Tid af lever Troen i Jesu Blod ligesom i sit Element. En Sjæl behøver i sin Naadestand Jesu Blod til al sin Nødtørstighed. Thi omendstjænt vor Samvittighed ved Jesu Blod er renset fra døde Gjerninger til at tjene den levende Gud (Hebr. 9, 14), saa maa vi dog, efterdi vi lever i en uren Verden, daglig gjøre vore Klæder hvide i Lammets Blod (Aab. 7, 14). Vi har Synd (1 Joh. 1, 8), Synden omringer og omgiver os (Hebr. 12, 1), og vi paadrager os daglig Skyld, som vi maa afbede. Hvo kan mærke Bildfævelser? (Salm. 19, 13). Derfor behøver vi steds Kristi Blod; thi uden det kan vi aldrig bestaa for Guds Dom. Deraf kommer det, at de troende steds ærer Jesu Blod, og at den Sang: Kristi Blod og Retsfærdighed, det er mit Smykke, bliver dem aldrig gammel, men den bliver dem daglig mere ny og vigtig. Derfor betjener en

Sjæl sig ogsaa af dette i sin Dødsstund. Egen Hellighed, Fromhed og Dyder er da kun Hedsommelige Trøstere. Men et Meenneske, som i Troen kan foreholde Gud i Døden dette Blod, er saligt. Det har Anna Margrethe Henkels med sit Eksempel bevidnet. Hun blev bestandig en høiet Synderinde, hvis Nos alene var Jesu Bunder, som han fik i sin Lidelse. Derfor bekjendte hun og med Frimodighed paa sit yderste: Fra den Tid af, at Frelseren paa Korset i sit Blod var bleven hende bekjendt, havde hun en bestandig No og Fred i sit Hjerte med Gud.

Marie Elisabeth Vid bad i sin sidste Sygdom ofte meget hjertelig vor Frelser, at han dog vilde forbarme sig over hende og bestaenke hende med sit Blod, og da vilde hun gjerne dø. I blandt andet erindrede hun sig ogsaa Kristi Lidelse i Urtegaarden og sagde: „Ak! hvad er det dog for en Kjærlighed, at den Herre Jesus har svedet Blod og det for vore Synder! Hvo kan nok takke ham derfor!“ En anden Gang sagde hun: „O, at den Herre Jesus dog vilde forbarme sig over mig og give mig en Smule af sin Naade, en Draabe af sit Blod i mit Hjerte. Han har jo dog udøst saa meget. Frelser! forbarme dig dog over mig arme fortabte Barn, aften alle mine Synder med dit usfyldige Blod. Styrk mig ved din Glædes Mand, læg mig med dine Saar og Bunder. Jeg forlanger ikke meget. Dersom jeg blot saar

gjøre et Troes Blik ind i hans Bunder og Saar, o, hvor gjerne vilde jeg da dø.“ Deres efter sagde hun med megen Frimodighed: „Jesus er min, og jeg er hans.“ Og da man spurgte hende, hvorpaa hun grundede sit visse Haab, som hun havde om den evige Salighed, svarede hun: „Paa intet andet end Jesu blodige Saar og Bunder. Jeg bad ham om en Draabe, men nu har han givet mig alt det, som han har lidt og gjort for mig. Nu hviler jeg i hans Saar, nu er jeg bestaenket og i Troen omgivet med hans Blod.“ Hendes Hjertes Længsel var, at Jesus, hendes Sjæls Brudgom, snart vilde hente hende til sig, og jo mere hendes Livs Ende nærmede sig, jo større blev hendes Frimodighed.

Da Henrik Jakob Sønneten blev spurgt, hvorledes han var tilmode, da det efter al Sandsynlighed lakkede mod hans Livs Ende, svarede han: „Jeg venter med Glæde paa den Tid, da min Frelser skal komme. Mit Hjerte længes efter ganske at hvile i hans Saar og Bunder.“ Da han blev spurgt, om han ikke var bange for Døden, svarede han: „Nei, hvem vilde frygte for snart at se og omfavne sin Brudgom og være hos ham i hans Kammer“ (Høis. 3, 4). Og da han endelig blev spurgt: Hvorpaa vil du beraabe dig, naar din sidste Time nærmer sig? svarede han: „Paa intet an-

det end Jesu Blod, som hjælper alle arme Syndere, der intet andet har at stole paa."

Nogle Timer før sin Udgang af Verden talte han meget med de omkringstaaende om Guds Lam og dets Blod og om, hvad Jesu Blod kan udrette hos en Synder. Han var bestandig glad og lod ikke af at tale om Frelseren og hans Blod indtil en Time før sin Død, da han blev stille og derpaa sagte hensov.

Saaledes har de troende i sin Dødsstund ikke noget at fremvise, om hvilket de kan sige: Dette har jeg forhvervet mig med mit Arbejde, med mine Gjerninger, dette har jeg gjort, og dette skal nu gjøre mig salig. Nei, de maa befende: Intet uden Jesu Kristi Naade, intet uden hans Fortjeneste alene gjør mig syndige Orm retfærdig og salig. Derfor kan de ogsaa med Fryd og Fred i deres Dødsstund hensove i Jesu Vunder og aabne Side og behøver heller ikke at plage sig med deres egen Retfærdighed og Fromhed; men

Bliver Syndere, som faar
I Himlen Steb for Jesu Saar.

Kjære Frelsermand! du, som er Syndens Frelser, vi tilbeder og takker dig, at du ved dit Blods Udgydelse har aabnet os en ny og levende Vej til det hellige (Hebr. 10, 19), paa hvilken vi kan gjøre sikre Trin og ved at erfare din Forsonings Naade med opløste Hoveder

kan vente paa vor fuldkomne Forløsning. Vær os at betænke, at vort Liv henflyder som en hastig Strøm, og at vore Dage iler mod Ewigheben. Drag os derfor ind i dit salige Samfund, saa at du i vor sidste Stund ikke skal finde os anderledes end hvilende i din Naade, aastoede i dit Blod, indsluttede i dine Vunder og beseglede med din Naad til Forløsningens Dag (Ef. 1, 13. 14).

Bøn.

O, Jesu! hvo har nogensinde ladet sin Side aabne og sit Hjerte saare saaledes som du? Derved har du tydeligt vist os, at vi ikke skal tvile paa, at dit Hjerte brænder af Kjærlighed og Forbarmelse; thi alle dine Blodsdraaber er lutter Talsmænd, som forsikrer os om din Kjærlighed. I din Sidevunde finder den beangste Sjel Livet. I din Sidehule finder den forfulgte Sjel Sikkerhed. Her er den levende Kilbe, hvor en vaansmægtig Sjel finder Vederkvælgelse. Her udflyder Livsens Balsam, hvori den syge Sjel finder en tilforladelig Lægedom. Ja, her i din Side er det forjættede Land, hvor en døende Sjel finder Hvile. Dit Hjerte er en Barmhjertigheds Bolig, derfor er det saaret for

vor Skyld. Ja, det blev just derfor aabnet, at Barmhertighedens Strømme kunde udflyde af det over den ganske Verden. Af dit saarede Hjerter udflød Blod og Vand til Forsoning og Renselse for os. Her er Velsignelsens Kilde, her er Livsens Vand, her er den aabne Kilde, i hvilken Synden astoes. Lad mig, o Jesu! øse Vand med Glæde af denne Saligheds Kilde (Ej. 12, 3). Giv, at jeg som en bange Due flyver ind i denne Klippes Hule, ja, at jeg som en tørstig Hjort løber til denne Livsens Kilde (Salm. 42, 2), og at jeg som en naabehungrig Synder vederkvæger mig ved denne Naades Brønd. Lad mit haarde Hjerter blive blødgjort, lad mit kolde Hjerter blive antændt i Kjærlighed til dig, lad mit ulydige Hjerter blive bevæget, lad mit ukjærlige Hjerter blive mildt og lad mit vantro Hjerter blive bragt til Troen. Lad din aabne Side være min Tilflugt, naar Satan forfølger mig. Lad den være mit Brudekammer, i hvilket jeg i Nanden troloves med dig. Og naar jeg engang skal gaa ud af Verden, saa lad din aabne Side være mig en Dør, hvorigennem jeg kan gaa ind for din Faders Throne og staa ved din Side som en smykket Brud. Ja, Jesu! det er min daglige Hjertets Begjæring til dig:

Gjennem Sidens aabne Dør
Du min arme Sjæl hjemfør.

Nu, saa takker jeg dig da hjertelig for al din Pine og for din store Bedrøvelse, da din Sjæl var bedrøvet indtil Døden, da Lidelser omgav dig uden Tal. Jeg takker dig for enhver Blodsdråbe, som udbrændt af dit hellige Legeme. Saa ofte mit Hjerter bevæger sig, saa ofte burde det ogsaa takke, love og prise dig. Men jeg beber ogsaa i dybeste Ybmygghed, at du vil lade din Døds Kamp, dit Blod og alt det, du i Taalmodighed har lidt, blive mig til Velsignelse, Frelse, Trøst, Liv og Salighed. Lad dog dit allerhelligste Blod ikke være spilt paa mig arme Synder; men giv, at jeg som din Brud, som du min Blodbrudgom saa dyrt har forhvervet dig, altid forbliver i dig tro, saa at jeg ikke igjen mister dit blodige Rejsfærdigheds Klæde, men engang kan saa staa ved din Side som din deilig smykkede Brud. Jesu! hør mig og hjælp mig for din Døds Kamp og blodige Sved! Amen.

Mel. O Jesu din Gutmælske.

Det Vand, som ud ved Spydets Stød
Af Jesu Kristi Side flød,
Mit Bad det være, og hans Blod
Husvæle mig, mit Sind og Mod.

Hans Sved, som fra hans Ansigt kom
Lad mig ei sælbe i Guds Dom,
Hans Drøvelse, Kors, Angst og Trøst
Mig give stedse Kraft og Trøst!

Kristus i Gethsemane.

O, Jesu Krist! hør mig,
 Optag og skjul mig ubi dig,
 Ibslut mig vel i dine Saar,
 At jeg for Fienden sikker staar.

Middel

til

Gudfrygtigheds Øvelse,

af

Christian Schriver.

Der findes ofte de, hvilke vel ikke ere Gudfrygtigheds Habere, men de bilde sig ind, at dens Øvelse er saa tung og besværlig, at de ikke ville begynde derpaa. Endel undskyldte sig med deres onde Vane, med deres Sind og Vilje, eller hunderlige Tilbøielighed til den eller den Synd, og mene, de kan ikke lade saadant. Endel skyldte paa deres Stand, Andre paa deres Bestillinger, Andre paa deres Forretninger, og mene, at disse ikke tilstæde dem, at de bekymre sig om Kristendommen. Andre undskyldte sig med deres Ensolbighed og Uvidenhed, og tænke, Gud maa paa saadan Maade vel være tilfreds med dem, og andet mere.

Herimod er at vide, at naar vi betænke

vores sidste Ende, nemlig: At det enten løber ud paa den evige Herlighed og Salighed, eller den evige Fordømmelse og Helvedes Pine, da skal vi letteligen forglemme saadanne lunke Undskyldninger. Hvad hjælper vel vores Forevending? Monne den og kan frelse os fra Helvede? De Mænd, som vare indbudne til den store Nadvære, sagde ei: Vi ville ikke komme; men, jeg beder dig, hav mig undskyldt, jeg kan ikke komme; dog heber det om dem: Jeg siger Eder, at ingen af dem skal smage min Nadvære.

Men at Kristendommen og den sande Gudfrygtighed i sig selv ikke er tung, det siger vor Frelser selv: Mit Nag er gavnligt, og min Byrde er let, Matth. 11, V. 30, og hans elskelige Discipel vidner, at hans Bud ere ikke svære, 1 Joh. 5, V. 3. Hovedsummen paa dem er Kjærlighed. Men hvad er sødere derfor og lettere, end at elske? Had, Brede, Jver, Trætte og Fiendskab er bitter og svar, men Kjærlighed derimod er et sødt og gavnligt Nag. Han har befalet os, at vi skal fornægte os selv, affige vor egen Vilje, afbø fra Verden. Det lader som det var tungt, men det er ikke, efterdi han henviser os til Gud, og befaler at overgive os ham af Hjertet, følge hans Vilje og elske Himmelen. Men hvad er sødere, lifligere og lettere, end at sidde i Guds Skjød med et stille og roligt Hjerte, forsikret om hans Opsigt og faderlige Forsorg, og at regjeres altid af hans gode Vilje?

Man maa tilstaa, at saadanne Ting komme Kjødet tungt fore; men det gaar til dermed, som med et Barn, der er vant til Lediggang: naar man først giver det Bøger ihænde, da tykkes det Intet at være tungere og besværligere, end at læse og lære; allene, ved idelig Øvelse bliver det lettere og angenemere, især, naar det er kommet saavidt, at det har faaet Smag paa den rette Videnskabs Spdighed. Saa er det og med vor Kristendom, for dem, som begynde, tykkes det tungt, men for dem, som ere øvede, er det let og sødt.

Hernæst er dette at betænke, at vi i vor Gudsfrygtigheds Øvelse i Troens Gjerning, i Kjærligheds Arbeide og Haabets Taalmodighed, som Apostelen taler, 1 Thesf. 1, 3. har en saa herlig Hjælp og Bistand. Gud selv fører os med sine Dine, han tager os ved Haanden og leder os som de smaa Børn. Den Herre Jesus gjør os mægtige, han giver os Saft og Kraft, som Vinstokken Grenene, at vi kan bære Frugt. Hans Helligaand fører os paa jevn Vej; Han driver os, han vedervæger os, han gyder Guds Kjærlighed i vore Hjerter, og gjør os styrige og villige til at gjøre Guds Vilje.

Som der nu er stor Forskjel imellem et svagt og svagt og imellem et sundt og stærkt Menneske; hint kan ikke udstaa Arbeide, Hæde, Kulde og anden Besværlighed, men bliver straks træt og kjed deraf; dette derimod paatager sig

og overstaar alting med Lyst, og det er ham ikke engang ret surt, eftersom han indvortes fra har Kræfter og Mod; saa er det og med de Kjødeligsinde og de Gudsfrygtige, hine synes alting at være tungt og besværligt, som de skal gjøre og lide for Guds Skyld, fordi de efter det indvortes Menneske ikke ere vel tilpas; en retskaffen Kristen derimod, som er fuld af Mand og Kraft, kommer det ikke svært for, det er langt mere hans Glæde, naar han kan tjene Gud og sin Næste.

Saa lader Eder derfor ikke overtale af Satan, som om vor Kristendom var ganske svar, griber det allene an i Jesu Navn, saa skal I finde, at det inden kort Tid skal blive ganske let; I skal herefter tilstaa, at det kommer Verdens Børn langt surere, og koster dem mere Møje, at løbe til Helvede, end Eder at naa Himmelen. Tænk iltun hvor de løbe, rende, stride, trættes, ivres, kives, sværme, bande, slaaes, plage sig indbyrdes, og hvor den Ene er den Andens Djævel. Herimod gjøre og lide de Gudsfrygtige alting i Ro, i Fred, i Taalmodighed, i Haab, i Kjærlighed, i Sagtmodighed. Og maa end undertiden deres Dine løbe over, og Sveden rinde af dem, saa afstører Jesus dem deres Svedsdræber og Dinetæver. Maa de kæmpe og stride, Jesus giver dem Kraft. Maa de gaa paa den snevre Vej, Jesus holder dem ved Haanden og leder dem. Sætter Verden,

Helvede og Djævelen efter dem, Jesus er deres Bøstjermelse og Skjold. De overvinde vist alting, for hans Skjold, som har elsket dem, og endnu elsker dem; ja han lader dem og mange Gang finde og smage sin Kjærligheds Sødhed i deres Hjerter. Over alt dette, skal man endelig arbejde, have Nøje, Iide, Kjempe og stride, saa er det jo langt bedre, at gjøre det i Guds Dydighed og Tjeneste, end i Verdens og Djævelens. Og Himmelen, som Gud af Naade giver os, er jo vel værd, at vi anvende nogen Svæd og Taarer paa den.

Undstylber Eder derfor ikke med Eders onde Bane; det er, Gud bedre det! ikke godt, at en Kristen lader det komme saavidt, at Synden er ham en bevant Sag; men lader derfor ikke Modet falde; thi der er ingen ond Bane, som jo ved Jesu og den Helligaands Kraft kan overvindes. Hvor den er tilstede, der kan ingen Djævel bestaa imod, men de Hjerter, der end ere ligesom en banet Bei og en vild Ager begroet med Torne og Tidsel, maa blive til et rent og godt Kornland. Saa bruger derfor ikke Eders onde Bane til Undstylbning, men langt heller til Bod og Bedring, i Betragtning, at deraf kan følge en Forstokkelse og Forblindelse. Kan der af mange smaa Traade forsædiggis et stort og tykt Ankertoug, saa kan der og af mange og ofte igjentaagne Synder berebes en saadan Sikkerheds og Ugudeligheds Strikke,

hvormed Satan kan drage Eder til Helvede; men ville I blive de onde Baner kvit, saa skal dette tjene Eder til et godt Raad: Lager Eder for med Guds Hjælp, at lade af fra dem en Dag, og det til Ære for Gud Fader, Eders Skaber og Opholder, af hvilken I have Livet og Alt; frakolber Eder og den anden Dag fra Eders bevante Synder, den korsfæstede Jesu til Ære, der har elsket Eder saa høit, at han har anvendt derpaa, ikke Sølv og Guld, men sit eget Blod og Liv. Dette gjører og den tredje Dag den Helligaand til Ære, fra hvilken I forvente al Eders Trøst og Hjælp nu og i Eders sidste Nød. I maa være særdeles ugudelige, om I vilde afflaa dette. Kan I da saaledes med den treenige Guds Hjælp henbringe tre Dage uden Eders vante Synder, saa ere I jo overbeviste, at det ikke er umuligt at overvinde samme ved Guds Naade; og naar I saaledes blive ved, skal I med Guds Hjælp snart blive Mestere over dem, og ganske udrydde dem.

Undstylber Eder ei heller med Eders Sind eller Natur, at den er saa saare tilbøielig til den eller den Synd; thi det gjælder i dette Stykke: Hvor Synden er mægtig, der er dog Naaden bleven langt mægtigere, Rom. 5, V. 20. Guds Magt kan tvinge de hungrige Løver og andre grumme Dyr, at de ikke skal beskadige hans Børn, skulde da hans Naade ikke ogsaa kunne tvinge Eders Natur, og gjøre Eder den

underdanig, om den end var saa grim som Løber, vred som Bjørne, bidst som Hunde? Hvad den indpøbede Kvist formaar mod en vilb Stamme, det kan jo og Kristus Jesus, der ved Troen bor i vore Hjerter, formaa mod vor fordervebe Natur. Hvor mange Eksempler have vi ikke for os, som vidne, at de, ved vor Herre Jesu Kristi Naade, ere blevne af hidfise og hevngjerrige, sagtmødige; af grumme og strenge, venlige; af gjerrige, milde Almissegivere; af ukjyde, tugtige; af Drukkenbolte, ædru og maadelige? Derfor, kjæreste Kristne, griber Sagen an med ret Alvor og hjertelig Bøn, og imobstaar ikke den Helligaand; giver Jesu Naade tilbørlig Rum, foragter dernæst ikke Eders Feil og Synder, men tænker, at saadan en Natur, om den ikke bliver forandret og fornyet ved Kristum, kan ikke finde nogen Indgang i Himmelen. Vilde I tage dette vel iagt, da skal I snart finde, at vi ved Kristum formaa alting, og i ham ere Herrer, ikke alene over Eders Natur og Sind, men over Verden, Djævelen, Døden og Helvede.

Undskylder Eder og ikke med Eders Stand, Bestillinger og Forretninger. Vilde I ikke, at Gud ved sin Naade har kaldet, oplyst og omvendt Folk af alle Stænder, af alle Slags Haandteringer, af allehaande Vilkaar. Ere I Konger, Fyrster eller Regenter? Her er David, Esaias, Josias, Konstantin den Store og mange Andre, hvem al Højhed, Herlighed, og Bestillingers

Bidtløstighed ikke har kunnet hindre fra den sande Gudsfrygtighed. Ere I Hofmænd? Her er Dabdia den Profete-Ben, her er Ebedmeich, som antog sig Profeten Jeremias, her er den kongelige Mand, her er Candaces, Dronningen af Mohrlands Kammervend, hvilke have tjent deres Gud i Hellighed og Retfærdighed. Ere I Soldater? Her er Høvedsmanden af Capernaum, hvis Tro Herren selv roser, her er Cornelius, en Høvedsmand af Cæsarien, med sine gudfrygtige Krigsfolk og Soldater, hvilke vidne, at og Livsens Bei staar aaben for Krigsfolk. Ere I Høilærde? Her er de Vise fra Østerland, her er Nikodemus, Samaliel, Paulus og andre, hvilke ikke alene har været lærde for Verden, men og oplærde til Himmelen, og have nedlagt ved den korsfæstede Jesu Fødder saavel sig selv, som al deres Videnskab. Ere I Amtsforvaltere, Rentemestere eller beslige, der i Herre-Tjeneste forestaar Regnskab? Her er Kusa, Herodis Foged og Forvalter, her er Zachæus, Matthæus og andre, hvilke er blevne den Herres Jesu Venner og Eftersølgere. Ere I Kjøbmænd eller Kræmmere? Her er Lydia den Purpur-Kræmmerke, hvilken annammede Kristum i sit Hjerter og Apostlerne i sit Hus. Ere I Haandværksmænd? Her er Petrus, Andreas, Jakobus og Johannes, som vare Fiskere, her er Hyrderne af Bethlehæm, her er Simon den Feldtbereder og mange Andre. Ere I Svende, Dreng eller Piger? Her er

Quesimus, hvilken Paulus ombendte i sit Fængsel; her er Rhobe og andre. Med et Ord: Ingen Stand, intet Haandværk, ingen Forretning er, som ikke kan stemme overens med Gudsfrugtighed. Vel er den en himmelsk og rar Blomst, men den vokser dog paa alle Grunde, hvor man ikkun gjerne vil have den, og slittig tager den iagt. Den kan vel forbrage, at andre Blomster og Urter vokse omkring sig, naar den ikkun beholder Rum i Hjertet, og kan vinde sig om Kristi Kors. I det øvrige maa man vel betænke, at alle Forretninger billig bør vige for Gudsfrugtigheds Øvelse, helst som intet andet er, der har Forjættelse paa dette og det tilkommende Liv. Hvad hjælper os al Løben og Nenden? Hvad hjælper os al god Næring, al fordelagtig Handel, naar Enden er Fordømmelse? og naar vi har vundet alting, maa tage Skade paa vor Sjæl?

Undskyld eder heller ikke med eders Uvidenhed og Enfoldighed. Thi Gud har i sin Kirkes Begyndelse ikke kaldet mange Vise efter Kjødets, men de daarlige Ting for Verden har han udvalgt. 1 Kor. 1, V. 26. Og han har skjult sit Riges Hemmeligheder for de Vise og Kløge og aabenbaret det for de Umyndige (det er dem, der ere saa Enfoldige som Børn), Matth. 11, V. 25. Til Apostler har han jo udvalgt de allerenfoldigste Menneſter; men derhos udrustet dem saaledes med sin Lands Gaver, at de har opfyldt den ganske Verden med himmelsk Vis-

dom. Den er klog nok, og lærd i Himmerig, som har en levende Kundskab om den korsfæstede Jesu Kristo, og ved, hvorledes han skal bede andægtig, leve gudsfrugtig og dø salig. Alle Tidens Erfarenhed har lært, at ofte er hos en simpel og læg Mand fundet mere Tro og Frygthed, mere Kjærlighed, Andagt, Ydmyghed, Gudsfrugtighed, Selvfornægtelse, Verdens Foragt, og Forlængsel efter Himmelen, end hos en vis og lærd Mand, hvilken hans Videnskab gjør opblæst og hans Jubildning og kjædelige Sind til Kristi Korsets Fiende.

Den berømte Eremit, Antonius, begjærede engang af Gud at vide, hvorvidt han havde bragt det i sin Kristendom. Han blev i en Drøm nævnet en Skomager i Alexandria, hvilken gjorde ham lige derudi. Som han nu søgte denne Mand og spurgte ham, hvad for Gaver han havde, gav den samme ham til Gjensvar: at han vidste ikke synderligt, alene at han om Morgenen bad slittig for sig og den ganske Stad: derefter gav han sig til sit Kald og Arbeide. En anden Eremit, hvilken søgte et strengt Levenet i Ørkenen, blev aabenbaret af Himmelen, at i næste liggende Stad, i et Bertshus, var en Tjenestepige at finde, der i Hellighed gjorde ham langt tilforn. Han gjorde sig rede og spurgte efter hendes Gjerning og Bøjen; men fik af hende til Svar herpaa: Hun forrettebe, hvad hun havde at bestille i Huset, og hende

efter sit Kalb tilkom; derhos havde hun for Vane, at naar hun bar et Buntt Træ til Kjøfkenet, da gjorde hun det til hans kjærlige Ihukommelse, der for hendes Skyld har baaret det svære Korsets Træ af Jerusalems Stad til Hovedpande-Stedet; saa Ermitten maatte bekjende, at hun gjorde ham i sin Kristendom langt tilforn. Arsenius var en Mand, der i sin Tid var høit anseet ved det keiserlige Hof, og vel belæst baade i græsk og latinsk Sprog, alligevel bekjendte han om en Eremit, der ikke kunde læse, at skjøndt han havde talt meget og længe med ham, saa havde han endnu dog ikke lært denne Mandes ABC. Hvilket alt lærer, at Gud ligesaavel giver de Enfoldige sin Helligaand, naar de bede ham derom, og at de mangen Gang blive udrustede med saadan himmelsk Visdom, og en saa herlig og levende Kundskab, at de for Gud ere ypperligere end mangen Høilærd. Gud har i sin Kirke adskillige Lys, nogle ere tillige brændende og skinnende, nogle skinne alene og brænde ikke, andre brænde og skinne ikke. Han har ikke lutter høitlyvende Ørne, der kan tale mægtig og herlig om hans høie Hemmeligheder; men og enfoldige Duer, der opholder sig i Klippens Rift, i Jesu Wunder. I Guds Kirke Have ere nogle høie og ypperlige Blomster, hvide Liljer, Keiser-Kroner, Tulipaner, andre krybende Violer, der ligesom forstikke sig under deres Blade, og dog ere fulde af hjertestyrkende Kraft

og liflig Lugt. Stræber derefter at I ikkun har en usorfalstet Tro, en oprigtig Kjærlighed, og et ubevægeligt Haab til og i Kristo Jesu, saa ere I ikke mere blandt de Enfoldige at regne.

Søndags Betragtning.

Sabbatens Helligholdelse.

Gud er en hellig Gud, han vil ogsaa, saafremt vi ville agtes og kjendes for hans Børn, at vi skulle være hellige altid og øve os altid selv i aandelige Gjæringer og leve for ham ustraffelige saavidt muligt, efter den Mands Maade, med hvilken vi af ham ere begavede. Men paa vor Sabbatsdag, den første i Ugen, vor veltagne Søndag, skulle vi isynderlighed vende os fra Verdens Gjæringer til at tjene den levende Gud alene og gjøre det, som kan være ham takkeligt og velbehageligt. Thi vor Hvile bestaar ei deri, at vi som Dyret lade vort Legeme hvile, men at vort inderste Sind og vor Aand skal hvile i Gud. Derfor skal Du især den Dag holde Dig selv i Tvang, spæge dit Kjøds Lemmer og ingenlunde forlyste Dig paa Dine egne Veie, men som David inderligen glæbede sig, naar der tales om Guds Hus, som var ham kjærligere end tusinde Stykker Guld og Sølv, saaledes skal

Du ogsaa glæde Dig, at nu den Dag er kommen igjen, paa hvilken Du skal høre Guds Ord, og hvergang beslutte igjen at øve den gandske Dag, hvad Du i Guds Hus har lært; saaledes bliver Du paa Herrens Hviledag retteligen beredt til det Gode, til at øve Kjærlighed imod Næsten, at besøge de Syge, de Bedrøvede med Trøst, de Fattige med Understøttelse, de Hungrige og Trængende med Trøst, og gjerne tilgive Din Broder, hvis Du har noget imod ham, sørend Du ofrer Din Gave paa Altret. Det er den rette Sabbatshvile, at hvile fra de mange kjædelige Gjæringer og at tage dervfra Styrke til hver Dag at øve Helliggjørelsens Gjærning. Efterdi da den almægtige Gud har beskikket os Lærere og Prædikantere, der skulle foreholde os vor Salighed ubi hans Hus, hvilket nu ikke mere er i Jerusalen som fordem, men allevegne paa Jorden i Kirkerne, som Gud har forjættet os Overfødelighed af, ja i hver siden Forsamling, der kommer tilfammen i hans høitlovede Navn, o saa lader os ingenlunde forfomme en saadan Guds Naade, men slittigen forsamles i vor Herre Jesu Navn og komme til Guds Hus, at vi kunne lære hans Veie og vandre paa hans Stier til vor Opbyggelse og til Forbedring i vor Saligheds Sag, paa det at det kan kjendes, at Gud bor iblandt os og selv vil være i os og der have sit hellige Rige. Thi ville vi, at Gud skal have Lyft til at være hos os, og med sin Vel-

signelse være vor Gud, da maa vi ogsaa slittigen søge ham i hans Hus og ikke med de Ugudelige forlade Menigheden eller vor Forsamling. Derfor ville vi hver Morgen, naar Hviledagen begynder, bede: O Gud og himmelske Fæder, al Verdens Skaber, som selv har hvilet og helliget Hviledagen, o Jesu al Verdens Frelser, som hvilede i Graven og opstod os til Salighed og til en ny Hvile, o værdige Helligaand, som helliggjør os, ligesom Du er udgydt over Apostlene paa denne vor Hviledag, Du hellige Treenhed, som haver budet os at holde Dine Sabbater og sat dem til et Tegn imellem Dig og os, at vi skulle vide, at Du er den, som os helliger. Hellige os, o Gud, at vi idag maatte værdigen betragte, hvad det er at hvile og at affondre os selv i Sind, Aand og Hjerter fra Verden, at vi retteligen i Hellighed kunne i Dag holde vort Legeme i Helliggjørelse og kalde os selv tilbage, for at blive paa Ny aandelig vederkvægede og ikke atter, som i den forgangne Uge, lade os fange i vore Synders Begjæringer. O Gud, se vi komme denne Dag frem for Dig ydmygeligen begjærende, at Du nu i den Dag, hvilken Du selv har indsat, vilde lade det hellige og kraftige Lys skinne for os. O skab i os et rent Hjerter og lad denne vor Sabbat og Hviledag tælles Dig, at vi maa kjende Dine Veie paa Jorden, og Din Salighed, iblandt alle Folk. Amen.

Mandags Betragtning.

Kristus — Synderes Tilflugt.

Hvorledes skal jeg trøste mig til mine Synders naabige Forladelse og min Retfærdiggjørelse for Gud? Kun derved at jeg ved, at ere mine Synder end store og mægtige, da er dog Guds Naade og Misfandhed bleven endnu større for Kristi hans Søns Skyld; thi han er stædse tilbøjelig til at hjælpe os af Nød og alslags Smerte. Thi Herren er barmhjertig og taalmodig, naabig og meget misfandelig; han vil ikke altid trætte (Ps. 103), ikke heller være vred evindeligt; han handler ikke med os efter vore Synder og betaler os ikke efter vore Misgjerninger; thi saa høi som Himmelen er over Jorden, lader han sin Naade blive mægtig over dem, som frygte ham; saa langt som Østen er fra Westen, lader han vore Overtrædelser være fra os.

Alle saadanne Forjættelser, tilegner jeg, den arme, nedbøiede Synder, mig; thi dette er min overmaade store Trøst, at den Herre Kristus, ved hvem Gud forsonede Verden med sig selv, ikke haver forstødt fra sit Ansigt en arm Synder, som tager sin Tilflugt ene til ham i en sand Tro; men har annammet ham til Naade og vil retfærdiggjøre og saliggjøre Enhver, som har ombendt sig til ham af Hjertet. O hvo

kan udtale den Kjærlighed, som Kristus har bevist imod de bedrøvede Syndere og Synderinder. Hvor hjerteligen tager han sig af de arme Soldere og Syndere, æder og drikker med dem! Og da Farisæerne bebreide ham det, svarer han med saadanne Ord, som give ogsaa mig en bestandig evig Trøst: De Karste have ikke Lægen behov, men de Syge; jeg er kommen at kalde Syndere til Omvendelse og ikke de Retfærdige (Matth. 9). Hvor naabigen forbarmer han sig over den arme Synderinde, som begræd sine Misgjerninger og siger til hende: gaa bort: Din Tro haver hjulpet Dig! Med hvilken Naade forlader han Nøveren paa Korset sine Synder, idet han siger: I dag skal Du være med mig i Paradies (Luk. 23). Hvor sagtmødig omgaaes han ikke med den samaritaniske Kvinde, indtil hun erkjendte sine Bidsjælligheder. Hvor venligen vender han sig til Petrus (Matth. 26), som havde fornægtet ham, ser paa ham med sit betagende Blik; og efter sin Udgang af Graven (Mark. 16) lader han ham især kundgjøre sin Opstandelse, fordi han var groveligen falden og havde forseet sig mere, end de andre Disciple og havde mere Trøst behov. Og over sin heftige Foragter, Forsøger Saul — hvor høiligen forbarmer han sig over ham, saa at han ikke alene rundeligen forlader ham sine grove Forvildelser, men gjør ham ogsaa til en fortrinlig Apostel og et udvalgt Redskab; derom vidner

ogsaa den ombendte Paulus med denne trostelige Lærdom (1 Tim. 1, 15): „Det er vissefælig sandt og et Ord værd at annamme, at Jesu Kristus kom til Verden at gjøre Syndere salige, iblandt hvilke jeg er den største. Men derfor er mig Barmhertighed vederfaaren paa det at Jesu Kristus vilde vise paa mig i Besynderlighed al Taalmodighed, dem til et Exempel, som skulle tro paa ham til det evige Liv.“ — Derfor kalder og raaber endnu denne saa sagtmødige Frelser og Saliggjører ligesom med udstrakte Arme til sig alle bedrøvede og tungsindige Syndere og Synderinder: Kommer hid til mig, Alle, som arbejde og ere besværede; jeg vil vederbvæge Eder, og hvo som kommer, den skal jeg ikke udstøde.

Derfor har ingen arm Synder Marsag til at tvivle, meget mindre til at mistvivle og at forsage; meget mere skal enhver Kristen sige med Paulus: Jeg ved, paa hvem jeg tror, og er vis paa, at han skal bevare mig det, som er mig forjættet, indtil paa den Dag, da Intet mere skal skille os fra Guds Kjærlighed, som er i Jesu Kristo.

Tirsdags Betragtning.

En Kristens rette Hjem.

Naar Apostelen Peder siger: I Elskelige, jeg formaner Eder, som Fremmede og Ublændinge, at I holde Eder fra de kjædelige Lyster, som stride mod Sjælen (1 Ped. 2, 11), da siger han dermed: Min kjære Kristen! I ere døbte, kaldte og indsatte i det kongelige og præstelige Jesu Rige, ikke for at være Herrer i denne Verden, men i Verden skulle I anse Eder som Vandringsfolk og Gæster. Derfor formaner han os, vi som nu ere blevne Kristne og det himmelske Riges Borgere, at vi stikke og forholde os saaledes, som de, der ikke mere have hjemme i dette Verdens Rige. Vi skulle anse os som Pillegrimer; thi vi ere ikke døbte og blevne Kristne, at vi skulle herske og blive paa Jorden, men i Himmelen. Derfor skulle vi ogsaa holde os her paa Jorden, som Vandringsfolk, og søge vort egentlige Hjem i Himmelen. Men hvorledes skulle vi kjende dette vort rette Hjem og himmelske Fædreneland, uden formedelst Troen til Kristum, ved hvilken vi blive Guds Børn og himmelske Borgere? Vistnok leve vi ogsaa her paa Jorden; vi skulle ogsaa som Ublændinge gjøre Verden sin Værelse, Herberget sin Act, tage for Godt, hvad os vederfares, arbejde og bygge, pløje og saa, regjere og tjene; men Alt dette

dog saa, at vort Die er rettet til vort sande Hjem, vi skulle tænke, at vi her i det Timelige ikke have noget blivende Sted, derfor have det, som om vi ikke havde det, ikke sætte vor Hu og Hjerte, vor Tro og Tillid dertil i nogen Naade. Men dertil hører og at vi skulle sty Rjødets og kjødelige Begjæringer, fordi de stride mod Sjælen. Disse tvende Ting rime sig ikke til- sammen: Du vil være en Gæst her paa Jor- den, som tragter og stunder efter et bedre Her- berg og dog lever Du i kjødelig Lyst, som om Du med Verden her vilde blive evindelig. *Nei!* Vil Du have det Gne, saa maa Du miste det Andet; forglemmer Du Dit Fædreland, og ligger hensunken her i den kjødelige Lyst, da kommer Du ingenlunde til hint; thi hvad Du selv forjmaaer og foragter, det kan Du ei saa! Gud forlene os sin Hellig Land og Naade, ved hvilken vi kunne holde os fra den kjødelige Lyst og vandre varligen her, for at vi efter Vandringen her maatte indkomme i vort rette Hjem og leve i al Evighed!

Onsdags Betragtning.

Advarsel mod Opsættelse af sin Omvendelse.

Vil Du maasse da først begynde at leve for Gud, naar Du ikke mere kan leve for Ver-

den, paa Din Alderdom og i Dine sidste Aar og Dage? Men hvorledes tør Du vove at fra- vende Gud hans Del? At offere Synden Din Ungdoms første Gryde og Gud Din Alderdoms Efterhøst, Verden Din Ungdoms Naibloster, Gud Din Alderdoms Løvsald. Mon det da ikke er retfærdigt, at Gud forskyder Dig i Din Al- derdom, Du som har forskudt ham i Din Ung- dom? Dog, hvad taler jeg om Din Alderdom? Hvad om Gud affjærer Dit Livs Traad, spørg Du faar Din Ten nær fuld? og kalder Dig for Dommen, spørg Du opnaar de Aar, i hvilke Du, efter Din Regning, haver foresat Dig at omvende Dig. Du har en længere vei, end Du tror, sagde Engelen til Elias; men maasse Du har en kortere vei, end Du tror; Du mener vel, at Du endnu er for ung til Graven og dømmes om Din Døb og Be- gravelse, som Folket i Profeten Hagai Tid om Templets Bygning: Tiden er ikke kommen endnu. Men Du er maasse ældre og modnere til Graven end Du vel tænker; det kan være med Dig, som med Ephraim, at der slaar graa Haar ud paa Dig, og Du mærker det ikke (Hos. 7. 9). Tag derfor Tiden og Leiligheden iagt. Skipperne maa passe paa Leiligheden og heise Seil op, saasnart Vinden blæser; Du maa ikke forspømme den Helligaands Drift og Bevægelse, naar Du spoler den i Hjertet, men naar Du hører den susse i Ordet og Du formanens til at

vaagne op og ombende Dig, da hør Du straks høre, lyde og følge. Skipperen ved ikke, naar og hvorlænge Vinden vil blæse; forsjømmer han Vinden en Dag, en Time, ja et Minut, da maa han ofte fortryde det længe efter. For-
sjømmer Du den første, ja den mindste Bevægelse og Opmuntring til Omvendelse som den Hellig-
aand vækker i Dig og den ringeste Leilighed: da vil det worde Dig til Sorg og Fortrydelse. Derfor kjøb den beleilige Tid! derfor som den Helligaand siger: idag, naar J høre hans Røst, da forhærder ikke Eders Hjerte (Ps. 95. 7. 8. Hebr. 3, 7). Tag da denne Helligaands egen Formaning til Hjertet, o Du Sikke og Du Sovende! sig ikke, som vel Mangen tænkte: i Morgen vil jeg tage mig en saa alvorlig Ting for, som min Omvendelse; men tænke hellere: det turde være for silbig imorgen. Nu, nu, idag beder, ja det som mere er, byder Gud Dig at ombende Dig; men han har ikke forsilket Dig om at leve til imorgen, hvert Ophold bringer Fare med sig. Da Brudgommen kom, var det for silbigt for de daarlige Jomfruer at tænke paa Olje.

Torsdags Betragtning.

Gudsrygts Forjættelse.

Verden forgaar med dens Lyst, men den, som gjør Guds Vilje, bliver evindeligen (1 Joh. 2, 17). Dersom begge Dele ere fremsatte for os, hvad skulle vi vælge — Verdens sorgjængelige Lyst eller Himlens evigvarende Glæde. Veien til det ene er at elske Verden, Veien til det andet at gjøre Guds Vilje. Om Du stod paa et Sted og vidste, at dette Sted inden saa Minuter skulde forjaa ved Jordbælv, vilde Du vel længe blive der, vilde Du vel lægge Dig der i Rolighed; nei Du vilde sthyde Dig derfra, for at redde Dit usle, Dit sorgjængelige Liv, som dog engang skal endes. O hvorfor iler Du ikke fra Verden til Gud? hvi staar Du saa tryg i Verden? hvi er der saa meget Du endnu attraar og ønster. Neb Din arme Sjæl inden den be-
graves under Verdens Ruin; hvorfor vil Du med Flid hænge ved Verden og indvikle Dig i dens Sorg og Lyster, indtil Verden forgaar under Dine Fødder? O fat Mod, riv Dig løs fra den falske Verden, der som en Dalila er fød, men kun vil besnære Dig! Jeg vil gaa ud af Verden ikke med mit Legeme — det maa blive der, indtil Gud vil kalde det bort — men jeg vil gaa ud af Verden med mit Sind og indeslutte mig hos min Herre og Frelser; jeg vil være i

Verden, men ikke mere af Verden; til Evighed er jeg skabt og bidhen vil jeg vende mit Sind, hvor jeg skal evig blive. O at vi dog alle vilde fatte denne Beslutning, saa skulle vi og blive i Evighed; vil det end koste os megen Møje at gjøre Guds Vilje, komme vi end til at savne megen Lyst, som vi før have havt, vil der og møde os maugt et Støb af Kjød og Blod — o derpaa ligger ikke Magt; Guds frygt har Forjættelse paa Evigheden; sandelig de onde Dage i Guds frygt er bedre end Verdens gode Dage; Moses udvalgte heller at lide Ondt med Guds Folk, end at have Syndens timelige Glæde (Ebr. 11, 25). Ja det er bedre at være hos Gud, end hos Verden; i Verden er intet uden ubeständig Glæde og bestandig Møje og Fortræd og Synd; men hos Gud heder det: her er godt at være, godt at arbejde hos Gud, thi vort Arbejde har en god Løn; godt at være syg hos ham, thi vi vederkvæges i Sygdom ved hans Trøst; godt at lide hos ham, thi vor Lidelse, som er stækket og kort, skaffer os en overmaade vigtig Herlighed; godt at være fornedret hos Gud, thi han ophøjer os; ja det er godt at leve hos Gud og at dø hos Gud, thi hvo, som gjør Guds Vilje, bliver i Evighed. Derfor, kjære Herre Jesu! aabne Du vore Dine og høi vore Hjerter, at vi ret med oplyste Dine maa kjende Verdens Forængelighed og Ubestandighed og mærke, hvordan den dagligen forgaar, paa det vi maa mere

og mere løsrive os fra Verden. Men lær os da tillige at kjende Dig selv og de aandelige Ting, som de alene bestandige Herligheder og de eneste, som kunne mætte og glæde, og baade i Tiden og Evigheden fornøje Sjælen. Du har med Dit Blod løskjøbt os fra den onde Verden, Du har med Din Naad indviet os til Evigheden. Lær os at betænke dette, paa det, naar vi engang forlade Verden med Alle, vi da ikke skulle forgaa med Verden, men da blive hos Dig i Evigheden, mættes af Din Kjærlighed, frydes evig ved Din Herlighed, som Du har forjettet: hvo som gjør Guds Vilje, bliver evindeligt. Amen!

Fredags Betragtning.

Den sande Rigdom.

Vor Herre og Frelser Jesus Kristus lærer os at den rette og sande Rigdom er ikke i Verden og forbyder os derfor at anvende vor Omhu derpaa. Samler Ider ikke Liggendefæ paa Jorden, hvor Møl og Røst forderver og hvor Lyve igjennembryde og stjæle (Matth. 6, 19); thi disse Ting ere ikke tilstrækkelige til at gjøre os indvortes lykkelige. Vi kunne midt i Overflødighed have et sygt Legeme, og det, som værre

er, en syg Sjæl, en urolig og besværet Samvittighed, som skjælver for en evig Jammer. Dernæst kan jordist Rigdom ei nytte os længere end til Graven. Og dette er dog den mindste Tid for vort Væsen, som er skabt for Evigheden. Et Lagen at svæbes i, nogle Fjæle at henbæres i til vort Hvilested er Alt, hvad vi kan tage med os af Verden, naar Døden sætter os fra Husholdningen. Fremdeles ere og al Verdens Eiendomme ganske ubestandige i deres Væsen og Varighed. Vi kunne ikke med Visshed gjøre Regning paa at beholde dem, saalænge vi leve, hvor kort end denne Tid er. Paulus kalder med Rette denne Rigdom den uvisse (Tim. 6). Møl kan fortære de prægtigste Klæder og Bøhave; Lyve bortstjæle de dyrebareste Klenodier. Ja hvor let kan Ilden, Vandet og Fjendens Overfald gjøre den mest formuende Mand til en trængende Betler — Bevis nok, at denne Verdens Skatte ikke fortjene vor høieste Attraa eller vigtigste Omfarg. Kristendommen anbefaler os en anden Rigdom, som er vor fornemste Attraa og Bestræbelse værd: Samler Eder Liggendefæ i Himlen! Herved forstaar Frelseren uden Tvivl al den Naade, som Gud beviser sine Troende baade i denne og den tilkommende Verden, især den Naadelsøn, som Gud har lovet at uddele til dem, som vise Trofald i deres almindelige og særegne Kalb. Allerede her i Naaderiget have Guds Børn et rigt Forraad

at gaa til i deres Trang. Her er en fuld Synsforladelse og Glæde i den Helligaand, Trøst i Lidelser ved Ordet, Beskjæmmelser og Omfarg af Guds Forsyn og Velsignelse i vort Kalb. Disse Fordele maa vel kaldes de Liggendefæ i Himmelen, da de staa i Forbindelse med hin salige Verden; men det rette Liggendefæ er dog i Evigheden. Det er det, at de fulde Belønninger fremsættes og den uforkrænkelige Arv er gjemt og bevaret Guds Hellige; dette er den sande Rigdom, som Ingen kan fratage os, dette Klenodie forðærvet ikke ved Tidens Længde; denne Rigdom formindskes ikke ved Bebrageres Snebigghed, den gdelægges ikke ved Voldsmand. Hele Helvedes Magt skal ikke kunne stille os ved den, naar vi vaage og staa i Troen; thi Herren haver selv sagt: Jeg giver mine Jaar et evigt Liv og de skal ikke fortæbes og ingen skal rive dem af min Haand (Joh. 10, 28). Skulde vi efter Guds Vilje eller Tilladelse tabe alle jordiske Fordele indtil Livet selv; intet er tabt, naar Himlens Liggendefæ er sanket; thi vi kunne sige med Maph: Herre, hvem har jeg i Himmelen? Lige med Dig har jeg ikke Øyst til noget paa Jorden. Forsmægter end mit Kjøb og mit Hjerte, saa er Gud mit Hjertes Klippe og Del evindeligt. Amen.

Lørdags Betragtning.

En pludselig Død.

Mange anse en pludselig Død for noget skrækkeligt og ønske kun, hvordan det end skal gaa dem, at vor Herre dog ikke vil tage dem for hastig ud af Verden. Det er vel sandt, at en saadan Dødsmaade er altid for de Efterlevende og Paarørende sølelig, da den kommer saa uventet; sandt er det ogsaa, at en hastig Død er for den uomvendte Synder ret frygtelig, fordi den berøver ham Tid og Leilighed til Omvendelse. Men er Du ved Guds Raade kommen til sand Omvendelse og er saaledes bleven et sandt Guds Barn, o da hør Du ingenlunde angst Dig ved Tanken om en hastig Død. Din Dødsmaade kan Du rolig overlade til ham, som styrer alle Dine Skæbner paa det viseste og bedste, og Du kan tænke, som en vis rebelig Kristen sagde, der havde en Svaghed, som lod ham formode en pludselig Død: Enten jeg hør inde eller ude, saa falder jeg i min Jesu Arme. Lever Du hvad Du nu lever i Kjødets, i Guds Søns Tro, saa skal Du ogsaa dø i Herren, naar Din Time kommer og han vil da annamme Din bortilende Sjæl. Om en Dynstraale træffer Dig eller et pludseligt Slag gjør Ende paa Dit Liv eller Du hør paa Din Seng efter en foregaaende Sygdom, det

er i Henseende til din Salighed ganske det samme. Om Dødsøjeblikket træffer Dig i Dine Kalds- pligter eller i gudelige Beskjæftigelser, gjør Intet til Sagen, stulde end Døden ramme Dig i et svagt Dieblit, da Du imod din Vilje og af Skrup- lighed forsaar Dig i Noget og Du blev i samme Die- blit indkaldet for Din evige Dommer, Du hør ikke frygte, at Herren vil dømmes Dig blot efter dette Dieblit, eller efter det, du tænker, taler og gjør i dette Dieblit, men efter den Gjenløsningsbetaling, som er frembragt for Dig og den Sindsforfat- ning, som han ved der er fremherskende hos Dig. Saa meget er imidlertid vist, at den Mulighed, at du kunde saa et saa hastigt Van- drebudskab, maa minde Dig om altid at være beredt og ihukomme Jesu Ord: Vaager, thi I vide ikke Tid og Stund, naar Eders Herre kommer.

De jordiske Tings Forgængelighed.

Hvorfor elsker Du saaledes disse Ting, som om de hørte Dig alle til? Vor Oprindelse og den Tilstand, i hvilken vi leve, lærer os det anderledes. Derfor vend Dit Sind hen til den bestemte og yderste Time og hold alt, som Du finder for og omkring Dig, som et Gæste- Her- bergs Huusgeraad, hvilket Du maa forlade; thi

ligesom Du intet har sørt ind med Dig, saa skal Du intet spørre med Dig herfra. Alle dem, som ere fødte til dette Livs Lys, er det sagt, at de skulle være fornyede med Føde og Klæder; Alt det, som Du ser her omkring, skal tages fra Dig; Dit Kjøb skal henraadne, Dit Blod skal stivne, Venene skulle abstilles og Senerne, som sør holdt Dine Lemmer sammen, opløses. Og dog er den Dag for hvilken Du gruer, Din Fødselsdag til det evige Liv; derfor skal ogsaa Du, o kristne Sjæl, ikke tænke paa dette Jordiske, men tag Dig Tanke til det Højere og Uendelige, til den Tid, naar intet Mørke skal omfavne Dig og ingen Skygge forhindre Dit Lys, naar Himmelens Herlighed skal lyse for Dig; da vil Du først ret forstaa, at Du har levet i Mørket, naar Du fuldkommen kan se og bestue den lyse Dag og Dagens Klarhed. Betænk Du dette, da kan Du ikke besudle Din Sjæl med noget Urent, noget Forfængeligt, noget saa snart henrivende; thi hvo der altid i sine Tanker omgaaes med Evigheden, han vil ei lade sig bevæge til at skjælve, bæve for nogen Fiende, ei for nogen Bulder eller Larm; thi Gud er hans Arvelod!

De jordiske Tings Forgjængelighed og Evigheden.

Hvad hjælper mig Læren om at alt er forgjængeligt, hvis intet Bedre forestod? Skal alting under Solen være forgjængeligt og jeg i denne Forgjængelighedens Brimmel henkastes hid og did og omsider dø, som det Umælende, da kan jeg ei begribe, hvorfor min Skaber gav mig Livet; jeg kan da ei indse Nyttens af mine Lidelser, al Trøst er da forjævet. Men Religionen, som ei fortier Livets Lidelser, bliver ei heller staaende ved det Gavn, de have for os her i Livet, den gaar videre ud med sin Trøst, den peger paa noget Tilkommende, den aabner Udsigt til et Sted, hvor det vil blive muligt at forklare Guds her urandsjagelige Fjævelser med Mennesket. Ved Siden af denne Forgjængelighed sætter den Evigheden, ved Siden af denne Tids Pinagtighed sætter den Herligheden, som hisset skal aabenbares paa os; imod Skabningens smertefulde Længsel sættes Haab og Fri-tagelse for Forkrænkelighed. Suk og Møje er her for alt, hvad der lever: men dette Suk skal engang faa Ende, idet vi forvente Guds Børns Udkaarelse formedelst Legemernes Forløsning. Evighed, Udydelighed, Liv efter dette, ere de Trøstegrunde, Kristendommen hyder mod alle jordiske Tings, mod vort Legemes Forgjængelig-

hed; o hvor fortjener dette ikke vor hele Dp-
mærksomhed at gjøre os ret bekendte med dette
Haab, at det kan glæde vort Hjerter, trøste os
i al vor Sorg, saa at vi hverken foragte eller
fornægte det jordiske Liv, men leve i Længsel,
som det sømmer sig Ewighedens Arvinger.

Forberedelse til Døden.

Lev saaledes, kristen Sjæl, som om Du dag-
ligen skulde dø og dø saa, at Du evig maa leve.
Hør Kristi Ord: Været altid beredte, thi paa
den Time, I mindst tænke, da skal Menneftenes
Søn komme! Vort hele Liv er neppe tilstræk-
keligt til at gjøre en god Forberedelse til Døden;
sig derfor saa meget mindre i Dit Hjerter: jeg
er ung og stærk, der er endnu lang Tid tilbage
for mig! Sig ei heller: skal jeg end ikke naa
en høi Alderdom, saa skal min Sygdoms og
Hjemfærgelsesdag være mig en Forberedelse til
en salig Død. Thi ved Du ikke, o kristen
Mennefte, at Døden ikke anser Aar eller Alder,
ja at den forstaaer hverken Ungdom eller
Styrke. Der falde undertiden flere Blomster
af Træerne end modne Frugter. Men lad end
være, at Du kunde blive saa lykkelig, at Du
kunde se Din Sygdoms Aftenstjerne opgaa,
førend Dødens Nat skal overfalde Dig, skulde

da dette være den rette Tid at tænke paa Dø-
den og vel at berede sig imod den? Kunne ikke
stærke Sygdomme eller megen udvortes Pine
angribe Dig saa, at Du var aldeles uskicket til
at sætte Dit Hjerter fast til Gud. Sygdom og
Svøm kunde angribe Dig saa, at Du kunde
miste baade Sans og Forstand og paa den
timelige Svøm kunde følge den evige Døds dybe
Svøm. Skulde Du da være saa daarlig og
saaledes lade Dig bebrage af Din Sjæls Fiende,
at Du til Din Sotteseng vil opsætte en saa
nødvendig Gjærning, da Du dog ikke kan vide,
paa hvad Sted, og paa hvilken Maade Døden
vil komme? Husk paa, at Livet er Dødens
Sædetid, Døden er Livets Høstetid; som man
har saaet, saa skal man og høste, og hvo karrigen
saa, skal karrigen høste! Døm selv om Dødens
dunkle og mørke Nat er bekvem til at tilegne
Din Sjæl de Helliges Dyder, som ere det rene
og skinnende Lintlæde, hvori de skulle isøres,
der ere kaldede til Lammets Bryllups Madvære!
(Joh. Ab. 19. 8. 9).

En salig Død.

Mangen En i denne Verden tænker ei paa
Døden, har ingen Længsel efter en salig Bort-
gang, fordi hans Tanke holder sig til den Rig-
kristus i Gethsemane.

dom, om hvilken han dog maa fornemme, at den kan blive Røvere tilbed, at af al hans Formue skal han intet spare med sig; det kan han aldrig vide, hvo der skal sanke det, han har samlet (Ps. 39, 7). Men vil Du vorde retteligen rig, da sønst Dig en salig Dødb; thi derved kommer Du til det bedste Liggendefæ, til Rigdoms Fylde og Glæde, ved Guds høire Haand. Der skal Herren Intet nægte dem, som have vandret fromt. Og det himmelske Liggendefæ fordrer hverken Møl eller Røst; der gjennembryde Lyve ikke og stjæle ei. Mungen har ingen Længsel efter Døden, fordi den Fornøielse, han har af sin Værelse i denne Verden holder ham tilbage; men o hvor forsængelig er ikke Værelsen; den visner snart som et Blomster paa Markten og fæler det ikke spør, saa forgaar den dog og affalder med Menneskets Liv. Vil Du regnes blandt de rette Værelse, saa sønst Dig en salig Dødb; thi ved dem vorder Du stillet Kongernes Konge paa høire Side, bliver en evig Præst for Gud. Mange gjør Tanken om at forlade hans Venners Selskab, hans Forældres, Børns, Spisendes og Slægtningers Dmgang Døden bitter og bedst, og han maa dog fornemme at nu den Gne, nu den Anden imod Forventning borttrykkes. Vil Du altid og stedse blive hos Dine rette gode Venner, o sønst Dig en salig Dødb! Ved denne kommer Du til Din himmelske Fader, som har ment Dig det saa

vel, at han for Din Skyld ikke har sparet sin elskelige enbaarne Søn; Du kommer til Din Sjæls bedste Ven, Kristus Jesum, som har elsket Dig saa høit, at han og har givet sit Liv for Dig; Du kommer til Din Ven Gud den Helligaand, der har bevaret Dig fra de vildfarende Veie og ledsaget Dine Fødder paa den rette Vei til Himmelen; Du kommer til Englenes mange Tusinder. Ja Gud vil da give Dig igjen alle Dine i Herren salig hensøvede Venner; da skal Faderen saa sit Barn igjen, Barnet sin Fader, den haardtbedrøvede Gne sin begrædte Husbonde, ja saa dem saaledes igjen, at aldrig nogen Dødb mere skal gjøre Skilsmisse; thi Døden skal ikke være mere; saaledes saa dem igjen, at ingen Sorg eller Bedrøvelse (Mat. 21, 4) i al Evighed skal røre dem; thi de skulle saa Lyst og Glæde, men Sorg og Suk skal fly fra dem. Og hvor snart vil det ske, at Dine efterladte Venner ogsaa skulle samles til Dig og disse Igjenløste skulle komme til Zion med Fryd og tillige med Dig nyde den evige Herlighed. Se disse og utallige flere Glæder, hvilken ingen dødelig Lunge kan udtale, indeholde i sig en Længsel efter en salig Dødb. Men vil Du forsikre Dig om Dit Døstes Opnaaelse, da maa Du ved en fast Tro og et helligt Levnet befale Gud Legeme og Sjæl; Du maa fast forene Dig med Din Jesu i Liv og Dødb, aldrig slippe Jesum af Dit Hjerte, grunde

al Din Salighed paa Jesu Kristi dyrebare Fortjeneste; gjør Du dette, da skal Du ikke se Døden evindeligt (Joh. 8, 51). Og naar Du da i Dit sidste Dieblit sukker: I dine Hænder anbefaler jeg min Aand, Du har gjenløst mig Herre, Du trofaste Gud! naar Du med Røveren beder: Herre, tænk paa mig, da vil Din Herre svare Dig: I Dag skal Du være med mig i Paradis!

Bøn i Armod.

O almægtige evige Gud og barmhjertige Fader, Du som er de Armes Beskyttelse, ja en Beskjærmelse for alle dem, som ere i Nød, Du som ei forglemmer de Elendiges Naab; jeg arme Synder vender mig til Dig i min Armod, jeg anraaber Din faderlige Barmhjertighed i min Elendighed, at Du vil antage Dig mig Dit arme Barn og ikke lade mit Haab beskjæmmes. Se jeg er foragtet og forsmædet og forladt paa Jorden, og finder ingen Trøst uden hos Dig alene. Mine Naboer kjende mig ei, mine Venner forglemme mig, mine Kyndige forsmæde mig. O hvor smerter det min Sjæl, hvor spørger mit Hjerte derover! Dersom jeg ikke kunde trøste mig ved Din Søn, der blev fattig for vor Skyld, paa det vi, formedelst hans Armod, skulde vorde rige, da maatte jeg forgaa i min

Elendighed og vansmægte i min Bedrøvelse. O nu vil jeg tænke paa ham, som sagde, at Røvene have Huler og Fuglene Næder, men Menneskenes Søn har ikke det, hvortil han kan helde sit Hoved. Hjælp, hellige Fader, at jeg aldrig lader denne Trøst komme mig af Tanker, men altid lader den trænge dybt ind i mit Hjerte og deraf lærer at være taalmodig og aldrig knurre i min Fattigdom, men vandre oprigtig i Din Frygt, paa det jeg ikke skal lide Mangel paa det sande Gode, men være rig i Dig, om jeg end saa godt som Intet har i Verden! Vel beder jeg, dog at maatte nyde og have det, som kan møtte mig og Mine; men om saa er, at Du alene vise Gud vil, at jeg skal leve al min Tid i Armod, saa giv mig Din Naade, at jeg maa regnes tillige iblandt de aandelige Fattige, hvilke Guds Rige hører til og efter Døden med Lazarus bo i Abrahams Skjød. I saadan trostelig Tillid giver jeg mig aldeles i Din Vilje; gjør Du ved mig det, som er Dig velbehageligt og som Du ved der kan tjene til min Sjæls Salighed; Din vil jeg være i Liv og i Død. Amen.

Trøst ved Benners Død.

Mærk Du fromme og bedrøvede Guds Barn! som sørger og over Tabet af Dine Ven-

ner, at det er Herren deres og Din Gud, som borttager den ene Ven fra den anden, men ogsaa gjemmer dem for hinanden; og da skal Du være mindre fristet til at ville gaa ivette med Gud. Hvad han borttager og gjemmer, det er ikke borte eller tabt, men gjemt og bevaret under den bedste Varetægt til større Hærlighed der hvor ingen Pine eller Smerte kan røve eller skade dem. Hvad Herren fordrer og tager til sig, det kan og vil han erstatte dobbelt igjen og gjengive, naar hans Time kommer, at Venner uafsladeligen kunne blive tilsammen. Ligesom det ofte hænder sig i den jordiske Verden, at naar trofaste Kjære Venner maa sige hinanden Farvel, en saadan Skilsmisse ikke kan gaa af uden Suk og Graad, men at de dog, naar de ret overveie Omstændighederne, søie sig derefter, hengive sig deri, trøstende sig ved at om de ikke skulle sees mere i dette Liv, de visseligen om de dø i Troen paa Jesum skal samlles og sees igjen i Himmerigets Rige i den evige Glæde, saa skulle ogsaa de Bedrøvede, der ved Døden miste deres troende Venner, sige: Se, det kunde ikke være anderledes, den gode Gud vilde nu have, at jeg og min Ven skulle skilles i denne jordiske Stat, men i det himmelske evige Liv haabe vi visseligen hinanden igjen at se og finde; jeg maa derfor befale min Kjæreste Ven til den allerhøieste Gud og sige: Far vel, min Ven! jeg lod Dig fare

med Suk og med Graad, men Gud skal give Dig igjen til mig med Fryd og Glæde evindeligen.

Du sørger maaske over Din Vens Bortgang, fordi Du derved mistede den, som kunde sørge for Dine Smaa og Umyndige, vogte de sprøde og unge Planter, hvis Du selv skal kaldes bort. Visseligen er dette en stor Bekymring, ja større end de Smaa og Umyndige kunne skjønne; men desuagtet gives der ogsaa herimod en kraftig Trøst og Husvælselse i Guds Ord. Har Herren ikke selv lovet, at han vil være de smaa Børns Fader og Forsørger, at han aldrig vil glemme sine Børn, ja være dem en langt bedre Bestjærmer, end nogen Ven paa Jorden? Og skalde ikke den hjertelige Kjærlighed, som den himmelske Fader har vist os i sin elskelige Søn Jesu Kristo, være os det bedste Pant herpaa til vor uafsladelige Trøst! hvor ere Hjertter og Tunger, som noksom kunne fatte eller vurdigen udsige denne guddommelige Kjærlighed! derfor maa Du, fromme bedrøvede Guds Barn, ikkun være trøstlig og frimodig og være overbevist om, at ogsaa denne Prøvelse er Guds naadige og faderlige Vilje og skal sandeligen tjene os til Bedste; vor Forstand, vort Kjød og Blod sige derimod, hvad det kan eller vil; det skal dog ikke hindre os. Gud, der ei alene har skabt os, men gjenløst os ved sin Søn og helliggjort os ved Evangeliet, vil visseligen ei forshyde os og ei forlade os, om end vi miste vore bedste

Støtter her i Livet, men velsigne os timelig og aandelig og samle os i det evige Liv. Amen!

Tidens Misbrug.

Der er saa Mennesker, som gjøre sig nogen ret alvorlig Tanke om, at de skulle gjøre Gud Regnskab for Tiden, som han skjenker dem til at forarbejde deres Salighed; de fleste mene at de ere Herrer baade over sig selv og Tiden; de bruge derfor Tiden efter deres eget Tykke, til allehaande daarlig Gjerning og syndig Forlystelse; paa Guds Rige og hans Retfærdighed tænke de ikke, men de spørge ivrig efter dette Livs Næring og efter Alt, hvad Kjøbet kan begjære. O, hvad ville de elendige Mennesker dog svare Gud paa Dommens strenge Dag, naar de have misbrugt Naadens dyrebare Tid og skammelig forsømt det Gne-Fornødne!

Menneskenes Tale.

Af Hjertets Oversfødighed taler Munden, siger Kristus hos Matthæus i det tolvte Kapitel, og tilføjer endvidere: Et godt Menneske fremspør gode Ting af Hjertets gode Forraad og et ondt Menneske fremspør onde Ting af

det onde Forraad. Dersom vi ville prøve Menneskenes Kristendom efter denne Prøvesten, da finde vi ei mange Kristne i Verden, thi de Flestes Tale er enten unyttig og forfængelig eller skadelig og forargelig. Det er ikkun Saa, som tale hvad der tjener til at udbrede Guds Ære og til Næstens Opbyggelse. Dette forvolder tilbøls de Ondes Mangfoldighed, tilbøls de Godes utidige Frygt for de Døde. De Ondes Mængde forarger de Gode, saa de Fromme og Trofaste blive ikkun Saa blandt Menneskene, og disse Saa undse sig ofte ved at tale Noget, som er godt og gudeligt, fordi de frygte, at de for deres Guds frygt skulle blive bespottede og forhaanede; thi det er nu engang Verdens Manner, at den, som taler i Andres Paahør om hvad der angaar Guds Ære og Sjælens Salighed, bliver udraabt for en skindhellig Hylker, eller i det mindste spotvis regnet til de Hellige. Den derimod, som kan fremspør løs Snak og letfindig Skjæmt, han holdes for en lystig Selskabsbroder og en omgjengelig Mand. Saaledes ved Verden at give de bedste Dyder Dybernes Navn og de værste Feil og Laster Dybers Navn. Men den som ved paa hvem han tror, han byr visselig ikke skamme sig ved det Evangelium, der er en Guds Kraft til Salighed, men vel betænke Kristi egne Ord: „Hvo som skammer sig ved mig og mine Ord, ved ham skal Menneskenes Søn skamme sig, naar han kommer i

sin Herlighed. Den derimod, som bekjender mig for Menneskene, ham skal og Menneskenes Søn bekjende for Guds Engle" (Luk. 9, 26. 12, 8).

Ydmygheds Sjældenhed.

Naar jeg betragter Verdens almindelige Løb og Menneskenes Levnet, da finder jeg snart Ingen eller meget Faa, som indrette deres Tanke og Handlemaade efter den Regel, som Kristus afskillige Gange gjentog for sine Disciple, at hvo som vilde være stor iblandt dem skulde være de Andres Tjener. Dersom Hofærdighed og Ergjerrighed var en sand Kristens Kjendemerke, da skulde Mangfoldige vist udholde Prøven, thi de fleste stunde og stræbe af al Magt efter verdslig Ære og Anseelse i Verden. De ville gjerne være de ypperste og største og stille sig over Andre, men den ydmyge og sagtmødige Frelser, der ei kom for at lade sig tjene, men for selv at tjene, ham vil man ikke efterfølge. Dersom derfor en Hedning lignede vort Levnet med vor Kristendoms Pligt, kunde han vel gjøre samme Slutning om os, som en lærd Mand siges engang at have gjort, at enten vare vi ikke Kristne, eller ogsaa var det ikke sandt, hvad vi sige, at Kristus krævede af os.

Kjærligheden.

(1 Kor. 13. 1 fl.)

Met. Jesu, dine dybe Bunder.

1. Den, hvis Tro og Haab er ægte, Kan ei fattes Kjærlighed, Derved maa paa Gud man slægte, Den jo evig bliver ved. Hver en Sjæl da prøve sig, Spørge: „Findes den hos mig, Den Guds Gave, størst blandt alle, Som og albrig bort skal falde?"

2. Kan jeg tale eller sjonge listigt i et vakkert Sprog — Løb det end som Engletunge — Af Hukommelse og Bog, Men jeg mangler Kjærlighed, Da af Herrens Ord jeg ved, At det ham ei mere fryder, End naar Bjældeklangen lyder.

3. Om jeg kunde profetere, Alting vide og forstaa, Havde Undertro med mere, Skulde det dog ei forflaa! Selv med alt jeg intet var, Hvis ei Kjærlighed jeg bar Til min Gud og til min Næste: Et mig fattedes — det bedste.

4. Det ei mindste Gran mig gavnet, Om jeg gav bort alt mit Guds; Thi i Himlen blev jeg savnet, Al Godgjørenhed tiltrods. Sker det ei af Kjærlighed, Men i andre Die-med — Om til Baal du dig hengiver — Uden Gavn det for dig bliver.

5. Kjærlighed ei elsker Trætter, Men langmodig, venlig er, Naar den straffer selv og

retter, Er den ydmyg mod enhver. Ikke heller bær den Rid, Skjønt dens Ord i rette Tid Skarpt kan Syndens Bylde stikke, Men den overfuser ikke.

6. Yndig den i rene Klæder Vandrev uden Praleri; Times den end Gunst og Hæder, Bliver den for Stolthed fri; Den er ei usømmelig, Søger og omhyggelig Andres Bedste som sit eget — Finder ei, den gjør formeget.

7. Lønlig den for Næsten beider, Tænker ei mod nogen ondt, Ei ved Uret den sig glæder, Men ved Sandhed i al Dont. Kjærlighed forbrager alt, Reiser gjerne den, der salbt; Alt den taaler, tror og haaber, Jaar og alt hvorom den raaber.

8. Derfor blot hvor den er inde, Trives kan den sande Tro; Livsens Haab du og vil finde Ikkun der, hvor den har Bo. Ja en Kristens stærste Pryd, Kjendetegn og Hoveddyd, Er og bliver Kjærligheden — Rosen fra det tabte Eden.

Forsoningens Tilstrækkelighed.

(Sat. 13, 1.)

Mel. D tænk, naar engang samles skal.

Kan synges som: Lov, Pris og Ære være Gud.

2. En Kilde fyldt af helligt Blod Gaar ud fra Jesu Saar; Hver Synder badet i den Flod, ;: Fuldkommen Rensning faar. ;:

2. Se Røveren fandt Rensning i Den Kilde, om end sent, Der kan jeg ogsaa badet bli' ;: Dg faa mit Hjerterent. ;:

3. Du dyre Lam, dit Blod hos Gud Det samme end formaar, Til Skaren, som er frelst, din Brud, ;: Ind til dit Bryllup gaar. ;:

4. Fra jeg i Tro fik stue ned I Jesu Blodstrøm rød, Jeg ser kun paa hans Kjærlighed ;: Dg skal det til min Død. ;:

5. Dg siden synger jeg en Sang Hans Kjærlighed til Pris. Min bundne Tunge skal engang ;: Bli' løst i Paradis. ;:

Et Kjærlighedens Raad til Alle, som have forladt sit rette Faderhjem.

Mel. Lov, Pris og Ære være Gud.

Kan synges som: D tænk, naar engang samles skal.

3. Se, aaben staar Guds Fadersavn Endnu hver Dag for dig! End kalder Han dig ømt ved Navn Dg lokker dig til sig.

2. End lyde nybende Hans Ord: D Sjæl, hvi tøver du? Se, ved hans rige Bryllupsbord Er Rum for dig endnu!

3. Hvi tvivler du? Mon Naaden er Ei nok ogsaa for dig? Mon Frelsens store Raad ei her Til dig og strækker sig?

4. Har Han ei sagt sit „hver og en“? D, læg da ikke til: „Jeg maa jo komme from og ren“ — Nei, komme hvo som vil!

5. Saa kom idag, ihvo du er, Som fredsløs vanter end J Verdens Orken her og der, Langt skilt fra denne Ven!

6. De usle Brønde give ei Det Vand, som røt forslaar, At stille Sjælens Tørst — o nei, Han ene det formaar.

7. Har du i fremmed Land forspildt Den Arv, som du har saa't, Hør hvor Han kalder dig saa mildt Og be'r dig komme blot!

8. Og Høitidsklæder, Sko og Ring Han alt har rede; thi Af dig Han venter ingen Ting, Men alt han giver dig.

9. Og hender det, bli'r Glædesfest Udi Hans hele Hus. D hvem vil der ei være Gæst Og frydes i Hans Hus?

10. Hør Englestarens Jubelhy: „Den Søn, som horte gif, Er kommen hjem til Fad'rens Fryd;“ — Et saligt Dieblik!

11. Og du, som salig hviler her I denne trygge Havn, Til Livets Kvæld bliv stille der Og pris din Jesu Navn!

12. Bliv stille der i Ve og Vel, Hvordan det skifter her! Blot da du frelse skal din Sjæl Og vinde Kronen der.

Et Kjærlighedens Brev til alle Fædre og Mødre.

Hel. Gjem jeg længes.

Eller: Hvem der havde dog forloret.

4. „Fader, Moder“ — skønne Navne — Tænk dig om, hvor er de Smaa, Gud dig gav, i Daaben savnet — Tegnet Livets Mærke paa?

2. Disse Livets skønne Smykker, Klædt i Ustylds Farvepragt, Vil han engang af dig kræve, Fader! Moder! maaske snart.

3. Vidste J, at Barnets Finger, Legende paa Rudens Glar — Inden Morgensolen lyst, Kold og stiv i Døden var.

4. Skulde da vor Elskings Die I vort Mafsyn Bredden se? Skulde vi mod vore Spæde Tibt saa megen Haardhed te?

Af en Fader.

J

**C. J. Gustavsens Boghandel
i Bergen**

faaes tilkjøbs:

Bibler, Testamenter, Salmehøger med og uden
Guldfnit og Beslag, flere Sorter Huspostiller.

Andagtsbøger.

Regnskabsbøger, Skolebøger m. m.

Bøger indbindes

godt og solid til billige Priser.

NB. Boghandelen er i Strandgaden,

3die Hus

næbre Side indensfor Muren.

COLUMBIA UNIVERSITY

0032202580

